

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رسم بردباری

«پیرامون صبر و بردباری و حلالیت طلبیدن»

گزیده موضوعی وصیت‌نامه شهدای فرهنگی (دفتر دهم)

واحد انتشار آثار و اسناد شهدا و ایثارگران

سرشناسه: عنوان و نام پدیدآور: رسم بردباری «پیرامون صبر و بردباری و حلاوت طلبیدن» ■ مشخصات نشر: تهران: سازمان بنیاد شهید و امور ایثارگران، معاونت پژوهش و ارتباطات فرهنگی، نشر شاهد، 1391. ■ مشخصات ظاهری: ■ فروست: ■ شابک: ■ وضعیت فهرست نویسی: فیبا ■ موضوع: جنگ ایران و عراق، 1367-1359 – شهیدان – وصیتنامه‌ها ■ شناسه افزوده: بنیاد شهید و امور ایثارگران، نشر شاهد ■ رده بندی کنگره: ■ رده بندی دیویی: ■ شماره کتابشناسی ملی:

آثار و اسناد شهیدا و ایثارگران

رسم بردباری «پیرامون صبر و بردباری و حلاوت طلبیدن»

گزیده موضوعی وصیت‌نامه شهدای فرهنگی (10)

پژوهش و گزینش: فاطمه امیدی ویرایش و تنظیم: مقداد منتظری تدوین: ایوب سیف زاده

نوبت چاپ: اول 1391 ■ شمارگان: 5000 ■ طراح جلد: علیرضا ذاکری ■ صفحه‌آرایی: ■ هم‌استگی تولید: زهرا

شیرکوند ■ امور لیتوگرافی، چاپ، صحافی: مؤسسه فرهنگی هنری شاهد ■ قیمت: 44000 ریال ■ شابک: ■

نشانی: تهران - خیابان آیت الله طالقانی - خیابان ملک الشعراء بهار شمالی - شماره 5- معاونت پژوهش و ارتباطات

فرهنگی بنیاد شهید و امور ایثارگران - نشر شاهد تلفن: 88824749 - 88308089

توزیع: مؤسسه فرهنگی هنری شاهد ■ مرکز پخش: تهران: 66491851 فم: 0251-7830340 و فروشگاه‌های

نشر شاهد و سایر فروشگاه‌های معتبر

www.navideshahed.com

7	سخن ناشر	1.
9	پیشگفتار	2.
17	درآمد	3.
19	فصل اول: صبر و بردباری	4.
21	بخش اول: صبر و بردباری در خانواده	5.
69	بخش دوم: الگوپذیری از زینب (سلام الله علیها)	6.
89	بخش سوم: دعوت امت اسلامی به صبر	7.
101	فصل دوم: حلالیت طلبیدن	8.

■ سخن ناشر ■

دوران ارزشمند دفاع مقدس گنجینه‌ای گرانبها از وجود دلاورمردانی است که در حماسه‌ای بزرگ آیین جهاد را جاودانه ساختند و خود در عین سادگی راست‌قامتانه تا آستان دوست پرگشودند.

میراث به جامانده از این عزیزان ودیعه‌ای گرانسنگ است که باید نسل به نسل حفظ شود تا بتواند ضامن بقا و استواری ایمان آیندگان گردد. وصایای شهدا شاخص‌ترین جلوه این میراث است که می‌طلبد در تلاشی خستگی‌ناپذیر مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته و پس از ساماندهی در اختیار نسل کنونی قرار گیرد تا راهگشای بسیاری از مسائل اجتماعی و سیاسی روز باشد.

نشر شاهد برای تحقق این مهم ضرورت نشر و ترویج اسناد مربوط به شهدا را بر خود فرض دانسته و می‌کوشد با روشی هدفمند و منسجم این وصایا را در قالب مجموعه کامل وصایا و یا گزیده موضوعی ارائه دهد.

علاوه بر تلاش‌های صورت گرفته در هر دو زمینه، اکنون این مجموعه با محور قرار دادن وصایای شهدای فرهنگی، بر آن است تا پرداختی ویژه نسبت به آرمان و اندیشه‌های این قشر از رزمندگان داشته باشد. حاصل این تلاش تدوین 10 دفتر در قالب گزیده موضوعی وصایاست که مسائلی نظیر: ولایت فقیه، روحانیت، حجاب، بسیج، شهید و شهادت، اهل بیت (علیهم السلام)، انقلاب و اسلام، دشمن‌شناسی، توصیه‌هایی به ملت، مسئولین، خانواده و ... را شامل می‌شود. استخراج این فهرست موضوعی از وصایا با توجه به موضوعات شاخص مطرح شده در وصیت‌نامه قشر فرهنگی صورت گرفته و خود این امر می‌تواند نشانگر دغدغه‌های فکری فرهیختگان زمان جنگ باشد.

نشر شاهد به خود می‌بالد که توانسته در سایه عنایات پروردگار متعال و توجهات حضرت ولی عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) این مجموعه را به سامان برساند و امید است که بتواند دورنمای فعالیت‌های آینده خود را در آثار بعدی ترسیم نماید.

در پایان لازم است از تلاش‌های مستمر خواهران سعیده اصغری آذر، زهرا ملک‌پور، لیلا میرزایان‌فر، زهرا مولائی و ملیحه وفا مقدم که در تدوین این مجموعه کوشیده‌اند؛ قدردانی نماییم.

نشر شاهد

پاییز 91

■ پیشگفتار ■

قصه عاشقی و روزهای عاشقی، قصه کهن روزگارانی است که حد و مرزی برای روزهای آن متصور نیست و در قید و بند زمان و مکان ننگجیدنی؛ «روزگاری آمد و گذشت.» و این حکایت دوران هجرانی است که بعد از قصه عاشقی می‌آغازد.

و چه بسیار است از این آمدن و رفتن‌ها و چه کم قصه مردانی که عاشقانه رفتند و به هنگام آمدن عاشقانه‌تر! نرد عشق باختن در مکتب عاشقی دلی به وسعت دریا می‌طلبند و تنها خدا را دیدن؛ و این چنین است روزگار دریادلانی که خود از نسل پاک دریا بودند و دعایشان در نهایت اجابت به طلب شهادت رسید. رسم غریبی است دل‌کندن از همه وابستگی‌هایی که تو را عمری پایبند خویشتم می‌سازد و گاه به تلنگری رشته این وابستگی می‌گسلد؛ به خیال ما، رسیدن به این گسستگی اتصالی به بلندای قاف می‌خواهد و سیمرغی که تا

قله‌ی آن رسیده؛ اما نقش خیال من و تو از جنس خاک است و گسستگان و رسیدن را بال پرواز از نیاز! همان‌هایی که روزی بر پیکرشان شقایق روید و گلپوشان هزار حنجره شد برای فریاد و خونشان وارثی برای روزگار واماندگی. راستی خود را می‌گویم سنجیدن فاصله زمان من و تو با روزگار عاشقی اکنون به اندازه فرسنگی است یا سالیان نور را می‌خواهد برای رسیدن به ارتفاع درک این دلدادگی؟

به راستی ما را چه می‌شود وقتی در میانه این همه رنگ‌بازی، همیشه خدا را میان همه رنگ‌ها کم می‌آوریم و قصه عاشقی را از لونی دیگر می‌خوانیم! قصه‌ای که تا شب به پایان راه نرسیده دیدیم رنگ خدا را در سطر سطر این قصه! قصه آنانی که در خود خدا را دیدند و خیال و هوی و هوس را بریدند. مگر نه این بود که زمزمه درس مکتب و پای منبر، این بود که «معلمی شغل انبیاست ... کسی را که از او کلمه می‌آموزید، بنده اوید ...» بندگی و خلوص بندگانی که سیره‌ای پیامبرگونه برگزیدند و رسم آزادگی و سرافرازی را همراه آراستگی به مناعت طبع و عزت نفس ترجیح دادند و همه مرارت‌ها و اسارت‌ها را به جان خریده و از سنگر تعلیم و تربیت و علم و دانش به پرواز درآمده و در آسمان جهاد و شهادت به دفاع از کیان اسلامی بال خدمت گشوده و سرمست از شراب عشق الهی، راست‌قامتانه و گاه گمنامانه بر خاک خشوع افتادند، مثنوی عشق است؛ عشق مردانی که از سنگر مدرسه بر سنگر جهاد پیشانی‌ساییدند و با گذشت از خویشتن خویش، عین اصالت انسانیتی شدند که هم‌اره تاریخ را تبلور رنج همه انسان‌ها باشند. مصداق حدیث علوی، آنجا که مولا و مقتدای ایمان، حضرت علی (علیه السلام) فرمود: «اینان نیایشگران نیمه‌های شب‌اند و شیران عرصه‌های جهاد و پیکار روز ...»

وصیت‌نامه شهیدان عرصه فرهنگ و تربیت و به گونه‌ای فاتحان قله‌های حماسه و ایثار همواره خط و نشان نقل شجاعت، خلوص، صداقت و عبادت این دلاور مردان است. و بی‌گمان غور و تفحص در خط به خط این سطور در کی به بلندی ایمان و بندگی را خواستار است تا در کاوشی بتوان این همه را جستجو کرد.

مطالعه وصیت‌نامه‌های شهدای فرهنگی کشور در میان خیل عظیم شهدای دیگر، بیانگر واقعیتی روشن از دنیای بی‌آلایش مردانی است که با وجود علم به تمامی خواسته‌های دنیوی زنجیر اتصال غفلت را از پای گشوده و بر گرده اسب راهوار آسمان بستند. و گواه این مدعا، دست‌نوشته‌ها و دل‌گویه‌هایی است که هنوز هم اگر گوشه چشمی بر آن‌ها انداخته باشیم، رگه‌های غیرت و جوانمردی را در روح و جانمان تکانی سخت می‌دهند که اندکی اندیشه بر احوال کسانی که سخاوتمندانه از سر سفره دنیا برخاستند و آنگاه در کنار جویبار جاری تجلی نشستند، چه حکایت دشواری برای روزمرگی‌های امروزی است!

نگاهی هنرمندانه از روی صداقت و بینشی روایت‌گرانه برای نقل آنچه خواهیم خواند؛ رفته رفته نگاه تزویر را از مقابل دیدگان حقیقت‌بین دنیایی ما کناری زده و نقش خدایی را بر تارک جان و شعور خواب‌زده ما حک می‌کند.

تفکر و اندیشه بسیجی ماورای تفکراتی است که در میان همه اندیشه‌های تعقلی دنیایی است و فرهنگ بسیج، تنها فرهنگ پایداری که ریشه در احساس خدایی و اسلامی جوانانی داشت که شانه‌هایشان از بیداد و ستم خم بود و سرانجام این اندیشه رساندن فریاد حق بر حلقوم استبداد بود تا سر دهند آنچه را که مایه سربلندی است. آنان مردان مردی بودند که با اتصال به منبع فیض، سالیان پربار جوانی خویش را به شوق اسلام زیستند و انس و الفتی دیرینه با

ائمه اطهار(علیهم السلام) داشتند. بینش بسیجی، در فرهنگ دنیایی معلمان و فرهنگیان شهید، از جایگاه ویژه‌ای برخوردار بود و بدایت و نهایت این تفکر همواره قله‌های معرفت و انسانیت را نشانه رفته بود. پرداختن به مسائل دینی و توصیه و سفارش دیگران علی‌الخصوص قشر تحت تعلیم آن‌ها از جمله مواردی است که در لابه لای دست‌نوشته‌های این بزرگان به چشم می‌خورد.

توصیه و سفارش به دعا و نیایش و اصل عمل به احکام نماز و روزه، تربیت و مبارزه با نفس اماره و حفظ و صیانت از حریم تقوی و حجاب، از نکات برجسته‌ای است که می‌توان با تکیه بر اعتقاد و ایمان راسخ از آن سخن به میان آورد. داشتن پشتوانه اسلامی و بهره‌گیری از تفکر ماورای دنیایی محصول تربیتی است که سالیان سال بزرگان ما در راه اشاعه و نشر آن کوشیده‌اند و بدین ترتیب در میان قشری به وقوع پیوسته که تربیت فرهنگی و علمی جامعه را عهده‌دار بوده است.

تدوین و گردآوری گنجینه‌ای گرانبها از زبان ماندگاران هشت سال دفاع مقدس و شهدای فرهنگی عرصه جهاد و شهادت؛ امروز تنها راه دسترسی به مستندترین سفارش‌ها و توصیه‌هایی است که می‌تواند بشریت امروزی را در راه پرفراز و نشیب زندگی، هدایت‌گر باشد.

تدوین ده مجلد از وصایای این شهدای گرانقدر هشت سال دفاع، تلاشی در حوزه پردازش و توجه به اصل مستندات شهیدان به ویژه شهدای فرهنگی است. اما آنچه در این میان از دیگر نکات موجود در وصایا برجسته‌تر و نمایان‌تر جلوه‌گر است، پرداختن به موضوعاتی در حوزه اسلام و انقلاب است.

گروه پژوهش با گردآوری مسائل و موضوع‌های گوناگون از میان وصیت‌نامه‌های موجود و در دسترس، ضمن پرداختن به اصل آنچه باید نسبت به

آن توجه وافی مبذول داشت؛ زمینه‌های شکل‌گیری و هدف‌مندی این اندیشه‌ها را از منظر دینی و انقلابی در بوته تجربه و تماشا نهاده است. نقطه حائز توجه در میان وصایا، حکایت اندیشه‌های متعالی است که در جای جای وصایا نمود عینی داشته و بیانگر نگاه عمیق و معنوی این قشر از شهداست. توجه به جایگاه والدین و ارزش‌گذاری این نعمت‌ها و حفظ حریم خانه و خانواده و بذل توجه به همسر و فرزندان از اولویت‌های خلق این آثار قرار گرفته است. از دیگر محورهای مورد بررسی در میان وصایا انگیزه‌های حضور در جبهه‌های جهاد و حفظ و حراست از میهن و از حریم مرزهای اسلامی و ایرانی است. آن روزها که بزرگ‌مردی از اهل عشق، پرچم اتحاد به دست گرفته بود و پیر و جوان در زیر آن علم، پیمان همبستگی خوانده بودند که تا آخرین نفس برای ایجاد مدینه فاضله اسلامی بکوشند، آیین مریدی و لیبیک‌گویی شهدا در پاسخ به ندای ولایت فقیه زمانه، از نقاط اوج وصایای ایشان متجلی است و نیز توجه به اصل ولایت فقیه و رهبری و صفات رهبری، امام خمینی و روحانیت، از جمله سفارش کاروانیانی بود که به سر منزل مقصود رسیده‌اند.

توصیه به دانش‌آموزان و همکاران فرهنگی، توصیه به جوانان و مسؤولین و در نهایت توصیه به ملت؛ برای همراهی و همدلی با رهبری که با بینش عمیق سیاسی و الهی و پشتوانه‌ای مردمی در دنیا بی‌نظیر است؛ و این مهم به دست نیامده است مگر به برکت و حرمت ارزش‌های متعالی اسلامی که برای احیای آن همه مردم از قشرهای گوناگون به پا خاسته و داعیه قیام و شهادت سر داده‌اند و این همه را مدیون روشنگری‌ها و هدایت‌های اهل بیت (علیهم السلام) و دستورات و ارشادهای ناب اسلامی و انقلابی الهام گرفته از دیانت و سیاست امام خمینی (رحمه الله علیه) بودند. کوله‌بار ارادت و خالصی آنجا جان می‌گیرد که

نیم‌نگاهی به آنچه از یادگاران جبهه و جنگ در این وانفسای دلزدگی باقی است، انداخته و عمل به فرامین و احکام الهی و شرعی را از نگاه آنان به تماشا می‌نشینم.

حفظ وحدت، دشمن‌شناسی و ارجحیت شهادت و تعالی مقام شهید در نزد پروردگار؛ از جمله سرفصل‌های بسیج و شهادت است و آنجا که آغاز راه است و تو هنوز زمین‌نخورده‌ای و راه رسیدن دراز؛ «اما من هنوز از تکاپو نیفتاده‌ام و دارم و ندارم دل عاشقی است که برای امام آورده‌ام و انقلاب نعمت خداست به ملت ایران، اما جنگ نباید وحدت و انسجام ما را بگسلد که تا پای جان ایستاده‌ایم و همه گوش به فرمان امام ...» و بی‌گمان این فصل، اوج فراز و فرود همه وصایا و تنها نکته اتکالی است که نهایت بینش شهدا را تا قله این اندیشه سوق داده است.

چه زیباست آنگاه که به بند «حلالیت» می‌رسی، طلب حلالیت و سفارش به صبر و بردباری را برای آنان که عمری نهال خفته در خاک آرزوها، را به امید ثمری تابستانی به نوازش روزها سپردند. دلت می‌خواهد تا نماز صداقت و راستی را به قامت این شهیدان اقتدا نمایی که نگاهشان تجلی اخلاص است و بیگانه با هرچه نام دنیا دارد؛ آن‌چنان دامن از آلودگی‌های دنیا برگرفته‌اند که امروزه روز یاد چنین بزرگ‌مردان، شور زندگی پاک و بی‌آلایش را در دل‌های «هنوز بیدار» برمی‌انگیزد. امروزی که زمانه در کمین اعتقاد ما نشسته است و ما بی‌دلیل بی‌آنکه بدانیم سال‌هاست بر لب سجاده مثل دعای بی‌اثر، روز و شب را تکرار می‌کنیم.

این‌ها همه سرآغاز فصولی است که از سطر سطر دل‌گویه شهیدان فرهنگی باقی است و اکنون به جاست تا در فصل ظلمات دل‌های غفلت‌زده تصویری تازه را از منظر نگاه شهدا وامدار باشیم.

در تدوین این مجموعه از گزیده موضوعی وصایا که اختصاص به شهدای فرهنگی دارد، با محوریت موضوعات شاخص مطرح شده در وصیت‌نامه‌ها مجموعه در 10 دفتر تهیه و تنظیم شده است که محتوای دفاتر آن به شرح زیر است:

1. دعا و نیایش
2. ولایت فقیه
3. شهید و شهادت
4. جبهه و جهاد و حفظ کیان اسلامی
5. توصیه به فرهنگیان و دانش‌آموزان
6. سخنانی با جوانان، مسئولین و ملت
7. اسلام، انقلاب و اهل بیت (علیهم السلام)
8. نماز و روزه، احکام اسلامی، حدیث نفس، تقوا و حجاب
9. وحدت، بسیج، دشمن‌شناسی
10. صبر و بردباری و حلالیت طلبیدن

این مجموعه از گزیده موضوعی وصیت‌نامه شهدا - دفاتر ده‌گانه شهدای فرهنگی - حاصل کار جمعی گروهی از کارشناسان متخصص در امر تصحیح و ویرایش متون است که در زمانی قریب 3 ماه حدود 3000 ساعت نفر کار کارشناسی صرف به ثمر رسیدن آن نموده‌اند.

در خاتمه امید است با عنایات خاص باری تعالی، این مجموعه بتواند به اهداف مورد نظر دست یافته و موجبات رضایت خاطر حضرت ولی عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) و روح طیبه شهدای انقلاب اسلامی ایران را فراهم آورد.

ایوب سیف زاده

■ درآمد ■

اگر بخواهیم تمام رویدادهای بزرگی را که در تاریخ به وجود آمده و در صفحات آن ثبت شده ارزیابی کنیم رخدادی ارزشمندتر و تأثیرگذارتر از فرهنگ شهادت و اثر شهید نخواهیم داشت. شهادت بزرگ‌ترین قدرت یک جامعه است که بنیست نتوانستن‌ها را به فراخنای توانستن تبدیل می‌کند و راه را برای حرکت صحیح روشن می‌نماید. چنانچه امام علی (علیه السلام) در نهج البلاغه می‌فرماید: «فابان له الطريق»؛ یعنی راه برای آن‌ها روشن می‌شود و این‌گونه است که جامعه بدون شهید جامعه بدون الگو و به دور از روشنی می‌شود اما تاریخ پرافتخار جمهوری اسلامی ایران سرشار از ایثار و فداکاری عظیم شهیدانی است که بر قله تعلیم و تربیت ایستاده بودند و درس شهادت و شجاعت همراه با بصیرت و دیانت را که از معلم کبیر خود، امام خمینی (رحمه الله علیه) آموخته بودند به فرزندان این کشور آموختند؛ آن‌ها در کنار مرزبانی فرهنگ به مرزبانی

میهن پرداختند و سخاوتمندانه و مؤمنانه جان خود را بذل نمودند و امروز ما در برابر عظمت آن‌ها با احترام به پا می‌خیزیم و دست ارادت بر سینه می‌گذاریم و برای پاسداشت آرمان‌ها و راهشان، از هیچ کوششی فروگذار نخواهیم کرد. باشد تا پرچم شهیدان معلم و معلمان شهید همواره و همواره در سرزمین مرام و منش این ملت در اهتزاز بماند. اکنون در این برهه از زمان که اقتدار ملی می‌تواند علاوه بر ابعاد علمی - اجتماعی در ابعاد فرهنگی نیز تجلی نماید، ضرورت پاسداری از این ارزش‌های فرهنگی بیش از پیش نمایان می‌شود که تحقق آن بر عهدهٔ یکایک ماست و چه زیبا فرمودند رهبر معظم انقلاب اسلامی که خود شهید زنده و جانباز پایندهٔ این کشورند که: «شهیدان سرافراز خود را تجلیل و تقدیس کنید و آخرین وصایای آنان را به کار بیاورید.» این فرموده انگیزه‌ای شد که وصایای بکر و دست نخورده را از منبع غنی و فرهنگ‌ساز وصیت‌نامه‌های معلمان شهید استخراج و در ده جلد در مجموعه‌ای تحت عنوان **گزیده موضوعی وصیت‌نامه شهدای فرهنگی** مکتوب نمائیم باشد که با قلم، قدمی در راه نشر هرچه بیشتر این فرهنگ متعالی برداشته باشیم. این حرکت ارزشمند انجام نشد مگر با بذل مساعی ارزشمند عزیزانی که در حوزه‌های گوناگون کارشناسی - هماهنگی - اجرا ما را یاری رساندند تا بتوانیم میراث انسان‌ساز شهیدان را به نسل امروز و فردای جامعه، با امانت تمام برسانیم تا دعای خیرشان، نصرت امروز و عزت فردا را قرین راهمان کند که شهیدان زنده‌اند و نزد خدای متعال دعای مستجاب دارند.

اداره کل امور شاهد و ایثارگران
وزارت آموزش و پرورش

■ فصل اول: صبر و بردباری ■

■ بخش اول: صبر و بردباری در خانواده ■

✎ شهید علی آخوندرب (1367-1339 دزفول)

خانواده عزیز و محترم! ... خداوند به همه شما صبر و اجر عنایت کند و بدانید که اگر صابر باشید، اجر شما افزون می‌شود و ان شاء الله رستگار می‌شوید.

✎ شهید احمد آقامحمدی (1360-1332 همدان)

مادر خوب و مهربانم! همیشه چهره رنج‌دیده‌ات در مقابل نگاهم در حرکت است. می‌دانم که نتوانستم فرزندی باشم که در روزگار باری از دوش تو بردارم، به همین جهت بیشتر از هرکس از تو می‌خواهم که مرا بیخشی و نیز در نبود من صبور و بردبار [باشی]. هرگز بی‌تابی مکن که معامله‌ای است که با خدا کرده‌ای و کسی که با خدا معامله کند، هرگز پشیمان و متضرر نخواهد شد.

﴿﴾ شهید رحیم آنجفی (1362- 1332 اراک)

مادران و پدران! بیشتر صبور باشید و با حوصله فرزندانتان را تربیت اسلامی بکنید که در آینده این‌ها حافظ اسلام و مرزهای اسلام‌اند. در مشکلات و سختی‌ها به یاد خدا باشید و به صبر و صلوات خدا توسّل جوئید که خداوند تبارک و تعالی با صابران است.^۱ چرا آنقدر شماها عزیز شدید و باسرف و سربلند؟ چون صبر کردید و جنگیدید در راه خدا. باید این راه را ادامه داد تا اسلام عزیز در دنیا ان شاء الله پیاده شود. ... در مشکلات و سختی‌ها به یاد خدا باشید و با صبر به خدا توسّل جوئید که خداوند تبارک و تعالی با صابران است.

﴿﴾ شهید سیدمصطفی آیتی (1362- 1341 نجف‌آباد)

پدرجان! من راهم را شناختم و در این راه قدم برمی‌دارم و جان را نثار جانان می‌کنم و از شما می‌خواهم صبر را پیشه خود کنید و همچون پدران دیگر باشید که خدا صابران را دوست دارد.^۲

﴿﴾ شهید صالح ابراهیمی شاهد (1362- 1328 اردبیل)

دو کلمه سفارش هم برای خواهران حزب الله خود دارم: خواهرانم! من از شما می‌خواهم که بعد از شهادتم، مادرم را دلداری بدهید و او را به صبر و استقامت دعوت کنید و با عمل انقلابی خود، مشّت بر دهان منافقین بزنید.

1- اشاره به «إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ»؛ سوره بقره، آیه 153

2- اشاره به «وَاللَّهُ يَحِبُّ الصَّابِرِينَ»؛ سوره آل عمران، آیه 146

❦ شهید غلام حسین احمدی نجف‌آبادی (1357-1302 نجف‌آباد)

اگر خداوند توفیق شهادت را نصیبم نمود، خودتان را اذیت نکنید، فقط صبر و حوصله نموده و این فکرتان باشد که فرزندانان [را] در راه خدا و برای یاری دین خدا از دست داده‌اید. خواهر یگانه‌ام! در نبودن برادرت گریه نکن و تو همسرم! از تو می‌خواهم که محکم و استوار و مقاوم باشی و همچون کوه صبور باش و بچه‌ها را خوب تربیت کن؛ به خاطر خدا و اسلام صبر کن.

❦ شهید محمد حسن احمدی (1361-1333 گلپایگان)

اما خواهرانم! همانند مادر صبور و بااستقامت باشید. بادهای جزئی و شهادت حسن شما را گم نکنند و از حد اسلام پا فراتر نگذارید.

❦ شهید حسین قلی احمدی زاده سرای (1361-1341 تبریز)

فقط از مادرم می‌خواهم که زیاد گریه نکنند و از پدرم می‌خواهم که صبر داشته باشد؛ زیرا مرگ حق است و این هنوز مرگ نیست، بلکه زندگی جاوید دیگری است که شروع می‌شود، چنانچه انسان قبلاً در شکم مادر بوده و بعد متولد شده.

❦ شهید غلام رضا ادبی مهذب (1365-1338 فومن)

[مادر جان!] زحمت‌ها کشیده‌ای و رنج‌ها برده‌ای، بیخود بهشت را زیر پای مادران قرار نداده‌اند. خوشحال باش که فرزند بزرگ کرده‌ای و در راه خدا داده‌ای و بدان که در روز قیامت در نزد فاطمه (سلام الله علیها) سربلند خواهی بود و چنان اجری

خواهی برد که شفیع همه فرزندان در روز قیامت خواهی شد. مقاومت داشته باش، صبر را پیشه خود کن که صبر راه یاران خداست.

❖ شهید مجید ادیبی (1364-1343 کاشان)

از شما می‌خواهم در فراق من صبر پیشه کنید که در این صورت اجر شما از من بسیار بالاتر می‌رود و همان‌طور که خدا در قرآن گفته‌اند: «برای کسی که صبر کند، اجر فراوانی می‌باشد»^۱ و گفته‌اند یکی از نورانی‌ترین چهره‌ها در روز قیامت کسانی هستند که صبر کرده‌اند در دنیا. همان‌طور که این را می‌دانید و به من یاد داده‌اید، من امانتی بودم که از جانب خدا به شما عنایت شده بودم و خدا دوست داشت آن طور که خود می‌خواست، یعنی با کشته شدن در راه خودش، من را بپذیرد؛ حال باید ما نیز به خواسته خدا راضی باشیم.

❖ شهید احمد اسحاقیه میبیدی (1365-1339 یزد)

خداوند به تو صبر و اجری بی‌نهایت عطا فرماید و ان شاء الله که بتوانی در راه اسلام بردبار و صبور باشی.

❖ شهید مهدی اسماعیلی (1360-1341 برخوارومیمه)

سلام به مادرم، خواهرم و برادرانم می‌رسانم و می‌گویم که هیچ‌گونه ناراحتی نداشته باشید و اگر شهید شدم، همچون کوه استوار و همچون سدی آهنین، مقاوم باشید و گریه برای شهادت من نکنید.

1- اشاره به «الا الذین صبروا و عملوا الصالحات اولئک لهم مغفره و اجر کبیر»؛ سوره هود، آیه 11

❁ شهید غلامرضا اشتری (1361-1319 سمیرم)

برادر عزیزم، علی قاسم! می‌دانم پس از تحمّل داغ هفت برادر، مخصوصاً برادر لیباس دوری و غم من برایت ناگوار است، اما از خداوند برای تو صبر آرزو می‌کنم. امیدوارم تمام سعی و همّتات را به کار انداخته و در پرورش اطفالمان برای رسیدن به هدف عالی انسان که همان الله است، کوشش بنمایی و اولاد ذکور را حسین‌وار و اناث را زینب‌وار پرورش دهی.

اما همسرم! گرچه از آغاز تشکیل زندگی مان همسر خوبی برای تو نبودم و در این مدت، گرداندن چرخ زندگی بیشتر بر دوش شما بود، طلب حلالیت می‌کنم و صبر و استقامت برایت از خدا آرزو می‌کنم.

❁ شهید اسدالله افضلان (1361-1337 شوشتر)

شماها همچون همه خانواده‌های شهدا صابر و بردبار باشید که «ان الله مع الصابرين». خدا نکند از آن افرادی باشید که از این نعمتی که نصیب شما گردیده، غفلت ورزید. [مبادا] خدا را فراموش کنید و شخص یا اشخاصی را مقصّر بدانید.

❁ شهید مصطفی امیدی بیدگلی (1362-1342 بیدگل)

و اما تو ای برادر بزرگ‌ترم! شما معلّم خوبی برای من بودی و من افتخار می‌کنم که چنین برادری دارم و امیدوارم که با بردباری و صبر راه شهیدان را ادامه دهی و با تدریس خود، نوجوانان را برای خدمت به اسلام آماده کنی.

✎ شهید عبدالکریم امیدی (1361-1344 شوشتر)

از خانوادهٔ محترم، از جمله برادران و همسر من می‌خواهم و تقاضای من از ایشان این است که بعد از شنیدن شهادتم، صبر و تحمل [را] پیشهٔ خود کنند و خدای نکرده نکند که شکر و سپاس خدای بزرگ را نکنند.

✎ شهید اسماعیل امینی (1365-1341 همدان)

پدر، مادر، برادر، خواهرم، همسر و فرزندانم! در شهادت من صبر کنید و ناراحت نشوید از اینکه در بین شما نیستیم؛ چرا که شهادت یک افتخار و فوز عظیم است و شهید زنده است.

✎ شهید عطاءالله اویسی (1366-1334 فسا)

از شما می‌خواهم در صورت شهید شدن بنده، صبر را پیشهٔ خود سازید که خدا صابرين را دوست دارد و جنازهٔ مرا در قطعهٔ شهدای فسا به خاک بسپارید.

✎ شهید مهدی ایزدی (1365-1336 سبزوار)

صبر کنید و شکیبا باشید و جای این خلأ ناچیز را با تقویت ایمانتان به خداوند بزرگ پر کنید تا بیشتر مورد عنایت او باشید و مطمئن باشید که دنیای فانی دیری نمی‌پاید و تمام می‌شود و همدیگر را به زودی در سرای جاویدان ملاقات خواهیم کرد.

❁ شهید عبدالحمود ایزدی خواه (1361-1337 نجفآباد)

مطمئن هستم که پدر، مادر، خواهران و برادران عزیزم در این راه صبر و شکیبایی می‌کنند و از اینکه این‌جانب نتوانستم حق آن‌ها را ادا نمایم، عذر می‌خواهم.

❁ شهید بهمن باقری (1360-1336 لار)

مادر! مبادا خدای نکرده در مرگ من بی‌صبری و ناشکیبایی نمایی؛ چراکه با این کار اجر و ثواب خود را ضایع نموده‌اید و دل دشمنان اسلام را شاد می‌گردانید.

❁ شهید محمدابراهیم باقری (1365-1341 آبادان)

از مادرم می‌خواهم که الگویی باشد برای همهٔ مادران شهدا و صبر زینب‌گونه را پیشهٔ خود کند، هرچند که برایش سخت است، ولی نکند خدای نکرده با کم‌صبری اجرتان را از دست بدهید.

❁ شهید علی باقری فرادنبه (1364-1331 بروجن)

به پدر و مادر و همشیره‌ها و اقوام خود سفارش نمی‌کنم گریه نکنید، ولی سعی کنید صبور باشید که خدای ناکرده دشمنان شاد نشوند.

🌀 شهید حکمت بالیده کرانی (1365-1344 فارسان)

پدر، مادر، برادران و خواهران گرامی! شما را سفارش می‌کنم در مرگ من گریه و زاری نکنید. اگر اشکی دارید، بر حسین (علیه السلام) بریزید که سرش را از تن جدا کردند و در حالی که او داغ عزیزی در دل داشت، بدنش را پاره‌پاره کردند. اگر اشکی دارید، بر زینب (سلام الله علیها) بریزید که داغ هفتاد و دو تن شهید بر جگر داشت و صبر کرد و شما ای پدران و مادران شهدا! با صبرتان و شما برادران شهدا با لباس رزم‌تان [اسلام را یاری کنید].

🌀 شهید عباس بذرافشان (1362-1333 کازرون)

اما سخنی با پدرم: پدرم! خداوند تو را از اهل بهشت سازد و به تو صبر و اجر دهد و در قیامت روسفید نماید و تو به پایم زحمت‌ها کشیدی و خون دل‌ها خوردی و من هیچ خدمتی به تو نکردم. همیشه دلم می‌خواست به تو خدمت کنم، ولی نتوانستم. پدرم! انسان رفتنی است و امروز و فردا ندارد. مرگ این ساعت و ساعت دیگر نمی‌شناسد و هر لحظه ممکن است به سراغ آدم بیاید، چه آدم در دریای گلوله شناور باشد یا در خانه راحت آرمیده باشد. ناراحتی نکن و صبر پیشه کن و از خدا پیوسته صبر و استقامت و رضایت بطلب. فکر کن امانتی خداوند به تو داد و خودش از تو گرفت. مرا ببخش و خداوند تو را ببخشد.

﴿﴾ شهید حسین برزگر حیدری (1366-1343 قزوین)

پدر عزیزم! در شهادت من صبر نما که «ان الله مع الصّابرين». شما ای خواهران عزیزم! می دانید که چقدر دوستتان دارم. خواهران مهربانم! در شهادت من همچون زینب (سلام الله علیها) صبر نمایید و مرا هرگز از یاد نبرید.

﴿﴾ شهید محسن بسطامی (1365-1338 شاهرود)

از خانواده‌ام تقاضای صبر و بردباری را دارم.

﴿﴾ شهید احمد بلوکی (1361-1335 بوشهر)

انتظار دارم در مرگم گریه و زاری نکنید؛ چون طبق آیات متعدّد در قرآن شهید هرگز نمرده، بلکه تولّدی تازه یافته است.

﴿﴾ شهید سیّد مجتبی بنی جمال (1364-1348 000)

[پدر] جان من راهم را شناختم و در این راه قدم برداشتم و جان را نثار جانان کردم و از شما می‌خواهم صبر را پیشه خود کنید و همچون پدران دیگر شهدا باشید که خدا صابران را دوست دارد و خدای بزرگ را شکر کنید که ثمره زندگی‌تان در این راه قدم برداشت و در راه حق شهید شد.

🌀 شهید خلیل الله بهرامی (1364-1332 سمنان)

صبر پیشه کنید و به خدا توکل کنید که مصیبت برای همه ماست. همه ما خواهیم رفت، یکی زودتر و یکی دیرتر و هیچ کس نمی ماند؛ زیرا خصلت ما انسان ها این چنین است، البته محبت ها و احساسات را نمی توان فراموش کرد. اگر از خدا صبر بخواهید، خدا خواهد داد، منتهی باید بدانید اگر کفران نعمت کنید، چه خواهد شد.

🌀 شهید محسن بهرامی (1365-1340 ملایر)

و تو ای پدر! آفرین به تو که در همه دوران عمر در رویارویی با مصائب و مشکلات، قامتت چون سرو، اراده ات چون فولاد، صبرت چون آیوب و مقاومتت چون کوه بود و هرگز ندیدم که مشکلی غبار خستگی بر چهره آتشینات [بنشانند]. اگر توفیق شهادت نصیب این فرزندان نالایق و نادرست شد، می دانم که تزلزلی در هیچ کدام از صفاتت که شمردم، ایجاد نمی شود، اما از تو می خواهم که شیطان که حقیر است، [چهره ات] را زرد نکند و امیدوارم مرهم دل مجروح مادرم باشی و تو ای مادرم که برایم بسیار رنج بردی! امیدوارم که صبور باشی.

🌀 شهید علی بیژن کوچی (1363-1335 فسا)

برادر جان! در پایان، صبر انقلابی و صبور بودن را به تو عزیزم عرضه می دارم، والسلام.

﴿﴾ شهید غلام‌عبّاس بیژنی (1365-1347 باغملک)

پدرجان! دین و قرآن ما در خطر است و من در خودم دیدم که باید به جبهه بروم و با دشمن خدا نبرد کنم. در شهادت من غم و غصّه نخور؛ زیرا امام حسین (علیه السلام) در برابر شهادت دو فرزند عزیزش، علی‌اکبر و علی‌اصغر (علیهم‌السلام) صبر و تحمل پیشه کرد.

﴿﴾ شهید علی‌اصغر پاسیار (1361-1332 تبریز)

پدر بزرگوام! می‌دانم که برایم خیلی زحمت کشیده‌اید و نان حلال با هزار رنج به دست آورده‌اید و برایم داده‌اید، ولی من در دنیا نتوانستم خدمتی برایتان انجام دهم که امیدوارم مرا ببخشید و [در هنگام] کشته شدنم که در راه استیلاي حق و پیروی از امام عزیزمان می‌باشد، صبر کنید که «ان الله مع الصّابرين» تا خداوند در آخرت اجری عطا فرماید. مادر جان! اگر صبر کنید، در روز قیامت سرافراز خواهید بود.

﴿﴾ شهید حیدر پروانک (1365-1350 فیروزآباد)

ای مادر عزیزم که مرا در دامن پرورنده‌ای و به این حد رسانده‌ای! می‌دانم که صبر برایت مشکل است، اما به خاطر خدا صبر پیشه کن و [در] مرگ من سوگواری مکن.

1- سوره بقره؛ آیه 153

❦ شهید محمدرضا پولادچنگ (1365-1343 فسا)

اکنون در خدمت رزمندگان عزیز از این نعمت خدادادی استفاده می‌برم و اگر در این راه، شهادت که از نعمت‌های اولیای خاصّ خداست، نصیب بندهٔ حقیر و ذلیل خداوند گردید، بازماندگان خویش را توصیه به صبر و استقامت در برابر این امر می‌نمایم.

❦ شهید عبدالصمد پولادی (1366-1337 کازرون)

مادر عزیزم! در فقدان من صبر کن تا موجب خشم دشمنان اسلام و انقلاب شود. می‌خواهی گریه کنی، بکن که حقّ همهٔ مادران است در نبودن بچه‌شان بگریند، ولی طوری باشد که موجب سرافکندگی خانواده‌ام و من نشود و دشمنان و بدبینان انقلاب دلخوش نشوند.

❦ شهید محمدعلی ترکان محمدآبادی (1361-1339 اهواز)

اخوی عزیزم! از شما طلب عفو می‌نمایم و امیدوارم که مرا ببخشید. دعا در حقّ من را از یاد نبرید. سعی کنید در ناراحتی‌ها صبر را پیشهٔ خود کنید تا اجرتان نزد خدا محفوظ بماند. در مصائب و ناراحتی‌ها صبر کنید و از طولانی شدن جنگ مقاوم‌تر شوید. آنقدر می‌رزمیم که آثاری از اسرائیل، ظلم و کفر وجود نداشته باشد.

❦ شهید محمد تمدن (1361-1336 عجب‌شیر)

از شما خداحافظی کرده و توصیهٔ من این است که بعد از مرگ من [در] امتحان بزرگی که از طرف الله خواهید داشت، صبر و استقامت داشته باشید و مبادا ناراحتی

یا لغزشی در شما رخ دهد و در پس دادن امانت الهی سهل‌انگاری یا ناسپاسی به عمل آید. به مادر و خواهرانم بگویید که در فراق من زیاد گریه و زاری نکنند؛ چون اگر بتوانم با آرمان و خلوص نیت پاک شهید بشوم، همیشه در پیش ایشان هستم و «شهیدان زنده‌اند الله اکبر».

✎ شهید محمد تناور (1365-1345 جیرفت سبزواری)

خواهران عزیزم! غم سخت است، اما خود را مانند سایر خواهران شهدا در نظر بگیرید. من دوست داشتم در زیر سایه شما زندگی کنم، اما مصلحت خدا چیز دیگری شد. صبر کنید که «خداوند با صابران است»^۱ و می‌دانم هر چه که بنویسم، کم است، اما برای آرامش روحم صبر کنید و گریه و زاری نکنید.

✎ شهید برات‌علی جاویدفر (1363-1348 شهرکرد)

حتماً راضی به رضای خدا باشید؛ پس در راه خدا صبر کنید و خودتان را رنج ندهید.

✎ شهید محمدعلی جبّاری (1361-1338 قزوین)

مادر، همسر و خواهرم! طوری با هم رفتار و زندگی کنید که آبروی خود و مرا حفظ کنید تا الگو و نمونه کامل یک خانواده شهید باشید. هرگز شهادت مرا به رخ دیگران و جامعه نکشید که ما هم شهید داده‌ایم، مثلاً باید به ما نفت و غیره زیاد

1- اشاره به «یا ایها الذین آمنوا استعینوا بالصبر و الصلوه ان الله مع الصابرين»؛ سوره بقره، آیه 153

بدهند. با کمبودها و مشکلات بسازید و با صبر و استقامت آبروی خانواده‌مان را حفظ کنید.

❁ شهید حسن جعفری (1365-1335 ورامین)

مادر عزیز و گرامی‌ام! قدر خویش را بدان و در موقع غم و اندوه، ام‌البینین، مادر حضرت ابوالفضل (علیه السلام) را به یاد آور و شاکر خدا باش که این سیره بزرگان دین مبین اسلام است. قدر خویش را بدان و در تشویق دو برادر دیگرم بکوش که ندای امامان هنوز طنین‌انداز [است] که هر کسی که می‌تواند، به جبهه برود و هر کسی که نمی‌تواند، در پشت جبهه خدمت کند.

❁ شهید عبدالرضا جعفری (1360-1335 شیراز)

سلام بر تو ای برادر جان. امیدوارم که مرا حلال کنی و من از شما تقاضا دارم که اگر شهید شدم، در عزای من هیچ‌گونه عزاداری نکنید و شما از طرف من پیام و بیداری به همه اقوام و خویشان و برادران بدهی و به آن‌ها بگویی که زینب (سلام الله علیها) چه کرده، شهامت و استقامت کرد و با یک پیام، کاخ یزیدیان را در هم کوبید و ویران کرد و باز هم تو را سفارش می‌کنم به صبر و استقامت همان‌طور که خداوند در قرآن می‌فرماید: «ان الله مع الصّابرين»¹.

1- سوره بقره؛ آیه 153

﴿ شَهِيدِ مُحَمَّدِ عَلِيِّ جَلَالِي (1364-1338 دليجان) ﴾

اما وصیت شرعی من به پدر و مادر عزیزم! اگر من لیاقت این را یافتم که خداوند مرگ سرخ و حسین گونه را نصیبم کند، با گفتن «أَنَا اللَّهُ وَأَنَا إِلِيهِ رَاجِعُونَ»^۱ خداوند به شما شکیبایی و صبر عنایت نماید و شکرگزار^۲ و سپاسگزار^۳ خداوند باشید و راضی به رضای خدا باشید تا ان شاء الله خداوند پاداش صابران در راه خودش را نصیب شما بفرماید.

﴿ شَهِيدِ مَنْصُورِ جَلُودَارِي (1361-1333 نیریز) ﴾

بهترین پیامی که برایتان دارم، این است که امام را دعا کنید و صبور باشید که خداوند در قرآن می‌فرماید: «انَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ»^۴؛ «خداوند همیشه با صبرکنندگان است» که این عمل یک هجرت است به سوی خدا.

﴿ شَهِيدِ اكْبَرِ جَمَالِي زَادِه تَاجِ اَبَادِي (1362-1337 زرنج) ﴾

وصیت اولم به پدر و مادر و برادر و خواهرانم این است که اگر من لیاقت شهادت را داشتم و به شهادت رسیدم، مبادا در شهادت من گریه کنید، بلکه این آیه را زمزمه کنید که «أَنَا اللَّهُ وَأَنَا إِلِيهِ رَاجِعُونَ»^۵.

1- سوره بقره؛ آیه 156

2- در اصل وصیت: شکرگذار

3- در اصل وصیت: سپاسگذار

4- سوره بقره؛ آیه 153

5- سوره بقره؛ آیه 156

🌀 شهید حسین جمشیدی آران (1361-1339 آران)

مادر مهربان و عزیزم! امیدوارم که چون کوه صبر و استقامت داشته باشی و لحظه‌ای از نام و یاد خدا غافل نباشی.

🌀 شهید اسماعیل جوکار (1366-1337 فسا)

عزیزان، یاران! صبر باید کردن، گریه و شیون و زاری نکنید.
بوستان سبز شود بار دگر غنچه‌ها می‌شکفد [بار دگر]
و دگر بار چنین خواهد شد که پیغام حقیقت ره مقصود پیماید و در پایان مادرم!
زحمات بی‌دریغات را فراموش نخواهم کرد. مرا ببخش و بر این هجران همچون
زینب (سلام الله علیها) صبر کن که خداوند صابران را دوست می‌دارد.

🌀 شهید علی‌رضا چکشیان خراسانی (1363-1334 مشهد)

وصیتم به شما این است که صبر را پیشه خود سازی و آنچه را که از طرف
خداوند مقرر گشته، با جان و دل پذیرا باش؛ گرچه چندان ساده نیست، ولیکن با یاد
خداوند متعال همچون که تو خود مرا یاد دادی، دلت را آرام کن.

🌀 شهید مهدی حاجی بهرامی (1361-1339 تهران)

آن لحظه که خبر شهادتم به شما رسید، نگران نشوید و تسلیت‌گو مباشید، بلکه
خوشحال، سربلند، مقاوم، صابر و تهنیت‌گو باشید. برای گریستن شما به شکلی که
موجب خوشحالی دشمن کافر نشود، منعی نیست، به شرطی که این گریستن برای
حمایت از روح شهادت و حماسه شهیدان به خصوص امام حسین (علیه السلام) و

هماهنگی با ایشان باشد و در این راه عزاداری، نوحه‌خوانی، سینه‌زنی نیز تأکید می‌گردد.

﴿ شَهِیدِ عَبْدِالْحَمِیدِ حَامِدِ (1367-1343 داراب) ﴾

شما ای خانواده گرامی‌ام! با صبر پیشه‌کردن، خدا و رسول او را از خود راضی کنید و همیشه شکر خدای عزوجل را به جای آورید و از اینکه مورد امتحان الهی قرار گرفته‌اید و سرافراز از این امتحان بیرون آمده‌اید، افتخار کنید و سربلند باشید و در عوض، شکر بی‌پایان را به جا آورید و بدانید که خدا نظر لطف و مرحمت به شما داشته و آخرت شما تعیین شده می‌باشد و در فردای قیامت [نزد] ائمه اطهار (علیهم السلام) به خصوص اباعبدالله (علیه السلام) که عزیزانش را از دست داد، روسفید هستید.

﴿ شَهِیدِ حَسینِ عَلِی حَجَّتِی (1361-1338 نجف‌آباد) ﴾

در آخر فقط و فقط وصیتم به تمام خانواده‌ام این است که در شهادت من صبر و استقامت را پیشه کنید که [در غیر این صورت] اجر شما از بین می‌رود.

﴿ شَهِیدِ مَحسِنِ حَسَنِی (1359-1335 بهار) ﴾

به پدر و مادر و برادر و خواهرانم سفارش می‌کنم که همیشه در راه خدا باشید و صبر و استقامت پیشه کنید.

🔖 شهید علی محمد حسنی (1361-1340 جویم)

و شما ای پدر بزرگوار! ضمن طلب عفو و بخشش، از شما تقاضا دارم صبر و بردباری را پیشه خود کنی و در همه مصائب روزگار همچون گذشته صبور باشید که خداوند می‌فرماید: «ان الله مع الصّابرين»^۱. خواهران مهربانم! امیدوارم که در عزای من با مقاومت، صبر و پایداری خودتان برای دیگر خواهران الگو باشید و سعی کنید برای فرزندانان مادری دلسوز و باایمان باشید و فرزندانی تربیت کنید که بتوانند به نحو احسن به اسلام و جامعه خدمت کنند. ... سلام به پدر و مادر و برادران و خواهرانم می‌رسانم و تقاضای من از شما این است که در عزای من شیون و زاری نکنید، دل به خدا بسپارید و به خدا پناه برید که خدا بهترین پناه است و فقط با یاد خدا دل‌ها آرام می‌گیرد. مادرم! با صبر و استقامت خود به مادران دیگر درس استواری و مقاومت بده و این را ثابت کن که در [راه اسلام]^۲ شیرزن کربلا هستی که با تمام یاران به کربلا رفت و در آخر برای سوار شدن بر قافلهٔ عریان حتی محرمی نداشت.

🔖 شهید یعقوب حسین زاده (1361-1337 آذرشهر)

برایم گریه نکنید که دشمنان از گریه شما شاد می‌شوند و مبادا دشمنان خود را شاد کنید. اگر دلتان گرفت، برای مظلومیت حسین (علیه السلام) و انصار او گریه کنید. صبر زینب‌وار پیشه کنید و راهم را ادامه دهید.

1- سوره بقره؛ آیه 153

2- در اصل وصیت: ناخوانا

🌀 شهید محسن حسینی (1365-1334 اراک)

همسر! امید است که در مقابل مشکلات چون کوه استوار باشی که خداوند صابرين را دوست دارد.

🌀 شهید علی حیدری پور (1365-1338 سمنان)

همسر! از شما تقاضا دارم که برای شادی روح من و تمامی شهدا قرآن بخوانی و صبر و استقامت پیشه کنی.

🌀 شهید اسفندیار حیدری علمدارلو (1365-1345 فراشبند)

امیدوارم که همیشه بردبار و دلداری‌دهنده پدر و مادر و خواهرانم باشی. امّا خواهرانم، شما ای خواهر گرامی! سعی کن در شهادت من صبور باشی. گریه نکن، تو خیلی به گردن من حق داری و خیلی زحمت در حق من کشیده‌ای و خیلی زجر و ستم برای من کشیده‌ای.

🌀 شهید محمد خداپنده (1365-1342 میانه)

خواهر عزیزم! می‌دانم که خوشحال و مسرور از آمدن بنده به جبهه هستی و آن شاء الله هیچ ناراحتی از طرف من ندارید و زینبوار صبر خواهید کرد. به قول حضرت علی (علیه السلام): «صبر دو نوع است: صبر در ناملایمات و نوع دیگر صبر در برابر آنچه که میل داریم، ولی نباید انجام دهیم»؛ پس خواهرم! شما به امید خدا افتخار کن که برادرتان از اسلام و ناموس و میهن دفاع می‌کند؛ پس ناراحتی به نظر من جایی ندارد.

❦ شهید فرج‌الله خسروی (1365-1333 ممسنی)
خانواده‌ام! شما را به صبر و استقامت و تقوا و عبادت توصیه می‌نمایم.

❦ شهید یدالله خلیوند دیزجی (1361-1335 تبریز)
مادرم! کوه باش و چون کوه استقامت کن.

❦ شهید سعید دباغی (1361-1337 آذرشهر)
در آخر خواستار صبر و استقامت از خدای متعال برای پدر و مادرم هستم.

❦ شهید عزت‌الله درافشان (1361-1331 جهرم)
از همسر و مادرم می‌خواهم که صبر پیشه کنند و چنانچه جسد مرا نیاوردند، بر
مزار شهدا رفته و در آنجا برایم طلب مغفرت و آمرزش کنند.

❦ شهید کاظم درویشی (1362-1339 تویسرکان)
برادرانم! می‌دانم که صبر و استقامت شما در برابر سختی‌ها از پدر و مادرم بیشتر
است و مصیبت از دست دادن برادر نیز سخت است، ولی هر کدام ما یک وظیفه
داریم. شما وظیفه دارید [از] پدر و مادر و خواهرانم [مراقبت کنید] و من نیز وظیفه
دفاع از دین خدا [را دارم]. برایم گریه مکن تا مبادا دشمن دین خدا خوشحال شود.

🌀 شهید قاسم دوراهی (1364-1347 بندر دیر)

اما شما ای خواهرانم! صبر کنید و استقامت داشته باشید؛ چون خداوند با صابران است.

🌀 شهید رضا دهقان زاده بافقی (1366-1343 بافقی)

هرچه شما کردید، صبر داشته باشید و امام و اسرا را دعا کنید. برای من قرآن بخوانید و صبر داشته باشید که خداوند صابران را دوست می‌دارد.

🌀 شهید توفیق دیوسالار کور کورسر (1364-1337 نوشهر)

مادرم! تو همچنان که بوده‌ای، صبور باش، مبادا که در شهادت‌م اندوه به خود راه دهی و دشمنان را شاد سازی. بدان که شهدا به جوار قرب الهی می‌پیوندند.

🌀 شهید صولت رئیسی اردلی (1364-1342 اردل)

خداوند متعال به شما صبر و بردباری عنایت بفرماید؛ چون ما امانتی بودیم دست شما و شما به خوبی از عهده این کار برآمدید و به صاحبش پس دادید و این اجر و ثواب زیادی دارد و آخرت خود را حفظ کردید.

🌀 شهید حیدر راعی (1361-1335 خمین)

برادرانم! پدر و مادرم را دلداری دهید و آن‌ها را به صبر و استقامت توصیه کنید و اگر شهادت نصیبم شد، افتخار کنید و هیچ‌گونه ناراحتی نکنید و با استقامت خود

دشمن را سرکوب و برایم از خدا طلب آمرزش و مغفرت نمایید تا اینکه خدا مرا
بیامرزد و از گناهانم درگذرد.

❁ شهید فرزاد رحیمی (1366-1342 کرمانشاه)

بی‌تابی نکردن تو گلوله‌ای است بر قلب دشمنان اسلام و قرآن و صبر کردن تو
در مقابل مصائب، شادی حق تعالی است.

❁ شهید اسماعیل رزمجو (1361-1334 دشتستان)

مادر عزیزم! از اینکه زحمت بیکران در پایم کشیدی و جان خود را پروراندی و
اکنون با رضایت کامل به جبهه فرستادی، درود می‌فرستم [یر تو]. از خداوند
می‌خواهم که صبری زینبی به تو عنایت کند. هم‌سرم! تو در مصائب صبور باش و
فرزندم، روح الله را به اسلام و قرآن هدایت کن و این بنده را همگی حلال نمایید.

❁ شهید حسین رضایی (1361-1340 اصفهان)

به شما عرض می‌کنم که صبر و استقامت را پیشه کنید و دشمن اسلام را به
مردم بشناسانید تا آنان که در خواب غفلت هستند، بیدار شوند و خدا را قبول کنند.

❁ شهید علی رضایی سردره (1365-1333 بندرعباس)

به همسر، فرزندان، مادر و پدرم سفارش می‌کنم که صبر را پیشه خود سازند و
نگرانی فقدان مرا با ذکر و یاد خدا مبدل به اطمینان قلب و شادی و سرور نمایند
که مرگ حق است و دیدار حق لذت [بخش].

﴿ شَهِيدِ عَلِيِّ رَفِيعِي (1365-1340 فردوس) ﴾

پدرم، مادرم، همسر عزیزم و خواهران گرامی! من نمی‌خواهم بگویم بر من گریه نکنید، اما از شما خواهانم طوری نشود که ضد انقلاب شاد گردد. اگر صبور باشید، مشیت محکمی بر دهان ابرقدرت‌ها خواهید زد و روح مرا شاد خواهید نمود. بر مظلومیت حسین (علیه السلام) گریه کنید.

﴿ شَهِيدِ مُحَمَّدَنبِيِّ رَفِيعِي (1365-1338 خمین) ﴾

و به تنها خواهرم سفارش می‌کنم که همچون خواهران دیگر شهدا صبر پیشه کند و به جای گریه بر من، بر زینب (سلام الله علیها) و غم‌های بی‌شمارش گریه کند. و اما پدر و مادرم! من می‌دانم که تحمل مرگ من برای شما دشوار است، اما با ننگ و ذلت زندگی کردن و با دشمن متجاوز ساختن بس دشوارتر است. من با روحیه ایمانی که از شما سراغ دارم، بعید می‌دانم که شما در مرگم بی‌صبری کنید؛ چون این برای شما جای بس افتخار است که یکی از امانت‌های الهی را این‌گونه به او برگردانید. مقاوم و استوار باشید و در مصیبت‌ها به خدا توکل کنید و به یاد مصیبت‌های جانگداز کربلا، آوای دلربای یا زهرا، یا زینب (سلام الله علیهما) را زمزمه کنید.

﴿ شَهِيدِ رِضَا رَنْجَبَرِ (1357-1319 بروجرد) ﴾

از پدر و مادرم عاجزانه می‌خواهم که در مرگ من نگران نباشند، مگر خدا نمی‌فرماید که «لَّذِينَ إِذَا أَصَابْتَهُمْ مِصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ». همه ما برای

1 - سوره بقره؛ آیه 156

مرگ آفریده شده‌ایم و همگی کاروانی هستیم که به سوی مرگ می‌شتابیم، اما یکی زودتر و یکی دیرتر می‌رود. از خدا بخواهید که این قربانی ناقابل را از شما قبول بفرماید. بخواهید که صبر جمیل^۱ به شما عنایت بفرماید که بهترین سرمایه‌ها صبر در برابر مشکلات است.

❁ شهید فریدون ریگی (1365-1349 لردگان)

مادرم! چون کوه استقامت کن و لحظه‌ای از نام و یاد خدا غافل مباش. در راه دین اسلام بکوش که هرچه بکوشی، باز هم کم است. قامت را بلند گیر و ندای «الله اکبر، خمینی رهبر» و «خدایا! تا انقلاب مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف)، خمینی را نگاه‌دار» و فریاد شهیدان راه خدا را به مردم برسان که همانا فریاد ما، پیروی کردن از خدا و قرآن و خمینی است.

❁ شهید محمود زارعی (1367-1351 کبودرآهنگ)

پدر عزیز و نور چشم! مرا ببخش که با تو با خشونت رفتار کردم و تنها انتظارم از شما این است که در جوار شهادت من شکیباً باشید و اگر صبر را پیشه کنید، در روز قیامت نزد خداوند بزرگ اجری بی‌پایان خواهی داشت.

❁ شهید الماس زارعی (1364-1350 000)

پدرم! از اینکه من در راه خدا شهید شدم، ناراحت مباش و صبوری کن؛ چون بزرگ‌ترین شجاعت صبر است. مادرم! کوه باش و همچون کوه استقامت کن؛ در

1- در اصل وصیت: جلیل

مرگ من زاری مکن؛ چون زاری تو باعث خشنودی دشمنان اسلام می‌شود. برادرم! پیرو خطّ امام باش و حافظ خون شهدا.

❖ شهید علی اصغر زاهدی (1361-1334 داراب)

شما ای پدر و مادرم! در مرگ من همان قدر گریه کنید و ناراحت باشید که برای دیگر شهدا گریه می‌کردید و متأثر می‌شدید که «ان الله مع الصّابرين».

❖ شهید مجید زحمتکش (1365-1345 اصفهان)

از پدر و مادرم می‌خواهم که از حقّ خود درگذرند که من هیچ‌گاه حقّ آن‌ها را رعایت نکردم. ان شاء الله مسیر حق را بپیمایند و تاب آورند. صبر کنند که خداوند صابران را دوست می‌دارد و آبروی ما را حفظ کند.

❖ شهید یوسف زرچینی (1361-1336 زرچین)

درخت اسلام با خون آبیاری شده است، در راه دفاع از اسلام و ائمه معصومین (علیهم السلام) زحمت زیادی کشیده‌اند و شهدای زیادی به اسلام تقدیم کرده‌اند، از آن جمله [سرور]^۲ عالم، سید مظلومان، حسین ابن علی (علیه السلام) می‌باشد که جوانان و هفتاد و دو تن از یاران باوفایش را در راه اسلام به خداوند متعال تقدیم کرده است و من هم در این راه اگر لیاقت آن را داشتم و شهادت نصیبم شد، هیچ‌گونه ناراحت نباشید و برایم گریه نکنید. هر موقع خواستید گریه

1- سوره بقره؛ آیه 153

2- در اصل وصیت: ناخوانا

کنید، به یاد امام حسین (علیه السلام) گریه کنید و همیشه صبر پیشه کنید که خداوند صابران را دوست دارد.

❁ شهید احمد زکی (1365-1343 اراک)

پدر و مادر عزیزم! اگر من مفقود شدم و یا جنازه‌ام به دستتان نرسید، ناراحت نباشید که «خداوند با صابران است».

❁ شهید قاسم زکی زاده نی نی (1361-1336 نطنز)

صبر پیشه کنید و راضی باشید به امر و رضای خدا که من در راه خدا حرکت کردم.

❁ شهید حیدرعلی زیدی (1360-1323 خمین)

سخنی با پدرم: تو افتخار کن که این چنین فرزندی را برای دفاع از اسلام به جبهه فرستادی. مبادا که از کشته شدن من ناراحت [شوی] یا خم به ابرویت بیآوری. می‌دانم خیلی سخت است. تو یک پسر بیشتر نداشتی، ولی او را هم در خوب راهی دادی. مثل کوه باش که در آخرت اجری عظیم خواهی داشت و اما چند کلمه با مادرم: خوشحالم که مادری با روحیه قوی دارم؛ از حضورت می‌خواهم همان‌طور که موقع خداحافظی از زیر قرآن ردم نمودی و هیچ ناراحت نشدی، حالا هم هر طور خدا خواست که [اگر] من شهید شدم یا جنازه‌ام اصلاً برنگشت، با همان روحیه قوی و توکل بر خدا صبر داشته باشی. می‌دانم که مرگ فرزند برایت ناگوار است، اما شما

1- اشاره به «إنَّ الله مع الصابرين»؛ سوره بقره، آیه 153

نه اولین مادر شهید هستی و نه آخرین آن‌ها و هزاران مادر مثل شما بوده و خواهد بود. از بچه‌های من با آن اخلاق خوبت مواظبت و آن‌ها را در حفظ اسلام تربیت کن.

✎ شهید قدرت سادلجی (1364-1347 کبودرآهنگ)

در سوگ بنده زیاد جزع نکنید و صبر داشته باشید که «ان الله مع الصّابرين»؛ «خداوند با صابرين است». در راه خدا جان می‌دهیم و این کمال سعادت است.

✎ شهید ابراهیم سالک غلام‌علی (1366-1346 تهران)

پدر و مادر عزیزم! مطمئن هستم حالا هم که خداوند امانتش را از شما گرفته، باز هم صبور و مقاوم خواهید بود. خداوند چنین پدر و مادرانی را که حاصل عمر خود را در راه خدا می‌دهند، دوست می‌دارد. ... خداوند بندگان را که زیاد دوست دارد، زیاد هم امتحان می‌کند؛ پس باید صبور بود و این امتحانات را به خوبی پشت سر گذاشت.

✎ شهید عبدالعزیز ستارپناهی (1364-1331 بوشهر)

از خانواده‌ام، به ویژه مادرم می‌خواهم که اگر خداوند سعادت شهادت را بر من عطا فرمود، با صبر و شکیبایی اجر خود را نزد خداوند ضایع نکنند. از همسرم می‌خواهم که با آن پاکی و صداقتی که در او سراغ دارم، در تربیت بچه‌هایم بکوشد و آن‌ها را در خطّ اصیل ولایت فقیه هدایت کند. عجز و لابه نکند که خداوند صابران را دوست دارد.

1 - سوره بقره؛ آیه 153

✎ شهید عبدالرحیم سجّادی نیا (1367-1345 شوشتر)

در کنار شرکت کردن من در جهاد و لَبّیک گفتن به ندای امام عزیزم، شما نیز وظیفه دارید صبر کنید و سعی کنید کارهایتان را چنان انجام دهید که رضایت خداوند را برآورده سازید و برای پیروزی اسلام دعا کنید.

✎ شهید سیدمحمّد رضا سلطانی (1367-1343 تهران)

مادرم! کوه باش و چون کوه استقامت کن و لحظه ای از نام و یاد خدا غافل نباش و برای من گریه نکن و اگر خواستی گریه کنی، اوّل به یاد علی اکبر امام حسین (علیهما السلام) و سپس برای شهدای دیگر و بعداً برای من گریه کن.

✎ شهید محمود سلیمان زاده محزون (1365-1332 سبزوار)

به مادرم صبر را توصیه می‌نمایم.

✎ شهید اسفندیار سوری (1366-1340 تویسرکان)

پدر و مادرم، پدر و مادر زحمتکشم! درست است که من نتوانسته‌ام در مشکلات زندگی شما را یاری کنم، [اما از شما می‌خواهم] راست‌قامت و صبور باشید تا خداوند مرا قبول کند. شما در این معامله برنده هستید؛ چون نتیجه شب نخوابی‌های شما و زحمت چندین ساله شما نه تنها هدر نرفته، بلکه فدای اسلام و امام عزیز شده که این جای شکر دارد و باز با صبر و بردباری شکر خداوند را بیشتر به جای آورید؛ چون من امانتی در دست شما بودم که به نحو احسن امانت را به صاحب اصلی‌اش، یعنی خداوند برگرداندید. پدر جان! نکند خود را خمیده بگیری؛ راست‌قامت و استوار باش

و از خداوند بخواه که قربانیات را قبول فرماید. اگر خداوند مرا قبول کرد و در راه ایمان و عقیده و هدفم که همان هدف امام حسین (علیه السلام) است، به شهادت رسیدم، صبور باش و صبر پیشه کن و وظیفه زینبیات را کاملاً انجام ده.

﴿﴾ شهید بهزاد سیف (1360-1341 تهران)

تا آنجا که می‌توانی، صبر پیشه کن و افتخار کن که امانتی را که خدا نزد تو سپرده، تو به خوبی از آن نگهداری کردی و تحویل خودش دادی.

﴿﴾ شهید محمدزمان شال باف (1364-1338 شوشتر)

متوجه این امر باشید که امتحانات خداوند مرحله به مرحله سخت‌تر و مشکل‌تر شده و نیازمند بردباری و صبر و توکل بیشتر است. پدر و مادرم! این اعتقاد و ایمان به خدا و امتحان کردن این مسیر را مدیون تربیت و امر و نهی شما در دوران مختلف زندگی می‌باشم؛ پس مواظب باشید که راضی به رضای خدا در مرگ من بوده و با پیشه کردن صبر و شکیبایی ان شاء الله از آزمون موفق به درآیید و پذیرای مرارت‌های دنیوی باشید تا ان شاء الله حلاوت‌های اخروی نصیبتان شود.

﴿﴾ شهید نبی‌الله شاه‌مرادی (1361-1337 زرین شهر)

چنانچه لیاقت شهادت را داشتیم و نصیب شد، در نبود من پدرم و مادرم الگویی باشن از پایداری در برابر این شهادت و از آنجایی که هر انسانی خالی از عواطف انسانی نخواهد بود، دوست دارم در تشییع جنازه من افراط در شیون نکنند.

✎ شهید محمد شعیری (1359-1337 گرمسار)

مادر مهربانم! اگر من شهید شدم، برایم گریه نکن؛ چون با گریه تو قلب منافقین و کفار شاد خواهد شد، ولی با صبر و استقامت خود می‌توانی دشمنان اسلام را نابود گردانی.

✎ شهید سلطان مراد شکوهی (1362-1341 فریدن)

در ابتدا سخنم با خانواده است که تقوای خدا را پیشه کنید و صبور باشید و بدانید مرگ همه انسان‌ها به خواست خداست و هر لحظه به اراده خدا از بین خواهند رفت.

✎ شهید حبیب‌الله شمس (1361-1339 اراک)

خواهان صبر و بردباری برای تو مادر عزیزم هستم و امیدوارم که شیرت را حلالم نمایی.

✎ شهید حسین شهابی فرد (1365-1345 ساوه)

امیدوارم که شما پدر و مادر و خواهران و برادرانم کوله‌بار مصیبت را چون دیگر خانواده شهدا زین‌بوار به دوش کشید و دیگر بر جسم من ننگرید، بلکه به راه شهدا و به راه حسین (علیه السلام) بنگرید. پدر و مادرم! می‌دانم که چقدر مصیبت و سختی کشیدید تا مرا به اینجا رساندید و حال بعد از سال‌ها سختی پیکر بی‌جان مرا می‌بینید، امیدوارم که تحمل کنید و از خدا بخواهید که صبری عظیم به شما عنایت فرماید.

❁ شهید طهماسب شیخ حسنی (1364-1335 تهران)

سفارشم اینک بر تو بردباری و صبر و تحمل در سختی‌ها برای خداست و صبر بر ایمان و تقوا و سختی‌ها، همانا تنها راه رهایی است.

❁ شهید ملک حسین شیخی (1363-1344 ایزه)

از خانواده‌ام می‌خواهم در شهادت من صبر نمایند و بدانند که اسلام به من نیاز داشت و وظیفه داشتم که اسلام عزیز را یاری دهم. شهادت من باید سبب افتخار باشد.

❁ شهید ایوب صادقی (1364-1333 فیروزکوه)

مادر جان! اگر من لیاقتش را داشتم و شهید شدم که منتها [ی] آرزوی من است، شما هیچ ناراحت نباش، بلکه شاد و خوشحال باش و خدا را شکر کن که فرزندت را در راه او دادی و برای من اصلاً گریه نکن و سیاه مپوش و اگر جنازه‌ام به دستتان رسید، در موقع تشییع آن با قدم‌های استوار و با قلبی مملو از عشق به پروردگارت حرکت کن و هر وقت که ناراحت شدی، فقط برای امام حسین (علیه السلام) و یارانش و ائمه معصومین (علیهم السلام) و شهدای گمنام و مادرانی که هفت فرزندشان را فدای اسلام و قرآن کردند، گریه کن و اشک بریز.

❁ شهید محمود صادقی حسن آبادی (1365-1348 جرقویه)

پدرم! باید صبور باشی [همان‌طور] که در کلیه مصائب صبر را پیشه کرده‌اید و امیدها به من داشته‌اید که در پیری عصای دست تو باشم، ولی بدان که در پیشگاه

خداوند روسفید هستید و پیام خون پسرت را که با سختی او را بزرگ کرده‌ای و امیدها به او داشته‌ای را در تمام ابعاد زندگی‌تان جاری سازید.

❖ شهید عباس علی صمیم‌پور (1365-1329 سبزوار)

مشکلات را در راه خدا به حساب آورده تا خداوند بر مقاومت و صبر شما بیفزاید. ... پدر و مادر و خواهر و برادرم! از خداوند برای شما طلب صبر می‌کنم، مبادا گمان کنید که در این معامله ضرر کرده‌اید. فریب دنیاپرستان و دشمنان اسلام را نخورید و بدانید که «أنا لله و أنا اليه راجعون»؛ «همه باید به سوی خدا برویم»؛ پس چه بهتر عاشقانه خود این رفتن را انتخاب کنیم.

❖ شهید علی محمد طالقانی (1359-1339 قزوین)

صبور باشید و فقط مسیر خدا را طی نمایید که خداوند صابرين را دوست دارد. پدر جان! شما باید استقامت بیشتری از خود نشان دهید و شما هم صبور باشید و نقطه ضعف از خود در برابر شیطان نشان ندهید.

❖ شهید علی اکبر طاهرخانی (1361-1336 قزوین)

از پدر و مادر عزیزم که سال‌های سال زحمات جبران‌ناپذیر مرا متحمل شده‌اند، مجدداً می‌خواهم که اگر در حین انجام وظیفه‌والایم در این هدف مقدس توفیق شهادت را یافتم، هیچ‌گونه ناراحتی به خود راه ندهید و همواره همانند سایر اولیا صبر

و شکیبایی را فرا راه خود قرار دهید و خدا را شکر کنید که مفتخرانه در این حکومت الهی سهیم می شوید.

❁ شهید حسن طحانی ساز (1362-1335 اصفهان)

تو ای برادر عزیزم که من علاقه خاصی به شما دارم! صابر و شکیبا باش تا نصرت خدا شامل حالتان شود و در راه اسلام عزیز جان فشانی و تلاش نمایید و [برای] پیروزی اسلام بر کفر جهانی [دعا کرده و از خدا] طلب آمرزش و مغفرت نمایید.

❁ شهید محرم علی عابدی طاهر (1365-1349 همدان)

پدر، مادر و خواهر عزیز! برای من گریه نکنید؛ چراکه گریه شما موجب خوشحالی دشمن و موجب ناراحتی من است و صبر را پیشه کنید و اگر گریه کردید، برای حسین (علیه السلام) گریه کنید.

❁ شهید اسدالله عبدی (1365-1342 خمین)

مادرم! مبادا بی صبری کنی که همانا شما مادران و پدران شهدا پیش خدا روسفید هستید. ... در فقدان من گریه نکنید که گریه شما نه تنها فایده ندارد، بلکه دشمنان در گوشه و کنار شاد می شوند. زندگی امام را سرمشق زندگی خویش قرار دهید که در شهادت فرزند برومندش قطره ای اشک نریخت. به یاد امام حسین (علیه السلام) و اولاد و اصحابش باشید که چگونه همه در راه خدا قطعه قطعه شدند و به یاد آن مادری باشید که چهار جوانش را شهید داده و آرزو می کند که ای کاش پسر دیگری داشتم تا به جبهه بفرستم. مادرم! مبادا بی صبری کنی.

﴿ شهید محمد عزیزی (1364-1347 000) ﴾

و شما ای پدر و مادرم! هرگز زحمات شما را فراموش نخواهم کرد و همیشه دعاگوی شما خواهم بود و توفیق شما را از خداوند منان خواهانم و می‌دانم شهادت من برای شما خیلی سخت است؛ پس صبر را پیشه کنید که شهادت چیزی نیست، جز پلی که انسان را از ساحل سختی‌ها و دشواری‌ها به ساحل سعادت و کرامت رهنمون می‌سازد.

﴿ شهید مهران عشقی (1365-1337 فیروزآباد) ﴾

اما مادر عزیزم! به روح فاطمه زهرا (سلام الله علیها) قسم که هرگز روح من طاقت ناله جانسوز تو را که از جسم لاغر و نحیف و چهره غمزده و قلب مجروح برمی‌خیزد، ندارد. بیا صبر و بردباری را پیشه خود قرار ده و خدا را بخوان و نمازت را ترک نکن و بعد از نماز دعا کن تا خدا از گناهانم بگذرد و شیر پاک و زحمات طاقت‌فرسایت را بر من حلال کن و با ضحّه و نالهات روح مرا عذاب مده که من عزیزتر از حسین و ابوالفضل و اکبر و اصغر و قاسم (علیهم السلام) نیستم. به خاطر خدا صبور باش که خداوند می‌فرماید: «ان الله مع الصّابرين»؛ «خدا با صابرين است». ای برادران و خواهران عزیزم! شما هم صبر و استقامت و بردباری پیشه کنید و در مرگ من ناراحت نباشید و کمر همّت ببندید و زندگی‌تان را با تلاش و کوشش ادامه دهید.

﴿ شَهِیدِ عَبَّاسِ عَلِیِّ عَظِیمِ (1360-1335 تریب جام) ﴾

ضمن سلام و درود بر تو همسر عزیز و مهربانم، سلامتی تو و فرزندان عزیزم را [از خدا می‌خواهم] و از خدای بزرگ برای شما صبر و ایمان تقاضا می‌کنم و از خدا می‌خواهم آن‌چنان ایمانی به شماها عنایت بفرماید که تحمل سختی‌ها و آزمایش‌های الهی را داشته باشید و موفق و مورد عفو پروردگار قرار بگیرید. ضمناً سلام گرم و صمیمانه‌ام را نثار مادر عزیزم می‌کنم و از او می‌خواهم که ناراحت نباشد و از خداوند برایشان صبر و استقامت آرزو می‌کنم و مانند بقیه مادرهای داغ‌دیده مانند کوه استوار [باش] و برایم دعا کن که مورد عفو خداوند قرار بگیریم و خداوند ما را جزو یاران نیک خودش قرار دهد.

﴿ شَهِیدِ رَجَبِ عَلِیِّ عَلَمِ نِیکِ (1359-1325 نقده) ﴾

در صورت شهادت که نهایت آرزوی این‌جانب می‌باشد، پدر، همسر، برادران، خواهران و مادر را به صبر دعوت می‌کنم.

﴿ شَهِیدِ عَلِیِّ اصْغَرِ عَلِیِّ پُورِ (1364-1339 گناباد) ﴾

اما پدر و مادرم! شهادت فوز عظیمی است و مرگ در راه خداست و نباید گریه کرد. [سعی کنید] از جمله صابران باشید که خداوند با صابران است و اجر صابران بسیار.

﴿﴾ شهید نصرالله غفرانی دسفانی (1362-1338 گناباد)

در عزای من اگر توانستی که ان شاء الله که خدا صبرش را به تو خواهد داد، گریه نکن؛ زیرا این کارت قلب دشمن را شاد می‌کند. صدیقه جان! فرزندم رضا را فراموش نکن و او را حتماً طوری تربیت کن که راه مرا ادامه دهد.

﴿﴾ شهید اسماعیل فرّخی (1364-1334 فارس)

پدر و مادر گرامی و همسر عزیز و خواهران مهربان و برادران ارجمندم! از شما می‌خواهم که در شهادت من صبور باشید و خدا را سپاس گویند و شکر این نعمت بزرگ را به جا آورید.

﴿﴾ شهید غلامرضا فرهمند (1364-1342 کرمانشاه)

از مادرم، برادرانم و خواهرانم می‌خواهم که در مرگ من گریه نکنند و اگر خواستند گریه کنند، به یاد مظلومیت سید و سالار شهیدان و فرزند خردسال او (علیها السلام) گریه نمایند. در سوگ من آیه مبارکه «الذین اذا اصابتهم مصیبه قالوا انا لله و انا الیه راجعون» را بر لب جاری کنید.

﴿﴾ شهید محمدابراهیم فیاضیان (1365-1338 فردوس)

مرا خواهید بخشید و مبادا در تشییع جنازه‌ام بی‌تابی کنید و گریه نمایید؛ زیرا در این صورت دشمنان امام و انقلاب اسلامی شاد خواهند شد. حتی‌الامکان صبر و شکیبایی نمایید؛ زیرا خداوند صابرين را به اجر و پاداش مژده داده است.

🌀 شهید احمد فیروزبخت (1362-1336 سمنان)

پدر و مادر و همسر و برادران و خواهران عزیز! در شهادت‌م صبور باشید و مقاوم و دعا کنید که این هدیه از شما قبول گردد و خداوند به شما صبر دهد.

🌀 شهید عبدالرحیم فیروزی (1365-1340 فسا)

پدر و مادر! در شهادت من صبر و شکیبایی و رضایت از پروردگار را پیشه خود نمایید که رضایت او قوی‌ترین سلاح است علیه استکبار جهانی و ایادی داخلی‌اش.

🌀 شهید میر حسن فیض حسینی (1365-1340 مرند)

ای خواهرانم! بعد از من زینب‌وار رسالت شهیدان را به گوش جهانیان رسانده و همچون شیر زنان صدر اسلام، با ایمان و وقار خویش قلب دشمنان اسلام را شکسته و حافظ اسلامیت و خون شهدای اسلام باشید. اگر توفیق شهادت یافتم، از اینکه در راه خدا قربانی می‌دهید، شکر گزار باشید و صبر و شکیبایی را پیشه خود سازید. از همه به خصوص پدر و مادر و برادران و خواهرانم درخواستم این است که در فراق من صبر کنید که «ان الله مع الصابرين»^۱ و هر وقت خواستید گریه کنید، به [یاد] حضرت اباعبدالله الحسین (علیه السلام) گریه کرده و به یاد حماسه حسینی باشید. ضمناً به عوض گریه کردن در سوگ من، انتظار دارم که شیرینی پخش کنید تا دشمن بداند که کسانی که در راه خدا بهترین عزیز خود را از دست می‌دهند، نه تنها ناراحت نمی‌شوند، بلکه خوشحال هم هستند.

1 - سوره بقره؛ آیه 153

﴿ شَهِید عَبَّاسِ قَاسِمِ (1361-1337 استهبان) ﴾

برادر جان! امیدوارم که مرا بخشیده باشی و حلالیت مرا پذیرا باشی. عزیزم! صبر و استقامت کن که وعده خدا نزدیک است.

﴿ شَهِیدِ اَحمَدِ قَاضیِ زَادِه (1367-1336 کرمان) ﴾

والدین عزیز! اگر این جانب به فیض عظیم شهادت نائل آمدم، این را نعمتی از نعمت‌های خدای منان می‌دانم و به شما سفارش می‌کنم که تحمل این فراق را بنمایید و صبر و شکیبایی پیشه کنید که «ان الله مع الصابرين»^۱.

﴿ شَهِیدِ عَبَّاسِ عَلیِ قَدَرَتی (1365-1341 حسینان) ﴾

شما همسر! باید صبر و استقامت داشته باشید و هرگز احساس ناراحتی ننمایید و تسلیم در برابر خدا باشید و بدانید که در نزد خدا اجر بزرگی دارید.

﴿ شَهِیدِ حَسینِ کَازِمی (1361-1304 شیراز) ﴾

از همسر خود می‌خواهم که مانند فاطمه (سلام الله علیها) استقامت کند و فرزندانم را اسلامی تربیت کند که بتوانند آینده‌سازان این مملکت اسلامی باشند.

﴿ شَهِیدِ مُحَمَّدِ باقرِ کِشاورزی (1362-1336 ساوه) ﴾

مادرم! امیدوارم که این فرزند روسیاهت را حلال نمایی تا روحم همواره دعاگویت باشد و شما را در همه حال به حق و صبر توصیه می‌کنم.

1 - سوره بقره؛ آیه 153

🌀 شهید حشمت‌الله کمالی سروستانی (1365-1339 شیراز)

مادر عزیز و صبور و مهربانم! امیدوارم لحظه‌ای که خبر شهادت مرا به تو می‌رسانند، آنقدر آماده باشی که دست به آسمان برداشته و شکر خدا را به جای آوری. [امیدوارم] در این مدت که از شما دور بودم، استقامت و پایداری را از زینب (سلام الله علیها) آموخته باشی. مادر! من شرمندۀ تو هستم که نتوانستم دین فرزندی خود را ادا نمایم. خدا ان شاء الله به شما صبر عطا نماید. ان شاء الله خداوند شما را عاقبت به خیر بدارد و در فردای قیامت با فاطمه زهرا (سلام الله علیها) محشور فرماید.

🌀 شهید محمود گرجی (1361-1337 بهشهر)

اگر نتوانستم برای شما فرزند خوبی باشم، مرا ببخشید؛ چون موقعیت اسلام این‌طور ایجاب کرده بود که به ندای پیامبرگونه رهبرمان [لبّیک] گویم و به اینجا بیایم. شما را به صبر و بردباری در راه خدا سفارش می‌کنم. از شما می‌خواهم که با صبر خود آسوه‌ای برای پدران و مادران دیگر باشید.

🌀 شهید حیدر گودرزی (1362-1339 ممسنی)

هرچند که در زندگی به درد تو نخوردم، ولی با استقامت و صبر و شکیبایی از انقلاب اسلامی حمایت و دفاع کن. مبادا روحیه خود را ببازی و گریه کنی که ناراحتی تو دشمنان اسلام و انقلاب اسلامی را خوشحال می‌کند. از خداوند مَنان می‌خواهم که به تو صبر و استقامت عنایت فرماید تا فقدان مرا در راه اسلام و قرآن چیزی به حساب نیاوری.

❁ شهید احمد لاجینانی (1365-1335 فریدن)

به همسر من نیز سفارش می‌کنم که صبر را پیشه خود سازد و راضی به رضای خداوند سبحان باشد.

❁ شهید غلامرضا محمدبیگی (1361-1333 فارس)

به خانواده و به پدر و مادرم سفارش می‌کنم که تا می‌توانید صبر و استقامت به خرج دهید که خدا با صابران و استقامت‌کنندگان است.

❁ شهید علی‌اکبر محمدنژاد (1365-1335 کاشمر)

مادرم! اینک افتخار کن که فرزندت در راه خدا شهید شده و تو را روسفید درگاه خداوند کرده است. هرگز ناراحت نباش و مبادا با بی‌صبری ات دشمنان اسلام را خوشحال کنی. تو امروز همانند امّ لیل از شهادت فرزندت بشاش‌تر و خوشحال‌تر باش و برایم دعا کن که شهادتم مقبول درگاه خداوند واقع شود و بدان که بهشت زیر پای مادران است.

❁ شهید علی‌رحم محمدی (1364-1348 فارس)

مادرم! برای من گریه نکنید و برای من سیاه نپوشید؛ چون دشمنان اسلام شاد می‌شوند. وقتی جسمم را می‌خواهید به خاک بسپارید، به مردم شیرینی بدهید؛ چون که من به دیدار معشوق می‌روم و می‌روم با معشوق خود دیدار کنم.

❁ شهید هدایت‌الله محمودیان (1362-1334 تهران)

در پایان از زن برادرم، از دختر برادرانم و دختر خواهرانم و قوم و خویشانم می‌خواهم که صبر را پیشه کنند و در طول زندگی‌شان سعی کنند یاور مظلومان باشند و یاور ستمدیدگان.

❁ شهید لطف‌علی مرادحاصلی (1365-1345 ایلام)

به مادرم و خواهرانم توصیه می‌کنم که زیاد خود را ناراحت نکنند؛ چون این کار باعث خوشحالی دشمنانم می‌شود.

❁ شهید محمد مرادی (1365-1333 کازرون)

از پدر و مادرم به خاطر استقامت و صبر خود که چهار فرزندشان در جبهه هستند، تشکر می‌کنم و [می‌خواهم که] بر این صبر و استقامت و بردباری خود ادامه دهند که رضای خدا در این است.

❁ شهید حاج‌علی مرادی ناغانی (1364-1344 شهرکرد)

پدر جان و مادر عزیزم! تنها سفارش من به شما این است که هنگام شهادتم صبور باشید و هیچ‌گونه ناراحتی نداشته باشید و در شب شهادتم همچون شب عروسی‌ام جشن بگیرید و صبور باشید. اگر شما ناراحت و گریان باشید، دشمنان از ناراحتی شما شاد می‌شوند و شما با شادی خودتان و همتتان مرا ببخشید و حلال کنید و سفارش من به برادرانم همین است که در شهادتم صبور باشند و هیچ‌گونه ناراحتی نداشته باشند.

🌀 شهید حیدر علی مظاهری (1360-1335 خمین)

پدر! برای شما و مادرم و همهٔ اهل خانواده آرزوی صبر می‌کنم و خواهشم از شما این است که همان طوری که حضرت علی (علیه السلام) فرمودند «در مصیبت‌ها صبر کنید و به درگاه خدا شکرگزار^۱ باشید». پدر جان باز! شما را سفارش به صبر می‌کنم که مبدا خوب از عهدهٔ امتحانات برنیاید و در شهادت من بی‌صبری کنید. خبر شهادت مرا که شنیدید، به یاد علی اکبر حسین (علیهما السلام) و علی اکبرهای کربلای ایران گریه کنید. ... عزیزان من! صبر را فراموش نکنید و پیرامون صبر در نهج البلاغه، اصول کافی و قرآن مطالب زیادی وجود دارد. بروید کاوش کنید و از این منابع سرشار استفاده کنید و مطمئن باشید که هیچ گفتار و هیچ درسی از قرآن برتر نیست. دختران من! بکوشید تا از منتظرین امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) باشید. «زبنا فرغ علینا صبراً و تبت اقدامنا و انصرنا علی القوم الکافرین»^۲.

🌀 شهید رضا موحد (1362-1321 اردستان)

مادر عزیزم را امر به صبر و شکیبایی می‌نمایم و تمنا دارم که مرا مورد لطف و عفو و مهر مادرانهٔ خودش قرار دهد.

🌀 شهید سید محمد موسوی درب امامزاده (1361-1336 خمینی شهر)

فقط آنچه که [شما را] برای چندمین بار سفارش می‌کنم، صبر، بردباری، استقامت [است] و افتخار شما بر این شهادت باشد.

1- در اصل وصیت: شکرگذار

2- سوره بقره؛ آیه 250

🌀 شهید سیدمصطفی موسوی (1361-1333 اراک)

برایم گریه نکنید، همانند کوه استوار باشید.

🌀 شهید سید امیرحسین موسوی (1361-1332 زنجان)

اگر خدای متعال به ملکوت اعلیٰ دعوتم فرمود، در مرگم گریه و زاری نکنید. صبور باشید که خدا صابران را دوست می‌دارد. علی (علیه السلام)، سرور شهیدان در نهج البلاغه فرموده است: «هر وقت مصیبتی بر شما روی آورد، اگر برای رضای خدا تحمل نمودید، اجر عظیمی در پیشگاه خدا دارید، و گرنه طبیعت دنیا تدریجاً فراموشتان خواهد کرد و اجرتان را از دست خواهید داد.»

🌀 شهید سیدهاشم مهدی‌زاده (1365-1334 جهرم)

از خانواده خود نیز می‌خواهم که صبر پیشه کنند و همواره در راه حق گام بردارند و شرکت در نمازهای جماعت و نماز جمعه که بهترین سنگر انقلاب اسلامی است را فراموش نکنند.

🌀 شهید محمدحسین مهرآوران (1361-1338 یزد)

به پدر و مادرم بگویید که صبور باشند و از خود ضعفی نشان ندهند و قوی و شجاع باشند و تا می‌توانند گریه نکنند که دشمن شاد می‌شود و برای من تشریفات درست نکنند تا خرج زیادی به گردن کسی نباشد.

﴿ شَهِیدِ اَمْرِ اللّٰهِ مِیْرزا پُور (1361-1340 ایذِه) ﴾

پدر، مادر، خواهر و برادر! از اینکه فرصت پیدا نکردم که با شما خداحافظی کنم، مرا ببخشید و به شما توصیه می‌کنم که مبدا در مرگ من به ماتم و سوگ بنشینید. مبدا کاری کنید که دشمن از شما خوشحال شود. شما صبر کنید و استقامت داشته باشید و در مقابل مشکلات مانند کوه باشید. نکند که به من جوان ناکام بگویید؛ چون کام من همان شهادت بود که به آن رسیدم.

﴿ شَهِیدِ سَیِّدِ عَبَّاسِ مِیْری (1363-1340 نِهاوند) ﴾

راضی نیستم در سوگ من بنشینید و پدر و مادرم لباس مشکی بپوشند، بلکه با اراده محکم و صبری الهی اهداف عزیمت من و دیگران را برای مردم بگویید. ای مسلمین و ای مؤمنین و ای جوان‌هایی که چیزی گم کرده‌اید! آن را در مسجد بیابید، اما در این مسیر صبر نیاز است و تحمل فشارهای ناشی از خواسته‌های معنوی باید وجود داشته باشد و بدانید پروردگار بالاترین درجات اخروی و پاداش جاودانی را بر اهل ایمان که هجرت کنند و جهاد فی سبیل الله با جان و مالشان نمایند، ارزانی خواهد نمود؛ آن پاداش چیزی نیست، جز سعادت و ملاقات با خداوند تبارک و تعالی و کسی به این درجات نمی‌رسد، مگر آنکه خاشع و فروتن و خاضع درگاه الهی و خدمتگزار بی‌منت مردم باشد.

﴿ شَهِیدِ خُضْرِ نَامُور (1361-1341 بوشهر) ﴾

مادر جان! در ماتم من گریه نکن و نگو که جوانم ناکام رفت. کام من شهادت و حجله من قبراست. پدر جان! اگر من سعادت داشتم و شهید شدم، از تو خواهش

می‌کنم که برایم گریه نکنی. می‌دانم که فراق درد سختی است، اما اگر صبر کنی، خداوند اجر عظیمی به تو خواهد داد.

❁ شهید منصور نجارپور (1361-1338 خمینی‌شهر)

از خانواده‌ام می‌خواهم که در شهادت من خرسند باشند و به خاطر رضای حق صبر کنند که مژده خدا بر آنها باد و هیچ‌گونه سستی در دل راه ندهند.

❁ شهید صادق نجفی‌نسب (1362-1334 سراب)

صبور باشید و در مقابل خدا شاکر؛ زیرا بارزش‌تر از صبر در درگاه خداوند نیست.

❁ شهید محمد نصیری (1364-1343 همدان)

پدر و مادر عزیزم! شما در طول زندگی خود سختی زیادی کشیده‌اید و مخصوصاً در پرورش من زیاد تلاش نموده‌اید، ولی من نتوانستم زحمات شما را جبران کنم. امیدوارم که مرا ببخشید و از خداوند می‌خواهم که به شما صبر و استقامت عطا فرماید و شما را از صابرین درگاهش قرار دهد.

❁ شهید علی‌رضا نظری (1361-1338 قزوین)

صبر کن ای مادر! که خدا با صابران است.

❁ شهید محمدمهدی نقی (1366-1336 آباءه)

و تو ای همسر عزیز و باوفایم! امید است که صبر و استقامت و پایداری را پیشه کنی و هیچ ناراحت نباشی که خدا صابران را دوست می‌دارد.

❁ شهید ناصر نوح پیشه نوبندگانی (1360-1342 نوبندگان)

من از پدر و مادر و برادرم می‌خواهم فقط صبر را پیشه خود کنند که همیشه پیروزند.

❁ شهید محمود نورعلی (1365-1345 تویسرکان)

و تو ای مادر عزیز که هرگز محبت‌هایت را فراموش نخواهم کرد! در غم مرگ من شکیبایی کن.

❁ شهید حیدرقلی نوروزی (1365-1345 ایذه)

پدر جان! مبادا برسر [جنازه] من داد و فریاد و ناله کنی که روح مرا می‌آزاری و دل دشمنان و منافقین کوردل را شاد می‌کنی. مبادا به خاطر من ناراحت شوید؛ چون فردا جواب آن کسانی که چندین فرزند خود را در راه خدا داده‌اند و صبر و ایستادگی کردند را چه می‌خواهید بدهید؟

❁ شهید غلامرضا نوروزی (1364-1346 دزفول)

از خانواده عزیزم می‌خواهم که در کشته شدن من هیچ‌گونه ناراحت نباشید؛ زیرا فرزند ناقابل شما نزد خدا رفت و از شما می‌خواهم صبر را پیشه کنید.

🌸 شهید سید محسن هانی طبایی (1361-1341 اردستان)

از شما می‌خواهم اگر لیاقتی [داشتم] و مورد لطف خدا قرار گرفتم و با مرگ سرخ این جهان را بدرود گفتم، در دوری‌ام صبر کنید و ناراحتی به خود راه ندهید که شهادت، آغاز زندگی جاوید می‌باشد و به مرگم افتخار کنید و به یکدیگر تبریک گوئید و به دیدار خانواده شهدا بروید که اسلام با خون این عزیزان آبیاری شده و می‌شود.

🌸 شهید عبدالرحمان هودگر (1361-1338 دزفول)

وصیت من به شما عزیزان این است که در مشکلات و مصائب باید صبور و مقاوم بود؛ زیرا که خدا در قرآن فرموده: «صبر و مقاومت پیشه کنید که خدا با صبرکنندگان است». ¹ خانواده گرامی! شخص من و ما مهم نیست، آنچه مهم است مکتب و رهبر ماست. پیشامدها و ناراحتی‌ها را که همه به خواست خداست تحمل کنید و شاکر و صبور باشید و بدانید که تنها شما نیستید که برای تحقق اسلام و پیروزی انقلاب متحمل رنج شده‌اید؛ بدانید که سختی و رنج را برای رضای خدا و در راه انقلاب اسلامی متحمل شده‌اید.

1- اشاره به «اصبروا إن الله مع الصابرين»؛ سوره انفال، آیه 46

❁ شهید علی اصغر یاری بروجنی (1364-1340 بروجن)

اما تو ای خواهر عزیزم! در شهادتم صبور باش. گریه کن، ولی موهایت را پریشان مکن و صورت خود را مخراش و نعوذ بالله زبان را به غیر از شکر و تحمید^۱ و تسبیح پروردگار مگشا.

آری! امتحان تو پدر عزیز و زحمتکش من این است که پس از شهادت فرزندت چگونه باشی، آیا صبر و تقوا پیشه می‌کنی؟ آیا خدا را شکر می‌کنی که در راهی شهید شد که سعادتش در آن بود؟ آیا ذکر «اَنَا لِلَّهِ وَ اَنَا اِلَيْهِ راجعون»^۲ را بر زبان می‌رانی؟ فقط این مطلب را عرضه بدارم که پدر عزیزم! داغ فرزند سخت است و گران، این مطلب را از فرمایش امام حسین (علیه السلام) استنباط کردم که پس از شهادت علی اکبر (علیه السلام) با آه و اندوه فرمود: «بعد از تو، ای خاک بر سر دنیا!»؛ لذا عرض می‌کنم که ای پدر جان! در عزایم گریه کن، ولی صبر نیز پیشه کن تا ان شاء الله خداوند شما را در پیشگاه حسین مظلوم (علیه السلام) روسفید گرداند.

❁ شهید رضا یوسلیانی (1365-1342 فریدن)

پدر و مادر عزیزم! در طول حیات خود فرزند خوبی برای شما نبودم، امیدوارم که مرا ببخشید و با صبر و استقامت خود مشت محکمی بر دهان منافقان بزنید.

1- در اصل وصیت: تمجید

2- سوره بقره؛ آیه 156

■ بخش دوم: الگوپذیری از زینب (سلام الله علیها) ■

🔖 شهید سید ابوالفضل آتشی مریم آبادی (1366-1343 فارسی)

ای مادر و خواهر گرامی! دوست دارم که در مرگ من همانند زینب (سلام الله علیها) در مرگ برادرش، استقامت داشته باشید و زینبوار با دشمنان اسلام مبارزه نمایید. ... و از پدر و مادرم می‌خواهم که اگر من شهید شدم و به آرزوی خود رسیدم، برای من گریه نکنید و به این نعمتی که خداوند به شما داده است، افتخار نمایید.

🔖 شهید احمد علی ازگلی (1360-1338 شمیران)

مادر گرامی! تو باید چون زینب کبری (سلام الله علیها) رشید و بردبار و چون کوه استوار باشی. تو باید چنان روحیه‌ای از خود نشان دهی که زنان دیگر از تو درس شهادت بیاموزند. تو باید پیام‌رسان خون شهدا باشی و گوش به فرمان رهبر انقلاب و

به انتظار مهدی آل محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) بنشینید و دل و جان را تسکین بخشی.

❖ شهید محمد اصغری (1364-1336 شاهرود)

تو اگر خداوند توفیق شهید شدن را به من داد، همچون حضرت زینب (سلام الله علیها) که در مصیبت جدش، حضرت محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) و پدرش، حضرت علی (علیه السلام) و مادرش، حضرت فاطمه (سلام الله علیها) و دو برادرش، حضرت امام حسن و امام حسین (علیهم السلام) صبر انقلابی نموده، شما هم صبر را پیشه خود نموده و از خداوند بزرگ عظمت اسلام و مسلمین را بخواهید.

❖ شهید اصغر افسر گاواشاوی (1361-1339 یزد)

خواهر و مادرم! به شما سفارش می‌کنم که چون حضرت زینب (سلام الله علیها) صبور باشید و شهادت فرزندان، برایتان باعث افتخار باشد. دنیا محل گذر است؛ پس چه بهتر که انسان جاننش را به خاطر خدا و در راه او بدهد.

❖ شهید غلامرضا اکبری باصری (1362-1333 خرم بید)

ای مادر و خواهرانم! شما هم همچون زینب (سلام الله علیها) ایستادگی کنید. سدی استوار باشید و خدا را شکر کنید و هیچ احساس ناراحتی نکنید. به پدر و مادرم و برادرم این پیام را دارم که باید همچون علی اکبر (علیه السلام) و زینب (سلام الله علیها) سدی استوار باشند و هرگز دلهره‌ای به خود راه ندهند و احساس دلتنگی نکنند و در همه اوقات خدا را فراموش نکنند و چنانچه این سعادت نصیب فرزندان شد که

شهید یا مفقود یا مجروح شوم، فقط نماز شکر به جای آورند و علی‌اکبر‌گونه و زینب‌وار زندگی کنند.

❁ شهید علی‌اکبر اکرادچگینی (1365-1343 قزوین)

مادر عزیز! در فراق من ناراحت و نگران نباش و صبور و شکیبا باش و اگر ناراحت و غمناک شدی، به حال اسیری زینب کبری (سلام الله علیها) باش که زجرها و شکنجه‌ها و ناراحتی‌ها کشید.

❁ شهید خدابخش بحیرانی (1365-1322 نهاوند)

از شما تقاضامندم که شما و همسرم پیرو خطّ حضرت زینب (سلام الله علیها) باشید و اگر من به افتخار شهادت نائل شدم، مبادا با گریه و زاری دشمنان انقلاب اسلامی و امام عزیز را شاد نمایید. با آن صبر و حوصله‌ای که در شما سراغ دارم، با شعار دادن خود مشقت محکمی بر دهن یاوه‌گویان خواهید زد و ای همسر وفادارم! شما خیلی در زندگی مشترکی که داشتید، زحمت کشیدید و بی‌اندازه صبور بودید و بنده از شما راضی هستم.

❁ شهید مهدی بخشایش (1365-1344 فردوس)

مبادا به خاطر من گریه و زاری کنید، بلکه بر داغ‌های دل امام حسن (علیه السلام) و جگر پاره پاره آن حضرت و به بدن قطعه قطعه شده امام حسین (علیه السلام) و به دردهای دل حضرت فاطمه (سلام الله علیها) و پهلوی شکسته‌اش گریه کنید و در مقابل از دست دادن حقیر، صبری زینب‌وار و فاطمه‌گونه در پیش گیرید.

🌀 شهید فیض‌الله بخشیان (1340-1360 شیستر)

و شما ای خواهر و برادرانم! کاملاً در اطاعت پدر و مادرتان بوده و خواهر بزرگم! همچون زینب (سلام الله علیها) بعد از من صبور باش.

🌀 شهید یوسف براهنی فر (1334-1362 چالوس)

مادر جان! شما باید مثل زینب (سلام الله علیها) که مصیبت‌ها و صبرهایی را تحمل نمود، باشید و من لیاقت گریهٔ پرارزش شما را ندارم. بر حسین (علیه السلام) و یاران باوفایش گریه کنید که گریه بر حسین (علیه السلام) ثواب زیاد دارد و بر حسین (علیه السلام) گریه کنید؛ زیرا کسی نبود که بر سر قبر او گریه کند.

🌀 شهید عیسی برزه‌کار (1336-1362 تهران)

می‌دانم دوری من برای خانواده‌ام سخت است، اما من بر صبر شما رضایم نه بر بی‌تابی‌تان. خواهر مهربانم! تو برایم معلّم صبوری بودی؛ لذا به عنوان یک برادر کوچک‌تر می‌خواهم بعد از من باز هم صبور باشی و برای من همانند زینب حسین (علیهما السلام) باشی.

🌀 شهید سیدرضا برسرآمد (1342-1365 فردوس)

خواهر عزیزم! باز هم توصیه می‌کنم که چون زینب کبری (سلام الله علیها)، دختر زهرای اطهر (سلام الله علیها) صبر و استقامت داشته باشی.

❁ شهید حمید بهزادی (1365-1348 اهرم)

اگر هم جسد من به دستتان رسید، مرا در آب گرم اهرم به خاک بسپارید. مادر عزیزم! اگر جسد من به دستتان نرسید، همچون زینب (سلام الله علیها) مقاوم و استوار باش، همان مقاومت و شهامتی که پس از فوت پدرم داشتی.

❁ شهید علی اکبر بهشتی نژاد (1366-1348 شهرکرد)

از مادرم می‌خواهم که مانند زینب (سلام الله علیها) صبر و افتخار کند تا در دنیای آخرت جلوی زینب (سلام الله علیها) روسفید باشد.

❁ شهید مهدی پروانه (1361-1339 تبریز)

امیدوارم شما هم راه زینب (سلام الله علیها) را پیش بگیرید و زینب‌وار در مقابل سختی‌ها با کمک گرفتن از خدا صبر و استقامت کرده و پیام شهیدان را به گوش جهانیان برسانید تا شما هم که مسئولیتی در پیشگاه خدای بزرگ و قادر دارید، انجام دهید و شما باید از زینب (سلام الله علیها) درس بگیرید و زینب‌وار زندگی کنید یعنی زندگی با آزادی و با شرافت که همانا ارزش انسان بودن شما در آن است که مقام و ارزش و درجه انسان بودن در تحمل و استقامت در مقابل ناملایمت‌ها^۱ است و خداوند هر انسانی را به امتحان می‌کشد که من هم این راه را انتخاب کردم و امتحان دادم.

1- در اصل وصیت: ناملایمتی‌ها

❦ شهید منوچهر پیرسمساری (1361-1331 خوی)

در راهی که من با کمال آگاهی و نه از روی عقل [ظاهری]، بلکه عاشقانه قدم گذاشته‌ام، شاید شهادت را که پیوستن به لقاء الله می‌دانم، نصیبم شد و اگر سعادت آن را داشتم، امیدوارم صبر را پیشه کنید که خداوند با صبرکنندگان است و مبادا پیش دشمنان اسلام و ضدّ انقلاب‌های کثیف جامعه ما که بعد از جنگ موقع [نابودی] آن‌هاست، خود را [ضعیف] نشان دهید و باید از حضرت زینب (سلام الله علیها)، آن شیرزن تاریخ اسلامان سرمشق بگیرید؛ چراکه ما پیرو امامان (علیهم السلام) و چنین افرادی هستیم.

❦ شهید زمان‌الله جلوداری (1365-1344 فیروزآباد)

خواهران عزیزم! زینب‌گونه باشید و در غیاب برادران عجز و ناله نکنید و در عوض پیام‌آور خون برادر باشید.

❦ شهید صفر چراغی (1367-1313 قزوین)

پس از شهادت من ناراحت نباشید و خداوند را شکرگزار باشید و از خودتان ناراحتی نشان ندهید و همیشه در صحنه صبر و استقامت نشان دهید و از همه امامان و به خصوص فاطمه الزهرا (سلام الله علیها) و حضرت زینب (سلام الله علیها) درس صبر و استقامت و شجاعت یاد بگیرید و آن‌ها را به یاد بیاورید.

✽ شهید سیدعبّاس حسینی (1365-1348 جیرفت)

خواهرم! تو همچون زینب (سلام الله علیها) پیام مرا به گوش مردم برسان و از کشته شدن من ناراحت نباش.

✽ شهید محمدعلی حقوردی (1361-1337 فومن)

خواهرانم! می‌خواهم همچون زینب (سلام الله علیها) باشید و او را بشناسید و مقلّدش باشید و تحمل صبرش را در مصیبت به آن بزرگی - کربلایی که جلوی چشمش اتفاق افتاد - سرمشق خود قرار دهید.

✽ شهید محمدحسن خوشی (1362-1340 گلپایگان)

ای مادر و خواهران من! مانند حضرت زینب و زهرا (سلام الله علیهما) صبر داشته باشید و برای من اشک نریزید و گوش به فرمان امام باشید. از اینکه شهادت نصیب این بنده ناچیز و حقیر خدا می‌شود، غمگین و ناراحت نباشید که دشمن از سوگ و ناراحتی شما دل شاد می‌شود و با استقامت خود، مشتی بر دهان دشمن متجاوز بزند.

✽ شهید جعفر دشتی (1362-1323 مشکین‌شهر)

پدر عزیزم و مادر گرامی‌ام و برادران و خواهران و فرزندان من! هیچ موقع بعد از من گریه نکنید. برای بنده حقیر لباس سیاه نپوشید و اگر [نظر] من را بخواهید، شیرینی خورانی بکنید و مثل حسین (علیه السلام) و مثل زینب (سلام الله علیها) صبر کنید.

✎ شهید خداکرم رجب پور قهفرخی (1365-1334 شهرکرد)

همسر! امیدوارم که صبر را پیشه خود سازی. همان طور که حضرت زینب (سلام الله علیها) در کربلا با آن همه مشکلات ساخت، تو هم باید بسازی و فرزندانم را چنان تربیت کنی که برای دین خدا یاری مخلص باشند.

✎ شهید برف علی رحمانی (1365-1339 فراشبند)

و شما ای خواهران عزیز و گرامی! مانند زینب (سلام الله علیها) بردبار و شکیباً باشید. می دانم که دوست داشتید با شور و شوق برای بنده جشن عروسی بر پا کنید، ولی شهادت در راه اسلام همه چیز را برای من مهیا کرده. گلوله های سرخ دشمن که بر سر من می ریزند، مانند نقلی است که بر سر بنده در حین دامادی می ریزند. پارچه کفن همانند لباس دامادی من و قبر من حجله من است. ناله هایی که می کنید، به جای شادی هایی است که در جشن عروسی من به عمل می آورید. بعد از این همه چرا برای من گریه کنید و چرا سیاه پوش شوید؟ اصلاً این کارها را انجام ندهید.

✎ شهید حمیدرضا رحمانی میاندهی (1363-1339 مشهد)

خواهران عزیزم! من می دانم شما خیلی برادرتان را دوست دارید، ولی از شما می خواهم که از حضرت زینب (سلام الله علیها) درس گرفته و مانند او صبر داشته باشید؛ چراکه او در یک روز چهل تن از بهترین عزیزانش فدای اسلام شدند و او هرگز در برابر دشمنان سر خم نکرد و سربلند و استوار ایستاد و پیام خون شهیدان کربلا را به تمامی دنیا رسانید و ستمگران را مفتضح و رسوا نمود.

همسر! همیشه به مصائب و گرفتاری‌ها و رنج‌هایی که حضرت زینب (سلام الله علیها) در سفر کربلا کشیدند، بیندیش تا درس صبر و استقامت را از آن بزرگوار بیاموزی. هرگز این اندیشه را به خود راه مده که این چه سرنوشتی بود در اوّل زندگانی و جوانی نصیب من شد که اکنون موقع امتحان فرد فرد امت اسلامی است. بر خدا توکل داشته باش و خدا را شکر کن که همسرت در راه انجام وظیفه کشته گردیده و مواظب باش که در این امتحان الهی موفق شوی؛ پس صبر داشته باش.

پدر و مادر عزیزم! اگر برادرم محمدرضا مفقود شد و مدّت‌های زیادی نتوانستید او را ببینید یا اگر حتّی جنازه او را برای شما نیاوردند و اگر برادرم توسط مین تگّه تگّه شد و اگر حمیدتان در آتش کین^۱ خصم سوخت و ذغال گردید و اگر فرزند دیگرتان را در حال سازندگی کشور توسط منافقین و بداندیشان پوست سرش را گرداگرد بریدند، ناراحتی و سستی در خود و در هدف‌تان راه ندهید که همه این‌ها برای امتحان شما پدران و مادران این روزگار است. سعی کنید که از این امتحان الهی با موفقیت و پیروزی به درآیید تا روز قیامت جزو رستگاران باشید و صبر را پیشه خود سازید که «ان الله مع الصّابرين»^۲.

✎ شهید حمیدرضا رحمتی (1363-1342 خمین)

پدر و مادر از جان عزیزترم که سال‌ها جز رنج و درد برایتان چیزی به همراه نداشتم! بر مرگ من گریه نکنید و با صبوری زینب‌گونه قفلی باشید بر دهان خفاش‌صفتان و مشت‌ی باشید بر فرق مستکبران و بدانید که اگر شهید می‌توانست

1- در اصل وصیت: کیان

2- سوره بقره؛ آیه 153

بعد از مرگش با شما هم صحبت شود و مقام و مکانش را برای شما به نمایش گذارد، یک لحظه زندگی این دنیا را تحمل نمی کردید و برای نجات از آن سر از پا نمی شناختید؛ پس صبور باشید و با ذکر خدا باعث آرامش و سکینه دلتان شوید که پیروزی و فتح نهایی نزدیک است و ظهور برکات الهی نزدیک و نزدیک تر.

🌀 شهید امین الله رستگار (1340-1365 جهرم)

اگر من شهید شدم، شما متأثر نشوید، بلکه خوشحال شوید و صبر و مقاومت نمایید و رسالت پیام خون من را زینبوار به گوش مردم مظلوم ایران، خصوصاً مردم محروم این روستا (قالینی) برسانید و از حقوق مظلومان بی دفاع، دفاع نمایید و پیرو خمینی و پشتیبان اسلام عزیز باشید و ای خواهران عزیزم! امید است که در این راه زینبوار مقاومت نموده و سعی کنید الگویی از صبر و استقامت برای خواهران دیگر باشید.

🌀 شهید حسن رفویی فریمانی (1344-1364 فریمان)

خواهر عزیز و بزرگوام! بدان که اگر تو یک برادرت را در راه خداوند از دست داده‌ای، زینب (سلام الله علیها) چندین برادرش را و چندین فرزندش را هدیه خدا نمود، آن هم برادرانی همچون حسین بن علی (علیهما السلام)، همچون ابوالفضل العباس (علیه السلام) و با همه این احوال زمزمه روز و شبش این بود که «الهی رضاً بقضائک و تسلیماً لأمرک»؛ پس تو ای عزیز من! اگر خواستی گریه کنی، گریه کن، اما نه برای

1- در اصل وصیت: الهی رضاً برضائک و صبراً لقضائک

برادر ناچیز خودت، بلکه برای مصیبت‌ها و غم‌های زینب (سلام الله علیها) گریه کن که امام فرمود: «ما هرچه داریم، از این گریه‌ها داریم» و حقا که چنین است.

✽ شهید علی رفیعی (1365-1340 فردوس)

پدر جان، مادر جان، همسر عزیزم و خواهران گرامی! با از دست دادن من ناراحت نشوید و صبر و استقامت نمایید؛ زیرا اگر شما یک پاره تن خود را در راه قرآن قربانی کردید، زینب (سلام الله علیها) در روز عاشورا 72 تن از بهترین عزیزانش را از دست داد و نه تنها در این راه بی‌صبری نکرد، بلکه با صبر خود راه عزیزان خود را ادامه داد. شما هم زینب‌گونه [باشید] تا فردای قیامت پیش زینب (سلام الله علیها) خجالت‌زده نباشید.

✽ شهید شهباز زمان (1364-1346 کهکیلویه)

اما خواهرانم! شما را به خداوند می‌سپارم و امیدوارم [مانند] سرور زنان، زینب کبری (سلام الله علیها) که قیام حسین (علیه السلام) را به گوش مردم رسانید، خواهرانی باشید که صبر اختیار می‌کنید و نگران نباشید که برادری از دست داده‌اید؛ زیرا «خدا با صابران است»^۱.

✽ شهید سیدجلال ساداتی (1365-1343 فسا)

خواهر عزیزم! شما نیز همچون دیگر خواهران داغدار شهدا زینب‌وار صبر [کن] و زینب‌وار پیام‌آور خون شهیدان باش؛ هم با عمل و هم با گفتار.

1- اشاره به «إنّ الله مع الصّابرين»؛ سوره بقره، آیه 153

✎ شهید باب‌الله سامانی پور (1359-1337 ساوجبلاغ)

ای مادر! مسئولیت شما به خدا قسم سنگین‌تر از مسئولیت من است؛ چون شما باید همانند زینب (سلام الله علیها) اسلام را با زبان مقدّست بازگو کنی و جهاد در راه خدا را همچون رهبرت، فاطمه (سلام الله علیها) و زینب (سلام الله علیها) به دیگران بگویند. بر شمامست که هیچ‌گونه ناراحتی در دل نداشته باشید و صابر و شکیبا و مقاوم در برابر سختی‌ها و دشواری‌ها بایستید که «خداوند با صبرکنندگان است».

✎ شهید پیرمحمد سجّادی فر (1362-1326 کنگاور)

همسرم! انتظار دارم که زینب‌گونه به تربیت فرزندان همت‌نمایی و در بلاها و سختی‌ها شکیبا باشی که خداوند صابران را دوست دارد. مبادا با داد و فریادهای خود و فرزندانت باعث خوشحالی دشمنان خدا و غمگینی دوستان خدا شوی.

✎ شهید علی سرداری عمیدآبادی (1364-1341 ابهر)

مادر مهربانم! عاجزانه از شما تقاضا دارم که برای من گریه نکنید. صبر را پیشه خود قرار بده همچنان که زینب (سلام الله علیها) صبر کرد و حلالم کن و از دیگران برایم حلالیت بطلب. اگر گریه کنی، مرا ناراحت خواهی کرد. تو باید افتخار کنی؛ [زیرا] من راهی را انتخاب کرده‌ام که اگر خدا قبول کند، حسین (علیه السلام)، جگرگوشه فاطمه (سلام الله علیها) انتخاب کرد. صبر کنید که «ان الله مع الصّابرين»؛^۲ «خداوند با صابران است».

1- اشاره به «ان الله مع الصّابرين»؛ سوره بقره، آیه 153

2- سوره بقره؛ آیه 153

﴿﴾ شهید غلام حسین شاهپوریان (1362-1334 جهرم)

خواهرم! وظیفه اصلی شما ساختن و اسلامی کردن و تربیت اسلامی فرزندان است و سعی کنید فریب دنیا و ظواهر دنیا را نخورید. شما متعلق به اینجا نیستید، بلکه مال آخرتید. زینب‌وار صبر و تحمل را پیشه نمایید.

﴿﴾ شهید غلامرضا شجاعی (1361-1338 شیراز)

خواهران عزیز! همچون فاطمه و زینب (سلام الله علیهما) باشید و در برابر مشکلات صبر را پیشه نمایید.

﴿﴾ شهید علی‌رضا صابر جهرمی (1365-1344 جهرم)

از خواهران می‌خواهم که اگر در راه خدا کشته شدم، زینب‌وار باشند و برادرانم راه شهدا را ادامه دهند و مطیع امام باشند.

﴿﴾ شهید غلامرضا طادی بنی (1365-1344 شهرکرد)

مادرم! در شهادت من صبور باش و در شهادت فرزندت به شما و همه خانواده تبریک می‌گویم. از خواهرم می‌خواهم که چون حضرت زینب (سلام الله علیها) استوار و مقاوم باشد و در شهادت من غمگین مباشید که شهادت آرزوی جاوید من است.

شهادت شهید احمد رضا طاهری (1365-1339 فریدن)

من درس ایثار و مردانگی، آزادی و شهادت را از مولایم حسین (علیه السلام) آموختم. ان شاء الله که شما بازماندگانم نیز درس صبر و گذشت و شهادت را از زینب (سلام الله علیها) بیاموزید.

شهادت شهید سعید عزیز محمدی (1362-1337 دهالبرز)

خواهرم! از تو نیز می‌خواهم که همچون زینب (سلام الله علیها) در مرگ برادرت بردبار باشی و کوبنده منافقان و دشمنان باشی و در مرگم هراسان نباش و آه و ناله نکن که دشمنان همین را می‌خواهند.

شهادت شهید یعقوب فتحی وند محبوب آباد (1362-1339 مرند)

مادرم! تو بعد از من مانند حضرت زینب (سلام الله علیها) استوار و محکم بایست و مقاوم باش و با حضور خود در مزارم، نماز جمعه و دعای کمیل، یاد مرا گرامی دار.

شهادت شهید حمیدرضا فرد قلعه‌سیدی (1365-1343 لار)

اما خواهران و برادران بزرگوارم! همچون زینب (سلام الله علیها) بردبار و باحوصله باشید که خیلی از خواهران برادرشان را از دست می‌دهند. ... انقلاب فرهنگی را به اتمام رسانده. قرآن و عبادت را فراموش نکنید. از خداوند متعال می‌خواهم صبوری زینبی به شما عطا کند.

🌀 شهید عزت‌الله فلاحی (1366-1345 قصرشیرین)

سخنی با مادرم: قهرمان باش چون زینب (سلام الله علیها) ای مادرم! سلام بر تو ای مادرم! سلام از فرزندی که اکنون در خاک و خون غلتیده و به دیدار معبود و وصال حسین (علیه السلام) و الگوی زنان و اسوه تمام نساء عالم تا روز ازل، فاطمه زهرا (سلام الله علیها) گردیده. خشنودم اگر حق مرا بپذیرد و تو نیز خشنود باش که خداوند اجر می‌دهد بر صابران و بر مصیبت عزیزانشان.

🌀 شهید مهدی فولادی (1361-1338 گرمسار)

در برابر سختی‌ها و مصیبت‌ها استقامت [داشته] و صبور باش که خداوند صابرین در راهش را دوست دارد. اگر هر سختی در راه خدا به تو رسید، استقامت و صبر کن که خداوند دوست دارد صابرین را. ... می‌خواهم همچون زینب (سلام الله علیها) باشید و او را بشناسید و مقلدش باشید و تحمل صبرش را در مصیبت به آن بزرگی کربلا که جلوی چشمش اتفاق افتاد، سرمشق خود قرار دهید.

🌀 شهید حشمت‌الله قاسمی (1360-1336 سنقر)

مادر! نکنند که با مردن من ناراحت شوی، باید مثل امّ البنین طاقت و توان داشته باشی و بعد از مرگ من فرزندان دیگری را تشویق کنی که دنباله‌رو حسین (علیه السلام) و پیرو خمینی باشند.

خواهرانم! شما نیز زینب‌وار بعد از من تحمل داشته باشید و گریه و زاری نکنید که دشمنان فکر کنند من مرده‌ام. نه! من زنده‌ام و پیش خدا روزی می‌خورم، چنان که خداوند وعده داده است. خواهرانم! بعد از مرگ من همیشه شاد و خندان

باشید که با خنده شما چشم تمام دشمنان انقلاب و چشم دشمنان امام خمینی بزرگ کور خواهد شد و هیچ وقت خدا را فراموش نکنید و بعد از نماز برایم دعا کنید که خدا مرا جزو شهدای راه خویش قرار دهد.

🔖 شهید حسن قدرتیان (1367-1337 اهرم)

از خواهر عزیزم و همهٔ خواهران می‌خواهم همچون حضرت زینب (سلام الله علیها) زندگی و در مرگ بنده صبر را پیشه کنند.

🔖 شهید حشمت‌الله قربانی (1365-1343 فیروزآباد)

تو ای مادر گرامی که برای من رنج‌ها کشیده‌ای و ای خواهر گرامی که تو را بسی رنج داده‌ام! امیدوارم که در سوگ من همچون حضرت زینب (سلام الله علیها) صبور و مقاوم باشید و با صبر خود دشمنان اسلام را رسوا کنید. داغ عزیز بسیار سخت است، همان‌گونه که حسین ابن علی (علیه السلام) در سوگ علی اکبر و عباس و قاسم (علیهم السلام) گریه کرد و گفت با رفتن شما پشت من شکست، اما خواهرش را به صبر دعوت کرد، [من هم] امیدوارم که شما نیز در غم من صبر کنید که «ان الله مع الصابرين»، «و السلام علی من اتبع الهدی»^۲.

1- سوره بقره؛ آیه 153

2- سوره طه؛ آیه 47

☞ شهید قنبر قنبری (1365-1342 بیدخون)

خواهرانم! در مرگم گریه و زاری نکنید، صبر داشته باشید و از زینب (سلام الله علیها) و آن بلاهایی که بر سر ایشان آمده، یاد کنید. وظیفه شما رساندن پیام ما می باشد.

☞ شهید نورالله کاظمیان (1365-1331 چناران)

همسر فداکار و دلسوز و مهربان! بدان و آگاه باش با شناختی که نسبت به شما دارم، تو را درک می کنم و به همین منظور شما را به صبر و شکیبایی و پاسداری از خونم که همانا به دادخواهی خون حسین (علیه السلام) ریخته شده است، سفارش می کنم و انتظار دارم همچون زینب (سلام الله علیها) حرکت کنی، گرچه می دانم تو خود زینبی.

☞ شهید علی رضا کریمی (1365-1349 اندیمشک)

تو خواهرم! زینب گونه باش که زینب (سلام الله علیها) بر سوگ برادر خود نشست و به اسیری گرفته شد و آن چنان خطبه ای در آن جو پرخطر خواند که گویی علی (علیه السلام) زنده شده و خطبه می گوید. خواهر عزیزم! صبر را پیشه کن.

☞ شهید جعفر گوهری وثوق (1364-1348 همدان)

اما وصیتیم به مادر و خواهرانم: من راضی نیستم در عزای من گریه کنید و لباس سیاه به تن نکنید؛ چراکه در این صورت دشمنان اسلام خوشحال می شوند و افتخار

کنید که چنین فرزندی تربیت نموده‌اید که در چنین زمانی یار اسلام [است] و در این راه به شهادت رسیده است. همانند زینب (سلام الله علیها) باشید که در شهادت برادرش، حسین (علیه السلام) صبر کرد و اسلام را زنده نمود.

❁ شهید محمدرضا مبین (1340-1364 نی‌ریز)

من از خدا برای شما صبر و اجر نیکو می‌خواهم و تو ای خواهر مهربانم! از تو می‌خواهم که پدر و مادرم را تسکین قلبی باشی و جلوی آن‌ها زیاد خود را ناراحت نکن و هرگاه ناراحت شدند، آن‌ها را به صبر دعوت کن و به یاد زهرا و دخترش زینب (سلام الله علیهما) بیاندازشان که چه خون جگرها خوردند.

❁ شهید علی‌رضا محمدیگی (1341-1364 تویسرکان)

اگر خداوند حکیم سرنوشت مرا شهادت تقدیر فرموده بود و مرا نیز از پیروان کاروان شهدای کربلا محسوب فرمودند و به شهادت رسیدم، دوست دارم زینب‌وار صابر و شاکر بوده باشید و مرا از صبر و شکیبایی خود در مقابل دشمن مسرور و شاد گردانید و به قول امام حسین (علیه السلام) که به خواهرش زینب (سلام الله علیها) در لحظات آخر وداع فرمودند: «مبادا شیطان حلم و صبر شما را بریاید که اجر شما از دست برود» و من اطمینان دارم و با توجه به آن محبت‌هایی که از شما می‌دانم، در این راه صابر و بااستقامت خواهید بود و درس صبر را به دیگر مادران خواهید داد.

﴿﴾ شهید جمشید محمدی صاحب‌دیوانی (1361-1333 مشکین‌شهر)

خواهرم! سلام بر تو. امیدوارم راه برادرت را زینب‌گونه ادامه دهی و همچون زینب (سلام الله علیها) صبر و تحمل بنمایی.

﴿﴾ شهید جواد معتمدی محمدآبادی (1361-1340 اصفهان)

خواهرانم! همانند زینب (سلام الله علیها) استقامت کنید و ناراحتی به خود راه ندهید.

﴿﴾ شهید سیدمحمد میرصالحی بروجنی (1364-1337 بروجن)

پس از شهادت من، [همانند] زینب (سلام الله علیها) باش و استقامت کن. ... همسرم! تاکنون در مصائب صبر کرده‌ای، بعد از شهادت من هم بر مصائب صبر کن و بدان که هرچه بیشتر سختی بکشی، اجرت بیشتر است.

﴿﴾ شهید محمدرضا نظری منتظر (1365-1337 لاهیجان)

ای همسرم که الگوی فاطمه زهرا (سلام الله علیها) است! در فراق از دست دادن شوهرت الگوی دیگری همچون حضرت زینب (سلام الله علیها) را هم داری که امّ المصائب مسلمین است. به مانند کوهی استوار بایست و نشان بده که در راه احیای حق، از دست دادن شوی و زندگی و هر چیز دیگر نمی‌تواند اهمیت چندانی داشته باشد.

✎ شهید سیدعبّاس نوربخش (1362-1338 کلپاگان)

و شما ای خواهران! زینبوار رسالت خون من را به دوش کشید و زینب (سلام الله علیها) را به یاد آورد، آن لحظه‌ای که در روز عاشورا در میان گودال قتلگاه به دنبال جسد تگّه تگّه و بی‌سر برادر می‌گردد؛ لذا شما همچون او استقامت کنید.

✎ شهید علی اکبر نیکو (1364-1336 سمنان)

خانواده عزیزم! هرگز احساس ضعف و ناراحتی نکنید. مادر عزیزم! به خودت ببال و افتخار کن که فرزندان راه حسین (علیه السلام) را رفتند و از تو می‌خواهم که تا هستی، زینبوار باشی و برای امام و اسلام دعا کنی و نماز بخوانی تا آقامان، امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) بیاید.

✎ شهید علی اصغر یاری بروجنی (1364-1340 بروجن)

مادر و تو خواهر عزیزم! مصیبت‌هایی که بر حضرت زینب (سلام الله علیها) وارد شد را به خاطر بیاورید؛ غم شهادت برادر و برادرزاده‌ها از یک طرف و اسارت و بی‌حرمتی دشمن از طرف دیگر. با توسل به ائمه اطهار (علیه السلام) صبور باشید.

■ بخش سوم: دعوت امت اسلامی به صبر ■

﴿ شَهِیدِ اسْمَاعِیلِ اَحْمَدِ خَانَ بَیْگِی (1363-1341 تهرآن) ﴾
اُمّت مسلمان ایران! هیچ وقت از مرگ نهراسید و کشته شدن در راه خدا را افتخار بدانید و دست از انقلاب برنداشته و صبرتان را زیاد نمایید.

﴿ شَهِیدِ اَبوالفَضْلِ اسدی عِراقی (1366-1344 اراک) ﴾
ای هم‌زمان! بگذارید منافع مال دیگران باشد و خدا مال شما. باید با همان شور و شوق اولیه با حضور در صحنه‌های فداکاری فرصت نفوذ عناصر فرصت‌طلب و تاجر مسلک را به صفوف انقلابی ندهید. شما راضی به رضای خدا باشید و در تحمل مشکلات صبور باشید. دست از صبر بردارید و سعی کنید لذت سنگ زیر بودن برای اسلام و انقلاب را به هیچ چیز نفروشید. بدانید آن‌هایی که مرد لطف هستند، در دنیا ناکام‌ترند. از سلسله انبیا گرفته تا مراتب پایین اهل ایمان، هر که به خدا نزدیک‌تر

باشد، ناکامی‌اش بیشتر است و اگر به ابتلا گرفتار نشده‌اید، بدانید خدا دوستتان ندارد. به ابتلا گرفتار می‌شویم تا استعدادهای الهی‌مان بروز کند. بهتر که همه غرق در خون شویم، ولی حق بماند. اگر در سختی‌ها از عنصر صبر استفاده کنیم، می‌توانیم شرایط را به سود خود تغییر داده و سرافراز بیرون آییم. حسین (علیه السلام) تجلی خداست؛ باید خودمان را قوی کنیم تا قدرت شکل‌گیری از او را پیدا کنیم. ... در موقع ملامت و زخم‌زبان مخالفان انقلاب، نماز به نیت صبر بخوانید که خدا خودش آرامش را در دل‌های شما نازل می‌کند. ما این عمر را طی می‌کنیم؛ چه بهتر که برای او حرکت کنیم و در خطّ او گام برداریم.

✎ شهید عبدالرضا اطهری صحت (1351-1366 همدان)

اگر شما مثل برادران و خواهران و پدران و مادران شهیدپرور صبور باشید، منافقان مزدور و خائن ضربه خواهند خورد و شاید به آغوش اسلام عزیز بازگردند.

✎ شهید سیدساعد افتخاری (1340-1361 کرج)

با سلاح صبر و استقامت، قلب دشمنان اسلام را هدف بگیرید و آن را سوراخ سوراخ کنید که دشمن از صبر و شکیبایی شما می‌هراسد و بر خود می‌لرزد.

✎ شهید احمد امامی بافرانی (1342-1361 نائین)

امت اسلامی، پیکارگران راه حق و حقیقت، راست‌قامتان مکتب اسلام، امیددهندگان محرومین جهان، نابودکنندگان بت‌های پوшالی قرن! رحمت و بشارت خدا بر شما باد که با فرمان الهی و چراغ راه قراردادن دستورات نجات‌بخش ائمه

اطهار (علیهم السلام) و پیروی از ولی فقیه توانستید در قرن حاکمیت ستمگران و جباران، مشعلی فروزان در ظلمت حاکم بر جهان روشن کرده و روزنهٔ امیدی برای ستمدیدگان و محرومان به وجود آورید و حاکمیت سردمداران فساد را به خطر اندازید و چنان کنید که امام عزیزمان بگویند این قرن، قرن غلبهٔ مستضعفین بر مستکبرین است. ... بشارت و رحمت خدا بر بندگان صابر و مقاوم خدا که در برابر سختی‌ها و مشکلات سر تسلیم فرود نیاورده و در مسیر الی الله امید به پیروزی و کمک الهی دارند؛ آن‌هایی که یگانه تکیه‌گاهشان خدای عالمیان است و راضی به رضای اویند و به وعده‌های پیروزی از جانب او یقین دارند؛ آنان که چون به حادثهٔ سخت و ناگواری دچار شوند، صبوری پیش گرفته و گویند «ما به فرمان خدا به سوی او رجوع خواهیم کرد»^۱.

🌸 شهید لطیف پسندیده (1341-1365 فومن)

همانند پیروان دین و الگوهای خود، صبر و استقامت را پیشه کنید و به پیش روید که پیروز خواهید شد و قرآن نیز هر دو را سفارش کرده، هم صبر را و هم استقامت را و خداوند با صابران است.

🌸 شهید ولی الله تدین (1342-1365 اقلید)

امیدوارم که شما در همهٔ کارهایتان صابر باشید؛ زیرا که خداوند می‌فرماید: «انَّ اللهَ مع الصَّابِرین»^۲؛ «خداوند با صابرین است».

1- اشاره به «إِنَّا لِلَّهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ»؛ سوره بقره، آیه 156

2- سوره بقره؛ آیه 153

❦ شهید نیت‌علی جمشیدی (1365-1342 خلیال)

خداوندا! تو خود فرموده‌ای که «یا ایها الذین امنوا اصبروا و صابروا و رابطوا»؛ ما نیز در این راه صبر و بردباری کردیم و خواهیم کرد و از وطن و ناموس و دین خود دفاع خواهیم کرد.

❦ شهید محمدرضا جوهری (1365-1345 استهبان)

ای خانواده‌های معظم شهدا! ما می‌رویم تا انتقام خون عزیزان شما را بگیریم و راه کربلا را برای آزادی و خلاصی فرزندان شما باز کنیم؛ شما هم صبر داشته باشید. ای خانواده‌های معظم مفقودین! ما می‌رویم تا روح عزیزان شاد باشد و جسد آنان را به شما بازگردانیم و راه آزادی آن‌ها را فراهم کنیم. سلام بر خانواده‌های شهدا، اُسرا و مفقودین و جانبازانی که صبر می‌کنند برای خدا تا رزمندگان ما بهتر بتوانند در جبهه‌ها کارزار کنند. امیدوارم که خداوند به همه شما صبر و اجر جزیل عنایت بفرماید.

❦ شهید غلام‌حسین حسن‌زاده (1364-1342 کاشان)

با سلام خدمت اُسرا و معلولین و رزمندگان جبهه‌های حق علیه باطل و با سلام مجدد خدمت تمام کسانی که به هر نحوی و در هر لباسی در راه جمهوری اسلامی قدم برمی‌دارند، از دوستان عزیز گرفته تا رزمندگان عزیز و از کارمندان ادارات گرفته تا مردم شهیدپرور روستاها و از خانواده‌های شهدا تا خانواده‌های اُسرا و معلولین که

با روحیهٔ ارزندهٔ خود و صبر زیاد و پایداری‌شان مشت محکمی به دهان یاوه‌گویان منافق زدند و ثابت کردند که امانت‌دار خوبی برای پروردگار یکتا بوده‌اند.

❁ شهید احمدرضا خالصی (1362-1340 سمنان)

شما خانوادهٔ معظم شهدا! در این امتحان الهی مقاوم و استوار باشید که استواری و پایداری شما استواری و پایداری انقلاب و اسلام است و مقاومت و ایثارگری شما باعث حسرت و ناامیدی دشمنان خداست. ... در شهادت داداش حسن هم ناراحت نباشید و بر شهادتم صابر باشید و صبر پیشه کنید که خدا با صابرین است؛ «ان الله مع الصابرين»^۱ و اگر خدا شهادت را نصیبم کند، هیچ ناراحت نباشید که امانت خدا را به او بازگردانده‌اید و گریه کنید بر شهید که باعث تداوم انقلاب است، ولی هیچ بی‌تابی نکنید که باعث شود دشمنان شاد شوند.

❁ شهید حبیب‌الله خسروی (1362-1334 تهران)

ملت سلحشور ایران! وحدت داشته باشید تا با صبر و استقامت، پرچم اسلام را در سراسر گیتی برپا نمایید.

❁ شهید عبدالله خواجه اسدی (1365-1344 بهبهان)

از همه می‌خواهم بر مشکلات صبر کنند و از حضرت ایوب پیامبر(صلی الله علیه و آله و سلم) بیاموزید که در یک روز خداوند برای آزمایش او دوازده فرزند و تمام هستی‌اش را گرفت و او صبر کرد و تنها چیزی که می‌گفت، «الحمد لله ربّ

1 - سوره بقره؛ آیه 153

العالمین» بود که بر زبانش جاری بوده و شما هم بدانید که هرچه پیش آید، آزمایش الهی است و باید عمل کنید و این را بدانید که هرچه بیشتر صبر کنید، اجر و پاداش شما نیز بیشتر خواهد شد.

❖ شهید رضا دهقان زاده بافقی (1366-1343 بافی)

ای اُمّت اسلام! صبر و پایداری را پیشه کنید و استقامت داشته باشید که خدا با صبرکنندگان است و بدانید که ملت ایران، امروز در امتحان الهی واقع شده است؛ پس سعی کنیم همه از این امتحان الهی سربلند به در آییم.

❖ شهید بمان علی دهقانی اشکذری (1364-1343 یزد)

پیام به اُمّت شهیدپرور ایران: بر شما مسلمین است که چون کوهی استوار تا آخرین قطره خونتان در برابر کفار جهانی و صهیونیست‌های منطقه ایستادگی کنید.

❖ شهید مصطفی دیان‌تی نسب (1365-1345 کازرون)

اگر طالب پیروزی و نصرت هستید، وحدت خود را حفظ کنید و استقامت کنید و مشکلات جنگ را تحمل کنید. نغمه‌های صلح را که از گلوی شوم بلند می‌شود خفه کنید؛ چراکه صلح با صدام، بیعت با یزید است و حسینیان هرگز دست بیعت با یزیدیان نخواهند داد.

❖ شهید داود رسولی (1362-1342 تهران)

در کمبودها صابر باشید و بر خدا توکل کنید و اسلام را یاری کنید.

✎ شهید سیدفرهاد رضوی قهفرخی (1366-1340 شهرکرد)

اهل ایمان! در کار دین صبور باشید و یکدیگر را به بردباری و پایداری سفارش کنید و مراقب کار دشمن باشید و از خدا بترسید، باشد که پیروز و رستگار شوید و از خدا در صبر و نماز یاری جوئید که نماز در دین امری بزرگ و دشوار است.

✎ شهید داود صادقی (1362-1339 تهران)

آرزوی صبر وافر برای خانواده‌های شهدا، مفقودین و آسرا و شفا برای شهیدان زنده و آرزوی فتح نهایی رزمندگان اسلام [را دارم]. ... زینب‌وار پیام مرا که همانا پاسداری از اسلام و در خطّ امام بودن است بر دوش کشید و صبر را پیشه خود سازید.

✎ شهید محسن صادقی (1364-1343 میانه)

عزیزانم! انتظار دارم جبهه‌ها را همچنان گرم نگه دارید که دشمنان اسلام نفس‌های آخر را می‌کشند و نصرت خدا نزدیک است و همچنان که شما امت حزب الله تا حالا نشان دادید، همان‌طور در برابر تمامی سختی‌ها و ناملایمت‌ها صبر و استقامت را پیشه سازید و کارها را به خدا واگذار کنید و هرگز اجازه ندهید در برابر سختی‌ها یأس بر شما غالب شود و در برابر تمامی سختی‌ها صبر را پیشه سازید و با فرصت‌طلبان مقابله و در برابرشان ایستادگی کنید که بزرگ‌ترین آفت انقلاب بوده و اسلام شدیدترین ضربه‌ها را در تاریخ از اینان خورده است.

1- در اصل وصیت: ناملایمتی‌ها

🌀 شهید محمدرضا صباغی (1365-1345 ملایر)

ای امت بزرگ! در برابر مشکلات و ناملایمات و سختی‌های این دنیا صبور و بردبار باشیم که خدا با صابران است. ... مانند زینب (سلام الله علیها) در زندگی صبور باشید و از کمبود مواد غذایی ناراحت نباشید که پیغمبر (صلی الله علیه و آله و سلم) هم به این درد ما دچار شده است؛ خلاصه ما باید صبور باشیم همان طوری که حضرت زینب (سلام الله علیها) در مرگ عزیزانش حسین (علیه السلام) و علی اکبر (علیه السلام) و نور چشمان خود صبور بود و صبر را پیشه کار خود کرد.

🌀 شهید مهدی صدیقی (1365-1340 ورامین)

اگر پیشامدی هم برای ما به وجود آمد، برای خدا صبر نماییم و خدا را شکرگزار باشیم و این را در نظر داشته باشیم که هرکس که در درگاه خداوند مقام بالاتری داشته باشد، بلاهای زیادتری به او رو می‌آورد «البلاء للواء»؛ «بلاها برای دوستان است»؛ پس از شما عزیزان خواهش می‌کنم که صبر نمایید که هرکس که دارای صبر شد، دارای یقین می‌شود.

🌀 شهید محمد طالبیان (1370-1316 نهاوند)

با استقامت و صبر خود به دهان ضد انقلاب مشت بزنید و اگر خواستید گریه کنید، برای شهدای کربلا گریه کنید که ما [حتی] با یک تار موی آنها هم طراز نیستیم.

🌀 شهید منصور طهماسبی چالکو (1362-1344 تهران)

لازمهٔ انقلابی بودن و مسلمان بودن، تحمل مشکلات است. صبر داشته باشید و پشتیبان محکمی برای انقلاب باشید.

🌀 شهید محمدحسین فاضلی (1365-1330 نجف)

ضمن اینکه ما در هر سال با مواردی همچون خوف و جوع و نقص مال و محصول و جان امتحان می‌شویم، باید صبر و ثبات و استقامت به خرج دهیم تا مشمول «و بَشِّرِ الصَّابِرِينَ»^۱ واقع شویم که در این صورت در برخورد با بلاها و مصیبت‌ها جان خود را از خدا و در نهایت مراجعه به خدا می‌دانیم؛ لذا بی‌مهابا و بدون هراس و با جرأت در صحنه‌های امتحانات الهی همچون جبهه‌های حق علیه باطل وارد شده و ان شاء الله به مدد الهی با موفقیت و سربلندی خارج می‌شویم و مدرک قبولی انسان کامل و متعالی را از خالق رحمان می‌گیریم.

🌀 شهید مسعود فتاحیه (1362-1342 تهران)

صبور باشید که صبر از نشانه‌های ایمان است و ان شاء الله که خداوند اجر فراوان به شما عنایت بفرماید.

🌀 شهید غلامحسین فربود (1362-1336 شیراز)

برادران و خواهران عزیزم! صبر و استقامت و ذکر خدا را داشته باشید که خداوند فعلاً کشور ایران را محل امتحان قرار داده. نکند باعث شوید که خداوند از ما

1 - سوره بقره؛ آیه 155

روی گردان شود و تا موقعی که عالمی بر روی زمین هست، این مبارزه هم هست و تا مبارزه هست، شما هم باشید. شما برادران و خواهران با عملتان قلب امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) را خشنود سازید و رضایت خدا را بخواهید.

❁ شهید مهرداد فروردین (1361-1340 نقده)

هرچقدر توان و استقامت و بردباری و توان جسمی و فکری دارید، در راه این انقلاب الهی به کار ببندید و همیشه در هنگام عمل در ذکر خدا باشید و بدانید که در محضر او هستید؛ چراکه اکنون تمامی جبهه‌های کفر و الحاد، شرک و نفاق همت کرده‌اند که این نور را خاموش کنند؛ اگرچه نخواهند توانست و شما که حقیقت، در حق ماندنتان استقامت ورزید.

❁ شهید سید جلال کاظمی قهفرخی (1366-1330 شهرکرد)

صبر را پیشه کنید تا از آزمایش درست بیرون آید.

❁ شهید محسن کاوه باغبادرانی (1361-1341 اصفهان)

شما که خودتان را پیرو مکتب خونین اسلام می‌دانید، اسلام احتیاج به خون دارد و از کشته شدن ما ناراحت نباشید. استقامت داشته باشید و صبر را پیشه کنید؛ چون دشمنان اسلام از ایثار و فداکاری مسلمانان به زانو در خواهند آمد.

✎ شهید سید احمد رضا محسنیان (1365-1341 قلهک)

خداوند مصائب و سختی‌ها را برای آزمایش ما نازل می‌کند و آنان که صابرتر باشند، پیروزترند.

✎ شهید ابوالفضل محمدی نسب (1365-1344 خمین)

امام فرمود: «مسئله جنگ در رأس امور است» و در کار جنگ صبر و بردباری و شکیبایی را از دست ندهید.

✎ شهید بهروز مرادی قهدریجانی (1367-1335 خرمشهر)

«ان تنصروا الله ینصرکم و ینتبت اقدامکم». شرط پیروزی، ثابت قدمی در برابر همه مشکلات است و ما با استقامت و صبر در مقابل این مشکلات است که آزمایش می‌شویم. ما امیدواریم که همه در نزد خدای بزرگ سرافراز از این آزمایش الهی بیرون آییم و انقلاب خود را به صاحب حقیقی او، آقا امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) تحویل دهیم.

✎ شهید ابراهیم مشهدی زاده (1361-1332 شوشتر)

بر برادران و خواهران است که صبر را پیشه خود سازند و آن لحظات سختی که بر پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) می‌گذشت و آن روزهای سختی که بر ائمه (علیهم السلام) گذشته را در نظر بگیرند که آن بزرگواران همه با صبر و استقامت پیش رفتند. هیچ وقت از شهید دادن نهراسید. صابر و مقاوم [باشید و] در راه اسلام فداکاری کنید

1- سوره محمد؛ آیه 7

که کمر مستکبرین در حال شکستن است و به فرمودهٔ امام «تا مستکبر هست، مستضعف باید خون بدهد» و خون است که بر تمام اسلحه‌های شرق و غرب پیروز است.

❦ شهید غلام‌حسن میرحسینی (1367-1336 زابل)

با توجه به تجارب تاریخی این حقیقت را می‌توانیم بگوییم که باید استقامت و پایداری کرد و خون داد تا حق پایدار گردد.

❦ شهید محسن هاشمی‌نژاد (1362-1342 آران و بیدگل)

باید بر این مصائب و مشکلات صبر کرد و تقوای خدای را پیشه کرد تا رستگار و سعادت‌مند شد. آری! دنیا گذرگاه و مزرعه‌ای بیش نیست که برای محصول خوب برداشتن از این مزرعه باید زحمت و رنج کشید و بر سختی‌های آن صبر کرد.

■ فصل دوم: حلالیت طلبیدن ■

❁ شهید حسین آدمی (000-1332 فارس)

از پدر و مادرم می‌خواهم همچنان که تا به حال نسبت به خانواده من مهربانی و خوش‌رفتاری داشتید آن را بیشتر کنید آن هم نه چند روز، بلکه تا آخر عمر و خداوند به آن‌ها و شما اجر عظیم عطا فرماید و بار دیگر از شما عذر می‌خواهم که نتوانستم فرزند خوبی برای شما باشم.

❁ شهید بهرام آرامی قهفرخی (1361-1346 شهرکرد)

برادران و هم‌زمان عزیزی که در سنگر علم با من بودید! مرا ببخشید و حلال کنید. پدر و مادر و برادران و خویشان عزیز! مرا حلال کنید، من آن‌طوری که باید باشم برای شما نبودم و از مادر عزیزم می‌خواهم که مرا ببخشد و شیرش را حلالم کند؛ زیرا من نتوانستم آن‌طور که باید به شما خدمت کنم. پدر و برادران عزیز! مرا ببخشید.

❁ شهید رضا آذرآبادی حق (1362-1341 تبریز)

از تمامی برادران و کسانی که مرا می‌شناسند، تقاضای حلالیت دارم. پدر و مادرم! از شما حلالیت می‌خواهم و خواهش می‌کنم مرا حلال کنید تا قدری از بار گناهانم سبک شود و از اینکه ناراحتتان کرده‌ام، تقاضای بخشش و عفو دارم.

❁ شهید احمد آریا (1365-1330 فسا)

در مورد همسر متدین و متعهد و وفادارم جز حلال‌بودی و امید بخشش وی در حق این حقیر و سپردن این یار باوفا به خدای متعال مسئله دیگری نیست. ... از سایر عزیزان و بستگان و خویشان و سایر آشنایان حلال‌بودی می‌طلبم.¹

❁ شهید علی آقائی (1359-1333 اراک)

خانواده عزیز، عطر گل! امیدوارم که مرا حلال کنی و از اینکه من به مأموریت می‌روم ناراحت نباشی. روح الله و فاطمه [را] از جانب من ببوس و اگر برای من ناراحت باشی، از تو راضی نمی‌شوم.

❁ شهید قدرت‌الله آقایی (1361-1341 فریدن)

پیام من به خانواده عزیزم این است که ای پدر و مادر مهربانم! من را ببخشید؛ چون که من از فرمان شما سرپیچی کردم و دین خود را [نسبت]² به زحمت شما ادا

1- در اصل وصیت: طلبیده

2- در اصل وصیت: ناخوانا

نکردم. ای مادر! شیرت را بر من حلال کن و برای من هیچ ناراحت نشو تا روحم
آسوده و آرام گردد.

❖ شهید رحیم آنجفی (1362-1332 اراک)

اگر شهید شدم، چون خیلی گناه کرده‌ام برایم استغفار کنید و از خدا بخواهید
که مرا ببخشد و رحمت کند. خواهرانم، برادرانم! خداحافظ. حلالم کنید، دیدار ما به
قیامت و دعایم کنید.

❖ شهید رضا ابراهیم پور (1365-1344 استهبان)

در آخر چند کلمه‌ای با پدر و مادرم و برادر و برادران دینی دارم: پدرم! از اینکه
با شما خداحافظی نکردم، مرا حلال کنید. از برادران و خواهرانم می‌خواهم که مرا
حلال کنند. از دوستان و آشنایان و آنهایی که با من در رابطه بودند [می‌خواهم که]
اگر از من بدی و ناراحتی دیده‌اند، مرا حلال کنند. خصوصاً از دوستان خوبم حلال
بودی می‌طلبم.

❖ شهید جواد ابراهیمی (1364-1324 شاهرود)

از برادر و خواهرم طلب بخشش می‌کنم و از دوستان و آشنایان و اقوام می‌خواهم
که مرا حلال کنند.

🌀 شهید صالح ابراهیمی شاهد (1362-1328 اردبیل)

در خاتمه وصیت شما خواهرانم را که خدا می‌داند من از شماها شرمنده هستم و نتوانسته‌ام در مورد شماها انجام وظیفه نمایم، به خدای بزرگ می‌سپارم و از برادران بزرگواریم خداحافظی کرده و همه شما عزیزان را به خدای جهانیان می‌سپارم. دیگر عرضی ندارم و امیدوارم که مرا حلال کنید، من هم سعادت دنیا و آخرت شما را از درگاه خداوند مهربان خواستارم و از شما می‌خواهم در نماز و دعای خود امام را فراموش نکنید.

🌀 شهید علی ابراهیمی محمدآبادی (1365-1337 جرقویه)

پدر عزیزم! زحمات طاقت‌فرسا کشیدی تا مرا بزرگ کردی و تربیت نمودی. از شما می‌خواهم که مرا ببخشی؛ چون بخشش از بزرگ‌ترهاست و مادر مهربانم! شب‌ها تا صبح از خواب و استراحت خود مایه گذاشتی و خود را به زحمت انداختی تا من راحت باشم، از اشتباهات فرزند حقیرت درگذر و حلالم کن. از برادران و خواهرانم تقاضامندم که مرا ببخشند و از کلیه خویشاوندان که از من اشتباهاتی دیده‌اند، [می‌خواهم که] برایم طلب مغفرت نمایند.

🌀 شهید سیدابوالفضل آتشی مریم‌آبادی (1366-1343 فارس)

ای پدر عزیزم! از اینکه از نصیحت‌های تو سرپیچی نمودم، پشیمان هستم و امیدوارم که مرا ببخشید و همیشه از خداوند بخواهید که ظهور امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) را نزدیک نماید. و ای برادرانم! هرچند قدر شما را ندانستم و از

وجودتان استفاده نکردم، ولی امیدوارم مرا ببخشید و برای سلامتی امام همیشه دعا
نمایید.

❁ شهید محمدرضا احتشامی (1361-1342 اصفهان)

از پدر و مادر و خواهر و برادر و دوستان و آشنایان و از همه و همه حلالیت
می‌طلبم و همه شما را به خدا می‌سپارم.

❁ شهید محسن احمدپور (1366-1344 اصفهان)

ان شاء الله که همگی شما این برادر حقیر و کوچک‌تر را می‌بخشید و اگر عملی
ناشایست مرتکب شده‌ام که موجب ناراحتی شما را فراهم کرده است، از همه شما
حلالیت می‌طلبم. در آخر از دوستان و آشنایان تقاضا دارم که اگر این حقیر غیبتی
یا عملی انجام داده‌ام که موجب ناراحتی شما شده، مرا عفو فرمایید و حلال کنید.

❁ شهید حسین‌قلی احمدی‌زاده سرای (1361-1341 تبریز)

من از بچگی که شروع به رشد کردم، بر اثر هدایت‌های مادر و پدرم در یک
محیطی مذهبی رشد نمودم و از این جهت از پدر و مادرم کمال تشکر را می‌کنم و از
آنها می‌خواهم که مرا حلال کنند؛ چون من خیلی آنها را اذیت کرده‌ام و از آنها
حلالیت می‌طلبم.

✎ شهید محسن اخلاص طلب (1365-1339 بندرعباس)

مادرم! شیرت را بر من حلال کن و از من راضی باش که رضای تو رضای خداوند است. مرا ببخش که بسیار اذیت کردم و حلالم کن و برایم دعا کن که بسیار محتاج دعایم. بر مرگم گریه و زاری نکن که مرگ حق است و شهادت در راه معشوق افتخاری است که نصیب هر کس نمی‌شود.

✎ شهید سید محمود اخوان طباطبایی (1365-1334 یزد)

همسر مهربانم را توصیه می‌کنم که اگر ظلمی از طرف من به او شده است، ببخشد.

✎ شهید عبدالرسول ارسلان پور (1361-1337 جهرم)

مادرم! مرا حلال کن که گاه‌گذاری تو را می‌آزردم. خداوند رحمان است؛ تو نیز به پیروی از خداوند متعال مرا ببخش و حلالم کن.

✎ شهید احمد علی ازگلی (1360-1338 شمیران)

در خاتمه از همهٔ دوستان و آشنایان (عمو - زن عمو - خاله - شوهر خاله - عمه و شوهرش و یا پدر بزرگ و مادر بزرگ - دایی - زن دایی) و از همهٔ فرزندان آن‌ها حلالیت می‌طلبم. ... پدر جان و مادر گرامی! بیش از همه من از هر دوی شما حلالیت می‌طلبم، امیدوارم که مرا مورد عفو خود قرار دهید تا بدین وسیله مورد بخشش خداوند قرار گیرم. از خواهر و برادران خود نیز برایم حلالیت بطلبید. پدر جان! همهٔ آشنایان و دوستان را از من راضی گردانید.

🌀 شهید جمال اسدزاده (1365-1345 سلماس)

... سخنم را با خواهرم آغاز می‌کنم، می‌دانم که در طول این چند سال غیر از سخن‌های ناروا و اذیت برای شما کاری نکرده‌ام. از شما می‌خواهم که مرا ببخشید و برای شما آرزوی موفقیت دارم، از طرف من نگران نباشید. همگی را به خدا می‌سپارم. ... از خداوند متعال تنها خواستارم که مرا ببخشد، هرچند [که] می‌ترسم نبخشیده این دنیای زودگذر را وداع کنم، به همین خاطر اگر تا به حال بدی و کم احترامی به شما و تمامی عزیزانم کرده‌ام، خواستارم که مرا به بزرگواری خودتان ببخشید. من از همه حلالیت می‌طلبم. ان شاء الله که بتوانم به زودی با حاصل شدن پیروزی شما را ملاقات کنم و اگر هم دیدار میسر نشد، باز از همه شما حلالیت می‌طلبم. از مادرم به خاطر اینکه نتوانستم حق او را ادا کنم و به اندازه کافی احترامش کنم، خواستارم که به بزرگی خود و عاطفه مادری خود مرا ببخشد.

🌀 شهید علی قربان اسدی (1365-1343 اراک)

پدر و مادر عزیز من! از زحمات¹* مهربانم قدردانی می‌کنم و برای شما نزد خداوند طلب آمرزش می‌کنم. از برادران و خواهرانی که در زندگی مرا یاری کردند، تشکر می‌کنم و برای آن‌ها آرزوی موفقیت از درگاه خداوند متعال را خواهانم و در ایامی که با [دوستان] بوده‌ایم، از هیچ کدام آن‌ها ناراضی نیستم و از آن‌ها می‌خواهم اگر از دست من خوبی که نه، بدی دیده‌اند مرا ببخشند.

1- در اصل وصیت: ناخوانا

❖ شهید ملک حسین اسدی (1362-1333 کرمانشاه)

از کلیه برادران و خواهران مسلمانی که از بنده ناراحتی و نگرانی داشته‌اند، درخواست عفو و بخشش می‌نمایم و برای آنان نیز از خدای تعالی می‌خواهم که توفیق خدمت به اسلام را به دست آورند.

❖ شهید احمد اسدیان (1361-1342 شاهرود)

از دوستان و آشنایان و تمام مؤمنان خدا می‌خواهم که مرا دعا کنند که خدا از گناهانم درگذرد و از تمام آن‌ها می‌خواهم که اگر خطایی [از من] سر زده به بزرگی خودشان ببخشند.

❖ شهید فاطمه اسدیان (1366-1347 شهرکرد)

مادرم مرا حلال کن؛ زیرا زحمات زیادی برایم کشیده‌ای.

❖ شهید عباس اسکندری (1365-1327 ارسنجان)

از کلیه همشهریان عزیز می‌خواهم که اگر این‌جانب قابل باشم و به درجه رفیع شهادت نائل گردم، مرا حلال نمایند و اگر کسی از من طلبکار می‌باشد به خانواده‌ام مراجعه کند و دریافت نماید و از پدر و مادر و برادران و خواهرانم و قوم و خویشان می‌خواهم که مرا حلال کنند.

﴿﴾ شهید علی‌رضا اسکندری (1360-1333 ارسنجان)

من از همهٔ مردم ارسنجان خصوصاً دوستان و آشنایان می‌خواهم که اگر حقی بر گردن من دارند و قابل گذشت است گذشت کنید، وگرنه به مادرم مراجعه و حق خودتان را بگیرید و به طور کلی مرا حلال کنید و من نیز متقابلاً اگر حقی بر گردن کسی دارم که فکر نمی‌کنم داشته باشم، آنان را حلال می‌کنم و تنها کسی را که می‌دانم زیاد حق بر گردن من دارد و چیزی را در دنیا سراغ ندارم که با زحمات و مشقّاتی که او در ایّام زندگانی من و برای من بر خود روا داشت مقایسه کنم، ولی با این حال از او می‌خواهم که سعهٔ صدر خود را نشان دهد و حق‌های خودش را بر من حلال نماید، ان شاء الله که چنین می‌کند.

﴿﴾ شهید خلیل اسلامی جهرمی (1365-1342 جهرم)

ای پدر و مادرم! گرچه من فرزند خوبی برای شما نبودم و شما را ناراحت کردم، ولی باز امیدوارم که مورد عفو و بخشش شما قرار بگیرم و همچنین از کلیهٔ برادران و دوستانی که از این بندهٔ حقیر کوچک‌ترین ناراحتی دیده‌اند، از آن عزیزان طلب عفو و بخشش می‌کنم.

﴿﴾ شهید احمد اسماعیل پور (1366-1340 تویسرکان)

شما همسایگان محترم! امیدوارم که به [خاطر] خداوند لایزال بنده را حلال کنید. همهٔ شما به گردن بنده حق دارید، ان شاء الله حلالم کنید و جهت بخشوده شدن گناهانم دعا کنید.

1- در اصل وصیت: از آن‌ها طلب عفو بخشش را خواستارم.

❁ شهید سیدحسین اسماعیل زاده موسوی (1362-1336 بابلسر)

من نمی دانم چگونه با شما سخن بگویم، چون نتوانستم زحمات یک شب و روز شما را جبران کنم. حالا که نتوانستم هیچ خدمتی به شما بکنم و برای شما فرزندی شایسته باشم و نتوانستم [حق] پدر فرزندی را آن طور که اسلام می خواهد انجام دهم، باید مرا ببخشی و برای رضای خدا حلالم کنی.

❁ شهید علی اکبر اسماعیلی (1365-1344 فردوس)

از مردم روستای آسیک می خواهم که اگر کسی از من ناراحتی داشته است، مرا ببخشد و آنهایی هم که در رابطه با انقلاب از من ناراحت بوده اند بروند و فکر کنند و دریابند که چه کسی بر حق بوده است و اگر کسی از من طلبی داشته است به خانواده ام رجوع کند. ... پدر و مادرم! اگرچه در زندگی نتوانستم حق فرزندی نسبت به شما را ادا کنم، ولی امیدوارم اکنون که قرار آن است در راه اسلام کشته شوم، مرا ببخشید و نمی دانم چگونه و با چه زبانی از زحمتهایی که برایم کشیده اید، تشکر کنم.

❁ شهید مهدی اسماعیلی (1360-1341 برخوارومیمه)

سلام مرا به تمام برادران مؤمن برسان و بگو اگر کسی از دست من ناراحتی دیده است، ببخشد که من تا بودم اشتباه می کردم.

﴿ شَهِیدِ یوسفِ اسمعیلِ دخت (1361-1329 فسا) ﴾

ای پدر و مادر مهربانم! خودتان می‌دانید که من در زندگی برای شما نتوانستم کاری انجام بدهم، حلالم کنید و از اینکه من در راه خدا کشته شده‌ام، هرگز ناراحتی به دل راه ندهید و باید افتخار کنید که چنین فرزندی داشته‌اید و در راه اسلام فدا نمودید و ای برادرانم اصغر و رستم و علی و عباس و خلیل! برای من گریه نکنید و حلالم کنید.

﴿ شَهِیدِ غلامِ رضا اشتری (1361-1319 سمیرم) ﴾

می‌دانم که علاقه زیادی به جبهه آمدنم نداشتید¹ و من برخلاف میل شما رفتار نمودم، [ولی] بدانید که امر خدا و امر امام بالاتر از خواست شماست. امیدوارم مرا که فرزند خوبی برای شما نبودم و گاهی هم ناآگاهانه یا احياناً آگاهانه در صدد آزارتان برمی‌آمدم، ببخشید و از اینکه در چنین شرایط سنی عوض خدمت آزارتان کردم و تنهایتان گذاشتم، باز طلب عفو می‌کنم و از خداوند برای شما صبر و خیر و سعادت در دو جهان [را] آرزو می‌کنم.

﴿ شَهِیدِ فرزندِ اصغری (1364-1343 کرمانشاه) ﴾

ای عزیزانی که مرا می‌شناسید! حلالم کنید و اگر بدی و آزاری دیده‌اید، حلالم کنید. به خدا قسم که در غیر این صورت در آن دنیا نمی‌توانم مقابل شما سربلند کنم. در این دنیا خوبی از من سر نزده، شما بدی‌هایم را به خوبی‌های خود ببخشید. از این دنیا می‌روم با کوله‌باری از گناه.

1- در اصل وصیت: می‌دانم که زیاد علاقه از آمدنم به جبهه را نداشتید.

شهادت شهید نادر اصغری (1365-1332 اردبیل)

پدر و مادر گرامی‌ام! صبور باشید و ناراحتی و غصه به دل راه ندهید و مرا حلال کنید.

شهادت شهید محمد اصغری (1364-1336 بسطام)

از پدر و مادر مهربان و خانواده محترم و کلیه عزیزانی که حق به گردن این‌جانب دارند و من نتوانستم آن حق را ادا نمایم، مخصوصاً خانواده و پدر و مادرم تقاضا دارم که مرا ببخشند.

شهادت شهید عبدالرضا اطهری صحت (1361-1356 همدان)

از پدر و مادر شهیدپرور و خواهران عزیزم [می‌خواهم که] مرا ببخشید که به شما نتوانستم احترامی بیشتر کنم و از شما می‌خواهم [به خاطر] هر اشتباه و گناهی که از من سر زده، مرا ببخشید و از خدای متعال درخواست می‌کنم که گناهانم را بپارزد. از برادران و خواهرانم تقاضا می‌کنم که راهم را ادامه دهند و برایم زیاد بی‌تابی نکنند و صبور باشند. برادران عزیز و بزرگوارم! امیدوارم مرا ببخشید و اگر خطایی از من سر زده یا گناهی به [تبعیت از]¹ نفسم انجام داده‌ام، از خداوند متعال بخواهید که مرا ببخشد.

1- در اصل وصیت: ناخوانا

❁ شهید ابراهیم اعصامزاده (1365-1337 هـ.م.ز)

از تمام همولایتی‌هایم طلب آمرزش می‌کنم¹ و مرا ببخشید اگر نسبت به شما شما بدی کرده‌ام.

❁ شهید حشمت‌الله اعظمی (1365-1341 هـ.م.ز)

از همسر من که در مدت کوتاه زناشویی همواره یار و غمخوارم بود، تشکر فراوان داشته و به خاطر مشقّاتی که به خاطر من متحمل شد، سپاسگزاری می‌نمایم و عذر می‌خواهم از او که این عمرم اجازه نداد تا خدمتی به وی بنمایم. به هر حال من که غیر از خوبی چیزی از او ندیدم و امیدوارم که مرا حلال کند.

❁ شهید سیدمهدی افسر (1364-1322 هـ.م.ز)

اولاً از مادر بزرگوارم و خواهران و برادران و همسر بسیار صبور و وفادارم و فرزندان دلبندم که اعتراف دارم به هیچ یک از آنها آن‌طور که وظیفه‌ام بوده، رسیدگی ننموده‌ام و حقوق بسیار بر گردنم دارند، معذرت می‌خواهم و تقاضای عفو و بخشش دارم. از همه کسانی که به نحوی حقی بر گردنم دارند و از خویشان و دوستان و غیر آنها می‌خواهم بزرگواری نمایند و از صمیم دل حقشان را بر من ببخشند.

❁ شهید اصغر افسر گاواشاوی (1361-1339 هـ.م.ز)

از اینکه من پسر خوبی برای شما نبودم، [معذرت می‌خواهم و] حلالم کنید.

1- در اصل وصیت: می‌طلبم

✎ شهید اسدالله افضلان (1365-1345 تهران)

مادر عزیزم! جداً باید مرا ببخشی از اینکه همیشه از من سؤال‌ها کردی که چه کار می‌کنم و کجا می‌روم. مادر عزیزم! این سعی من بود که از کارهایی که برای [رضای خدا] انجام می‌دهم کمتر به کسی بگویم. ان شاء الله که ما را خواهی بخشید. در ضمن از پدر و خواهران و برادران می‌خواهم که به هر صورت به آن‌ها حرفی زده‌ام یا کاری انجام داده‌ام، جداً مرا ببخشند که اگر نبخشند، من خیلی می‌ترسم.

✎ شهید طهمارس اقبالی (1365-1345 تهران)

از همشهریان عزیزم می‌خواهم که اگر کوچک‌ترین ناراحتی از این جانب دیده‌اید، [مرا] ببخشید و امّا پدر و مادر عزیزم! خون من و امثال من است که قلب دشمنان اسلام را آتش می‌زند. اگر ما امروز برای اسلام خون ندهیم چه کسی می‌خواهد خون بدهد؟ برای پیروزی اسلام لازم است خون‌های بی‌شماری را تقدیم نمایید ...

پدر و مادر عزیزم! من تاکنون پسر خوبی برای شما نبوده‌ام، امیدوارم که مرا ببخشید و پیام من این است که از امام و دولت انقلابی‌مان پشتیبانی کنید و نگذارید دشمنان مغضوب و دوستان گمراه به اسلام آسیبی برسانند و انگیزه‌ای که باعث شده این راه را برگزینم، فقط خدا و پاسداری از اسلام و قرآن [است] و این مسئولین یک مسلمان فی سبیل الله هستند.

✎ شهید یوسف اکبرزاده (1362-1337 اهر)

پدر، مادر، برادر و خواهران عزیز! این نامه را در حالی می‌نویسم که بعد از دو ساعت به سوی کربلای حسینی حرکت می‌کنیم و به علت کمی وقت نتوانستم

وصیت‌نامه را کَلّی تر بنویسم، فقط این نکته را متذکر می‌شوم که همگی مرا حلال کنید و به همکاران هم بگویید مرا حلال کنند و به مادرم بگویید که او را عصبانی کرده‌ام، ولی به خاطر همان شیری که به من داده است و به حرمت همان شیر مرا حلال کند.

✽ شهید عبدالحسن اکبری (1365-1336 خرم‌بید)

اما پدر و مادر عزیزم! امیدوارم که مرا ببخشید؛ چون هیچ زمانی فرزند لایقی برای شما نبودم. ای پدر بزرگواریم! از شما التماس دعا دارم و تمنای من از شما این است که [به خاطر] زحمت‌های بی‌پایانی که برایم کشیده‌اید، [مرا] ببخشید.

✽ شهید منوچهر اکبری (1365-1338 فیروزآباد)

از مادرم می‌خواهم که مرا عفو کند؛ چون زیاد زحمت برایم کشیده، لذا مانند یک مادر اصیل برایم عزاداری کن. از برادران عزیزم، کرامت، عنایت، عزت و حشمت و از مادر و همسرم که به آنان زیاد علاقه داشتم و زحمت مرا زیاد کشیدند می‌خواهم که مرا عفو کنند. از عمّه‌های عزیز و عموهای گرامی خصوصاً مادر بزرگم که در دوران آوارگی و بی‌سر و سامانی مرا زیر بال و پر خود گرفتند، می‌خواهم که مرا عفو کنند.

✽ شهید نجف‌علی اکبری باصری (1372-1342 مرودشت)

از کلیه قوم و خویشانم می‌خواهم اگر با سخن بی‌جا و اعمال ناشایست موجب ناراحتی آن‌ها شدم و برایشان مزاحمت ایجاد کرده‌ام و یا غیبت آن‌ها [را] نموده‌ام،

مرا ببخشند و عاجزانه می‌خواهم که مرا حلال کنند؛ زیرا حق الناس را خدا بر هیچ کس نمی‌بخشد و من هم از این دنیا به جز یک کفن که آن هم در قبر می‌ماند چیزی با خود نمی‌برم و نمی‌توانم جوابگو باشم.

❦ شهید ناصر اکرمی (1365-1343 ممسنی)

سلام بر پدرم، پدری که با زحمات فراوان خود مرا بزرگ کرد تا بتوانم برای اسلام مفید باشم و در راه اسلام گام بردارم و برای رضای خداوند متعال قدمی بردارم. باری پدر عزیزم! از تو حلالیت می‌طلبم و می‌خواهم که اگر از دستم نافرمانی دیده‌ای، مرا ببخشی. و سلام بر مادرم که با رنج و زحمت فراوان مرا بزرگ کرد تا بتوانم گام مؤثری برای اسلام بردارم و امیدوارم که از دست من ناراحت نباشی و هیچ غم و غصه‌ای به دل راه ندهی و مرا حلال کنی.

❦ شهید امین امام‌قلی‌زاده (1363-1341 مشکین‌شهر)

پدر و مادر گرامی‌ام! هرچند که من نتوانستم فرزند خوبی باشم و نتوانستم به شما خدمت کنم، ولی ان شاء الله شما مرا می‌بخشید. عزیزانم! هرچند شما را بسیار دوست دارم و بهتر از جان می‌خواستم، ولی اسلام را از شما زیادتر می‌خواستم.

❦ شهید حسن امجدی (1361-1334 000)

مادری که سال‌ها در به ثمر رساندنم ناراحتی کشیدی و به حق که کاری جز زحمت برایتان نداشتم و پدر جان! به عنوان فرزندی که سال‌ها برایش زحمت کشیدی مرا حلال کن که فرزند خوبی برایت نبودم و تو ای مادر جان! بارها برایت

می‌گفتم که زندگی عقیده و جهاد در راه خداست و هیچ ناراحت و نگران نباشید، فقط مرا حلال کن.

❁ شهید احد امیدفر (1365-1338 تویسرکان)

اگر از لحاظ اخلاقی و عرفی یا غیبت یا تهمت یا هر مسئله دیگری شما را رنجانده‌ام، از همگی شما طلب عفو دارم و حلالی [ت] می‌خواهم و اگر خدای نکرده با کسی ناراحتی‌ام شده، بنده حقیر حلال می‌کنم و از همگی شما حلالی [ت] می‌طلبم و همه شما را به خدا می‌سپارم.

❁ شهید مصطفی امیدوی بیدگلی (1362-1342 بیدگل)

در پایان از پدر و مادر و خواهر و برادرانم می‌خواهم که مرا حلال کنند و از تمامی دوستان و آشنایان و تمام مردم می‌خواهم که اگر روزی موجب ناراحتی آنان شده‌ام، مرا ببخشند و حلال کنند.

❁ شهید شیرزاد امیری (1367-1342 مرودشت)

در ابتدا از همه دوستان و خویشان و آشنایان می‌خواهم که مرا ببخشند و حلال کنند. شاید عده‌ای در مسائلی از من ناراحت باشند که بدین وسیله از آن‌ها می‌خواهم که این حقیر را عفو کنند و از مادر بهتر از جان که از لحظه تولد تاکنون از جانش مرا عزیزتر دانسته، می‌خواهم که مرا ببخشد.

✎ شهید علی‌رضا امینی (1366-1340 فارس)

برادران عزیزم و خواهران محترم! امیدوارم که مرا حلال کنید و اگر تا [به] حال کم‌لطفی در حق شما داشته‌ام، مرا عفو کنید. از اینکه از شما نتوانستم خداحافظی کنم، معذرت می‌خواهم.

از عموم اهالی طلب حلالیت دارم و امیدوارم که مرا ببخشند و در صورتی که کسی از من دلخوری داشته است، به بزرگواری خود مرا حلال نماید.

✎ شهید اسماعیل امینی (1365-1341 همدان)

خواهر مهربانم! امیدوارم که مرا ببخشید؛ چرا که آن‌طور که شایستهٔ یک برادر بزرگ‌تر است در حق تو [کاری] انجام ندادم. برادر جان! آن‌طور که شایسته بود به عنوان برادر بزرگ‌تر در حق تو کاری نکردم، امیدوارم مرا ببخشی.

✎ شهید ابراهیم انصافی (1365-1341 استهبان)

پدرم! از زحماتی که برایم کشیدی تشکر می‌کنم. خداوند در آن دنیا به تو اجر دهد و از اینکه نتوانستم با تو خداحافظی کنم، حلال‌بودی می‌طلبم. ... از همگی برادران حلال‌بودی می‌طلبم و التماس دعا دارم و از همهٔ همکاران گرامی حلال‌بودی می‌طلبم و از اینکه نمی‌توانم در این جهاد مقدّس علیه جهل و نادانی یار آن‌ها باشم [می‌خواهم که] مرا ببخشند و از دانش‌آموزان می‌خواهم که اگر از دستم ناراحت شده‌اند، مرا ببخشند.

﴿ شَهِید عَطَاالله اویسی (1366-1334 فسا) ﴾

پدر و مادر عزیز و مهربانم و خواهران و برادران عزیزم! اگرچه می‌دانم فرزند و برادری شایسته و دلسوز برای شما نبوده‌ام و آن قدر که می‌بایست حقتان را ادا کنم، نتوانستم و در هر صورت حقّ زیادی بر گردن بنده دارید که به بزرگواری خودتان می‌خواهم مرا حلال کنید.

﴿ شَهِید نادر ایزدپناه (1364-1343 ایذه) ﴾

از تو می‌خواهم که مرا حلال کنی و از اینکه وقت فرصت نداده تا جبران کنم باید مرا ببخشید. امیدوارم که خداوند اجرتان بدهد.

﴿ شَهِید ولی‌الله ایلخانی فر (1362-1334 خمین) ﴾

سلام گرم خود را به رهبر عزیزم، امام خمینی و سپس به پدر و مادر عزیزم می‌رسانم و امیدوارم که مرا حلال کنید. خدمت همسر عزیزم و دو فرزند عزیزم، مریم و سمیه دعا و سلام می‌رسانم و به جای من دو فرزند عزیزم را ببوسید و از همسر عزیزم و فرزندانم می‌خواهم که مرا حلال کنند و از همسر می‌خواهم برای بار دوم که اگر من همسر خوبی برای شما نبودم، مرا ببخشند. خدمت برادران عزیزم یدالله و مهدی و خواهران مهربان زهرا و خدیجه سلام می‌رسانم و از آنها می‌خواهم که مرا حلال کنند و از عمو اسماعیل و خانواده‌اش می‌خواهم که مرا حلال کنند. خلاصه از تمام دوستان و اقوام حلالیت می‌طلبم و امیدوارم که مرا ببخشند.

✽ شهید رضا ایلون کشکولی (1361-1342 فیروزآباد)

سخن کوتاه می‌کنم. همه تکلیف خود را می‌دانید؛ چون پیرو خط امامید و در پایان چون از خانواده‌مان خداحافظی نکردم، معذرت می‌خواهم و امیدوارم که پدر و مادرم و برادران و خواهرانم مرا ببخشند.

✽ شهید ایرج بابانژاد (1363-1340 شهرکرد)

اما چند جمله‌ای با خانواده و فامیلم: پدر و مادر زجرکشیده‌ام! سلام مرا بپذیرید. من خود می‌دانم که فرزند شایسته‌ای برای شما نبودم و می‌دانم که حق فرزندی را ادا نکردم. از شما معذرت می‌خواهم، از همه شما مخصوصاً پدر بسیار عزیزم و مادر زجرکشیده‌ام و برادر عزیزم و همشیره‌هایم حلالیت می‌طلبم. اگر در حقتان ظلمی کرده‌ام، مرا ببخشید. از همه اقوام و خویشان معذرت می‌خواهم که نتوانستم از آن‌ها خداحافظی کنم. ان شاء الله که همگی این حقیر را عفو کنید.

✽ شهید محمدعلی باقرپور (1365-1343 قوچان)

بالاخره شما خواهران و برادران عزیز! امیدوارم که این برادران را که نسبت به شما خیلی اذیت و آزار روا داشته، ببخشید و برای اینکه خداوند او را بیمارزد دعای خیر کنید. ان شاء الله که شما بتوانید ادامه‌دهنده راه سیدالشهدا (علیه السلام) باشید و همه را سفارش می‌کنم که اگر خواستید گریه و ناله کنید برای سرور شهیدان گریه و ناله کنید. در پایان از همه اقوام و خویشان و دوست و آشنایان ضمن اینکه طلب بخشش [دارم]، امیدوارم که [مرا] از دعای خیر فراموش نکنند.

اما شما ای پدر و مادر عزیز و مهربان! می‌دانم که بسیار شما را اذیت کرده و باعث ناراحتی تان شده‌ام و نتوانسته‌ام فرزند خوبی برایتان باشم و اندکی از دینم را نسبت به شما انجام دهم، در اینجا باید بگویم اشتباه کرده‌ام و بسیار معذرت می‌خواهم و امیدوارم ضمن اینکه مرا می‌بخشید و حلالم می‌کنید دعای خیرتان را در حق فرزندان فراموش نکنید. باشد که خداوند تعالی هم این بندهٔ حقیر را ببخشد.

❁ شهید بهمن باقری (1360-1336 ل)

از تمامی اعضای خانواده طلب بخشش می‌کنم و از آن‌ها التماس دعا دارم و از آن‌ها می‌خواهم که مرا حلال کنند؛ زیرا می‌دانم که من فرزند شایسته‌ای برای شما نبوده‌ام. در خاتمه از همهٔ دوستان و بستگان و همسایگان عزیز طلب بخشش می‌کنم. اگر در حق آنان کوتاهی نموده‌ام [می‌خواهم] با بزرگواری این بندهٔ سراپا تقصیر را مورد بخشش خود قرار دهند و از همگی آن‌ها [حلالیت]¹ می‌طلبم. بار دیگر از تمام خانواده‌ام درخواست می‌کنم که در مراسم و ادعیه‌خوانی شرکت نمایند.

❁ شهید محمدابراهیم باقری (1365-1341 آبادان)

از اقوام و خویشانم می‌خواهم که اگر نتوانستم حق شما را ادا کنم و کمتر به شما سر می‌زدم، مرا ببخشید و حلال کنید و همچنین از همسایگان گرامی‌ام که جز خوبی هیچ چیز ندیدم از آن‌ها و شاید ما این حق همسایگی را ادا نکرده باشیم

1- در اصل وصیت: ناخوانا

[می‌خواهم که مرا] ببخشند و دوستان عزیزم که نمی‌دانم به چه زبانی با آن‌ها سخن بگویم، امیدوارم که خداوند عاقبت همه شما را ختم به خیر کند.

❖ شهید محمدحسین باقری (1365-1328 قصر شیرین)

پدر و مادر رنج‌دیده و عزیزم! شماها حق بسیار عظیمی بر گردن من دارید و من متأسفانه نه تنها جوابگو نبوده، بلکه ناسپاسی هم زیاد کرده و باعث ناراحتی و آزار شما بوده‌ام. تقاضا می‌کنم مرا مورد عفو و بخشش قرار داده و حلال نمایید تا لااقل برای آخرتم توشه‌ای داشته باشم.

❖ شهید علی باقری فرادنبه (1364-1331 بروجن)

از کلیه دوستان و برادران و کسانی که مرا می‌شناسند، عاجزانه طلب حلالیت می‌کنم.

❖ شهید یدالله باقری کاکلکی (1366-1349 شهرکرد)

برای من اصلاً ناراحت نباشید که ما اول و آخر رفتنی هستیم، چه خوب که مرگ باعزت باشد. من دوست دارم که برای من گریه نکنید و اگر می‌خواهید گریه کنید برای امام حسین (علیه السلام) گریه کنید و مرا حلال کنید. اما شما ای پدر و مادر و برادران و خواهران عزیزم! امیدوارم که مرا حلال کنید.

❁ شهید حکمت بالیده کرانی (1365-1344 فارسان)

از تمامی دوستان و برادران و از هر کسی که به هر نحوی از من ناراحت شده، برای بنده طلب حلالیت کنید. ... پدر و مادرم! از اینکه حقّ فرزندی را برای شما ادا نکردم سخت شرمنده هستم و امیدوارم که مرا ببخشید و حلالم کنید. شما حقّ بزرگی بر گردن ما دارید و من نتوانستم در این دنیای فانی جبران کنم.

❁ شهید حمید باولی فرد (1366-1339 بهبهان)

از پدر عزیزم و مادر مهربانم و خواهرانم و برادرانم و همه اقوام و آشنایان مخصوصاً همسایگان تقاضا می‌کنم که مرا حلال کنید و اگر بدی از من دیدند، مرا ببخشند.

❁ شهید مهدی بخشایش (1365-1344 فردوس)

هرچند که فرزند بدی بودم، ولی من را ببخشید و به همه بگویید که من از آن‌ها راضی هستم، پس آن‌ها هم مرا حلال نمایند تا دیگر مسئولیتی بر گردنم نباشد و بگویید به مردم که برای آمرزش گناهان من حقیر دعا کنند تا خدا گناهانم را به حقّ آن مؤمنان عزیز ببخشد.

❁ شهید فیض‌الله بخشیان (1360-1340 شبستر)

پدر و مادر مهربانم! مرا ببخشید و مرا حلال کنید و شما را به خون حسین (علیه السلام) و به عصمت فاطمه زهرا (سلام الله علیها) قسم می‌دهم که در سوگ من ناراحت

نباشید و اصلاً گریه نکنید و بدانید که فرزند شما راحت شده و از این دنیای لجن و تاریخ به منزل ابدی که همگی خواهید آمد، رفته و به آرزوی قلبی خود رسیده.

❖ شهید ابوالفضل بدخشان (1360-1339 قم)

از برادران و خواهر کوچکم هم حلالیت می‌طلبیم و برای آن‌ها دعا می‌کنم که یار وفادار امام باشند. از دوستانم هم می‌خواهم که اگر بدی از ما دیده‌اند، ببخشند.

❖ شهید عباس بذرافشان (1362-1333 فارس)

سلام بر همه اقوام و خویشانم باد که آن‌ها را زحمت بسیار دادم. خواهشمندم از کلیه قوم و خویشان و دوستان و آشنایان در صورت دسترسی و عدم زحمت و رنج، حلال‌بودی بطلبید.

❖ شهید یوسف براهنی‌فر (1362-1334 چالوس)

اما پدر و مادر عزیزم، شمایی که برای بزرگ کردن من زحمت‌های زیادی کشیدید! مایه تأسف است و خجالت می‌کشم که نتوانستم وظیفه فرزند را برای شما ادا نمایم و شما را به زحمت انداختم و از شما خواهش می‌کنم که مرا حلال کنید و از گناهانم درگذرید.

❖ شهید احمد برزوزاده زواره (1361-1340 اردستان)

در پایان اگر کسی از دست من آزار و اذیتی دیده است، حلالیت می‌طلبیم؛ چون [در] دنیای آخرت از کوچک‌ترین گناه هم نمی‌گذرند.

❁ شهید عیسی برزه‌کار (1362-1336 تهران)

برادران خوبم! مرا ببخشید که حق برادری را ادا نکردم و از شما می‌خواهم که مرا ببخشید. ... سلام بر دانش‌آموزانم. شما در طول زندگی‌ام همانند فرزندان و برادرانم بودید و چه بسیار بر شما تندی نمودم و چه بسیار که بر شما بدی نمودم، ولیکن همیشه شما برایم معلّم بودید و گاه‌گاهی مرا علم می‌آموختید ...

❁ شهید سیدرضا برسرآمد (1365-1342 فردوس)

تمام خواهران و برادران که در تشییع جنازه‌ام شرکت می‌کنند، اجر و مزدشان را از خدای تبارک و تعالی خواستارم و جنازه‌ام را در وطنم، روستای نیکفان به خاک بسپارید و برایم طلب آمرزش کنید و از تمام اقوام و خویشان معذرت می‌خواهم؛ چون موقع عازم بودن نتوانستم با آنها خداحافظی کنم.

❁ شهید محسن بسطامی (1365-1338 شاهرود)

از هر کس [که] از این بندهٔ حقیر ناراحتی یا رنجیدگی و بدی دیده است، تقاضای بخشش و عفو می‌نمایم.

❁ شهید علی بلندبالا (1362-1340 نجف‌آباد)

در خاتمه از کلیهٔ اقوام و خویشان علی‌الخصوص پدر و مادر و خواهران و برادران می‌خواهم که مرا حلال کنند.

❧ شهید احمد بلوکی (1335-1361 بوشهر)

از تک تک شما به علت بی‌احترامی‌هایی که در طول حیاتم از روی ندانم‌کاری روا داشته‌ام، پوزش و حلالیت می‌طلبم.

❧ شهید سیدمجتبی بنی جمال (1348-1364 تهران)

هدیه به مادرم که مادر جان! گرچه من نتوانستم قدر آن زحمتهای ^{1*} جبران کنم باید ببخشید ^{2*} باید شیر خود را به من حلال کنی.

❧ شهید محمدابراهیم بوبر (1344-1370 نهاوند)

به خاطر زحماتی که پدر و مادر و برادرم، آقا غلام جهت این حقیر متحمل شده‌اند طلب عفو و بخشش دارم و همچنین از خواهرهایم بدین وسیله حلال‌خواهی [می‌طلبم] و امیدوارم چنانچه قصوری مشاهده نموده‌اند، عفو بفرمایند.

❧ شهید محمدرضا بهادری (1343-1367 فیروزآباد)

اما سخنی چند با پدر و مادر عزیزم: مادر عزیز و پدر گرامی! هرکس نداند من می‌دانم که شما با چه سختی مرا بزرگ کرده و به این روز رساندید و هیچ‌گاه در زندگی، من نتوانستم ذره‌ای از زحمات شما را جبران نمایم و امیدوارم اجر شما با خدا باشد. بدانید که وظیفه دینی و شرعی من حکم می‌کند که در جبهه اگر خدا

1- در اصل وصیت: ناخوانا

2- همان

قبول کند، باشم. در پایان از همه شما حلالیت می‌طلبم و همه شما را به خدای بزرگ می‌سپارم که او بهترین حافظ و نگهبان است.

❁ شهید اسماعیل بهاری (1366-1343 اراک)

کلیه آشنایان و دوستان و اقوام و خویشان که در زمان زندگانی‌ام از دست این‌جانب کدورت و ناراحتی و احياناً اوقات تلخی دیده‌اند، آن‌ها را به خون به ناحق ریخته شهیدان قسمشان می‌دهم که از سر تفصیرات این‌جانب درگذرند و ان شاء الله خداوند جزای خیر در مقابل این بخشش به همه آن‌ها عنایت کند.

❁ شهید محسن بهرامی (1365-1340 ملایر)

در آخر از سرورم، حاج آقای خوبم شرمنده هستم که هرگز نتوانستم فرزند خوبی برایش باشم و جبران یکی از زحماتش را نمایم. برای خدا مرا ببخشید و از کلیه بستگان، دوستان و همسایگان برایم حلالیت طلب کنید.

❁ شهید داریوش بهروزیان (1361-1342 کازرون)

هرچه اذیت کردم ببخشید تا گناهکار از دنیا بروم و حلالم کنید تا با خیال راحت برای خدا جان بدهم و شهید شوم و از قید این زندگی مادی پست راحت شوم. به مادرم بگویید مرا هم ببخشد و هم حلال کند، خداحافظ.

❖ شهید حمید بهزادی (1365-1348 بوشهر)

مادر جان! اگر خداوند بنده را قابل دانست و در این راه شهید، اسیر یا مفقود شدم، مرا حلال بنما. در آخر برای من از همه خویشان و دوستانم طلب عفو، بخشش و حلالیت بنمایید.

❖ شهید علی اکبر بهشتی نژاد (1366-1348 شهرکرد)

از برادرانم می‌خواهم که راه من را ادامه دهند و از شما می‌خواهم که از مردم برای من طلب مغفرت کنید و من خود می‌دانم که گنه‌کارم و گناه زیادی دارم، ولی خدا خود بخشنده و مهربان است.

❖ شهید اژدر بهمنی (1365-1344 فریدن)

در آخر از همه کسانی که حق بر گردن من دارند یا خدای نکرده [به آن‌ها] تهمت زده‌ام و از من ناراحت هستند، طلب مغفرت می‌نمایم.

❖ شهید برات علی بیات (1365-1337 نیشابور)

ای زهرای عزیزم و ای فاطمه مهربانم، ای خواهرانی که مانند برادری دلسوز برایم بوده‌اید! مرا حلال نمایید و برای آموزش گناهانم از درگاه خداوند طلب آموزش و مغفرت نمایید. ... مادر گرامی، ای آنکه در راه تربیت من زحمات و مشقت‌های فراوان کشیدی و چون کوهی استوار و شیرزنی غران مصائب زیادی را به جان خریدی! مرا حلال کن و مرا ببخش و بعد از شهادتم صبری زینبی داشته باش و [به] زینب (سلام الله علیها) اقتدا نما و در مزارم لاله سرخی بکار.

✽ شهید جعفر بیاتانی (1337-1360 اراک)

از طرز رفتار خودم با پدر و مادر و فامیل و برادران معذرت می‌خواهم و امیدوارم که مرا ببخشند. باز از پدر و مادرم که واقعاً زحمت برایم کشیده‌اند معذرت می‌خواهم، امیدوارم که مرا ببخشند.

✽ شهید توکل پاسبانی (1339-1361 اردبیل)

ای مادر که ما را از کودکی در دامن پروراندی و ای پدر عزیز که برای من زحمتهای بی‌شمار کشیدی! امیدوارم برای زحمتهایی که از کودکی برای من کشیدی و به خاطر شهیدانی که خود را در راه اسلام و میهن اسلامی فدا کرده‌اند، مرا حلال کنی و از تمام دوستان و آشنایانی که زندگی 21 ساله‌ام [را] با آن‌ها گذرانده‌ام، بخواهی که مرا حلال کنند.

✽ شهید علی اصغر پاسیار (1332-1361 تبریز)

مادر عزیزم! می‌دانم در تربیت و رفتارم سعی بسیار کرده‌اید و من نتوانسته‌ام حق شما را ادا کنم، امیدوارم مرا حلال کنید.

✽ شهید محمد جعفر پورا کبری ابرقویی (1339-1361 ابرکوه)

امیدوارم که خداوند سبحان همه ما را ببخشد و بیمارزد. ... از همه فامیل‌ها و آشنایان و دوستان برای من آمرزش و حلالیت بطلبید و [امیدوارم] اگر خلافی یا عملی که خلاف شرع اسلام بوده است و از من سر زده، ان شاء الله خداوند بخشاینده آن‌ها را ببخشد و همگی شما هم مرا ببخشید و حلالم کنید.

✽ شهید احدالله پورمختار (1361-1335 همدان)

امیدوارم از اینکه بدون اجازه شما پا به میدان جبهه حق علیه باطل گذاردم، مرا ببخشید و طلب مغفرت از درگاه خداوند باری تعالی برایم نمایید.

✽ شهید هادی پورمهدی (1361-1336 قوچان)

امیدوارم که چنان تزکیه شوم که راه الله را نظاره‌گر شوم و اگر لایق شهادت باشم، شهید شوم و از یکایک شماها هم طلب عفو و بخشش دارم. اگر بد بودم در زبان بود، اگر تند بودم در ظاهر بود، اگر حرفی می‌گفتم فقط در زبان بود و امیدوارم که تاکنون تشخیص داده باشید و امیدوارم که بخشیده باشید ...

امیدوارم که ضعف‌ها و لغزش‌های¹ دوران گذشته‌ام را خداوند تبارک و تعالی به بزرگی و عظمت والایش ببخشد و از امام عزیز و امت حزب الله طلب بخشش کرده، هرچند که ایشان قلبی به اندازه اقیانوس دارند و عفوی به وسعت دریای بیکران جنوب ...

امیدوارم که پدر و مادر خواهر و برادر و اقوام و خویشانم هرچند که از من رنجشی پیدا کرده‌اند، مرا مورد عفو قرار داده و امیدوارم که پدر و مادرم همچون کوهی استوار در مقابل مشکلات بایستند که باعث سربلندی اسلام و قرآن است ...

✽ شهید محمدرضا پولادچنگ (1365-1343 فسا)

در پایان از همه کسانی که بر من حقی دارند، حلالیت می‌طلبم. امید است که ان شاء الله مرا ببخشید.

1- در اصل وصیت: لغزیدگی

شهادت عبدالصمد پولادی (1366-1337 کازرون)

شما به من محبت کرده‌ای که وقتی آن‌ها را در ذهنم قرار می‌دهم حالم دگرگون می‌شود و در عوض برای شما نتوانستم کار و خدمتی بکنم. حقت را بر من حلال کن تا خدای بزرگ از من راضی شود و همان‌طور که به روح الله و محمد بسیار محبت داشتی، باز هم محبت کن تا احساس ناراحتی نکنند. من گرچه پدر ندارم، ولیکن او حقّ زیاد [بر گردنم] دارد و امیدوارم که خداوند او را بیمارزد و او نیز از من راضی شود و از حقتش صرف‌نظر کند تا خدا هم مرا ببخشد. خدایا! پدرم را در روز قیامت آن‌قدر محبت کن تا از شرمساری مرا هم ببخشد ...

مرا عفو کنید، شما بیش از دیگران بر من حق دارید و هیچ خدمت ارزشمندی به شما نتوانسته‌ام انجام بدهم. دایی محمد! مرا ببخش. برادران و خواهرانم! مرا عفو کنید. دوستان! مرا عفو کنید. دانش‌آموزان! مرا ببخشید. همسر! عذر مرا بپذیرید و مرا ببخشید. فرزندانم! مرا مورد عفو قرار دهید. همسایه‌ها! مرا ببخشید. مردم! همه‌تان مرا ببخشید، به خدا من طاقت عذاب ندارم.

شهادت جمشید پیرجان (1362-1335 ابهر)

در پایان از پدرم و مادرم و برادران و خواهر عزیزم و از تمام فامیلان و برادران و همشهریان انقلابی عزیز می‌خواهم که این‌جانب را بخشیده و هرگونه بدی مرا به نیکی‌های خود فراموش کنید.

🕊️ شهید ایرج تاجوند (1366-1343 مسجدسلیمان)

پدر و مادر عزیزم! از این بیشتر مزاحمت ایجاد نمی‌کنم. امیدوارم که مادرم شیرت را حلالم کنی و اگر از من بدی یا بداخلاقی دیدی به بزرگواری خودت مرا ببخشی و شما ای برادران و خواهران! امیدوارم که این حقیر را ببخشید. تمام اقوام و آشنایان و دوستان امیدوارم که مرا ببخشند و هرکس از من طلبی دارد، از خانواده‌ام بگیرد.

🕊️ شهید غلام‌علی تدبیری (1365-1342 خمین)

از همه عزیزان، اقوام و خویشان و هم‌کیشان حلالیت می‌طلبم و امیدوارم که کوتاهی‌ها و تقصیرات حقیر را ببخشند.

🕊️ شهید ولی‌الله تدین (1365-1342 اقلید)

از کلیه برادران و خواهران و پدر و مادر گرامی‌ام و مستمعان گرامی حلالیت می‌طلبم و از همه شما می‌خواهم که مرا حلال کنید و از اینکه مزاحم اوقات شریفتان شدم، پوزش می‌طلبم و عذر می‌خواهم.

🕊️ شهید لطف‌الله ترابی اردکانی (1361-1333 اردکان)

در همین جا از پدرم طلب مغفرت و حلال‌بودی می‌طلبم. اگر گاهی از روی نفهمی با شما تندی کردم، امیدوارم مرا ببخشید.

🌀 شهید محمدعلی ترکان محمدآبادی (1361-1339 اهواز)

خواهرانم! از این زحماتی که در این مدت عمرم به شما داده‌ام عذر می‌طلبم. ... پدر گرامی! خدا را شکر می‌گزارم که این چنین پدری داشته‌ام [م] که مرا در خطّ اسلام و خطّ امام که ¹* اسلام واقعی است، [پرورده]؛ امیدوارم که مرا [مورد] عفو قرار دهید. این را خوب می‌دانید که خطا همیشه از کوچک‌ترها سر می‌زند و عفو و بخشش از بزرگان است. زحماتی را در دوران طفولیت و جوانی به شما داده‌ام [که] ان شاء الله می‌بخشید.

🌀 شهید محسن تعظیمی (1362-1339 کاشان)

ادبیت‌ها و خون‌دل خوردن‌ها را بر من ببخشید و حلال کنید.

🌀 شهید محمد تمدن (1361-1336 عجبشیر)

به برادرانم توصیه می‌کنم به پدر و مادر کمک کنند. پدرم با هزاران زحمت و رنج در محیط فقر مادی روستا ولی با آزادگی و سربلندی مرا پرورش داد، ولی من نتوانستم ذره‌ای نیکی در حق خانواده‌ام که از من انتظار داشتند، ادا نمایم و از ایشان با کمال خضوع و شرمندگی در این مورد عذر می‌خواهم و از ایشان می‌خواهم که مرا حلال کنند و می‌دانم که حلال خواهند کرد؛ چون همیشه آن‌ها در زندگی از خود گذشته و ایثارگر بودند.

به تمام اهل روستا و دوستان و آشنایان سلام مرا برسانید و به آن‌ها بگویید که مرا حلال کنند؛ چون امکان دارد در اثر ناآگاهی و تزلزل ایمان به ایشان بدی کرده

1- در اصل وصیت: ناخوانا

باشم، ولی حالا خودم به ایشان دسترسی ندارم و شرمندهام از اینکه نمی‌توانم از آن‌ها عذرخواهی و اظهار ندامت به گناهان بکنم.

❖ شهید محمد تناور (1365-1345 جیرفت سبزواری)

از تو مادر مهربان و فداکار و غم‌پرور و باوفایم می‌خواهم فرزند گنهکارت [را] که جز غم و مرارت چیز دیگری [برایت] نبوده، ببخشی و اگر حرف ناخوشایندی زدم بدان [که] از روی ناآگاهی بوده است و تقاضای عفو و بخشش دارم.

❖ شهید علی توگلی (1365-1342 تویسرکان)

از تمامی شما حلالی می‌خواهم. شما را به خدا اگر از این حقیر بدی و نارسایی دیده‌اید، امیدوارم که حقیر را به بزرگی و بزرگواری خودتان ببخشید و طلب مغفرت برایم نمایید.

❖ شهید ابراهیم توگلی بنیزی (1361-1339 زرنند)

این‌جانب به همگی خواهران و برادران عزیز سلام می‌رسانم و امیدوارم که اگر اشتباهی از من سر زده است که موجب ناراحتی شما شده، مرا عفو کنید و از خداوند سلامتی و توفیق همگان را خواستارم.

﴿﴾ شهید احمد توگلی پور (1361-1338 لار)

از پدر و مادر و خواهران و برادرانم می‌خواهم مرا حلال کنند و از اینکه نتوانستم مسئولیت سرپرستی آن‌ها را به خوبی انجام دهم، معذرت می‌خواهم. در ضمن از پدرم تقاضا دارم از اینکه نتوانستم خدمتی در حقش انجام دهم، مرا ببخشد.

﴿﴾ شهید محمد جعفر پور بروجنی (1361-1339 بروجن)

به هرحال از شما پدر و مادر فداکارم تقاضای بخشش دارم، امیدوارم که مرا حلال کنید. زحمتهایی که برای این نهال کشیدید، به ثمر نشست و نتیجه آن را در جهان آخرت خواهید دید.

﴿﴾ شهید سید حسن جعفری (1364-1339 خورموج)

پدر، مادر، همسر و فرزندم! مرا حلال کنید. شما را به خداوند سوگند می‌دهم برای من گریه نکنید و مرا حلال نمایید. برادر و خواهر! خداحافظ و مرا حلال کنید. از همه دوستان و اقوام خداحافظی می‌کنم. مرا حلال کنید.

﴿﴾ شهید سیدباقر جعفری فارسی (1362-1334 فسا)

اگر کسی از این حقیر ناراحتی و دلخوری دارد، به بزرگی خودش مرا ببخشد و حلالم کند.

🌀 شهید عبدالمجید جعفری ندوشن (1367-1344 یزد)

پدر عزیز! از اینکه فرزند خوبی نبودم و برای شما سودمند نبودم و مایه رنج [شما شدم] عذر می‌خواهم، ان شاء الله که شما مرا ببخشید.
همچنین از دیگر برادرانم، احمد آقا و محمود آقا خداحافظی می‌کنم و طلب بخشش می‌کنم و از همه خویشان و همسایگان و دوستان حلالیت می‌طلبم و امیدوارم مرا ببخشند.

🌀 شهید محمد حسین جعفری نسب اشکذری (1363-1330 اشکذر)

از پدر و مادرم هم تقاضای عفو می‌کنم که نتوانستم آن طوری که اسلام معین کرده، به آن‌ها خوبی کنم و ان شاء الله وقتی خدا خواست می‌آیند در کنار حسین و عباس (علیهم السلام) که آنجا دیگر رنج‌ها تمام شده و دسترنج حقیقی خود را می‌بینند... از تمامی برادران و خواهران اشکذری حلالیت طلب می‌نمایم تا اگر حق الناسی از آن‌ها بر گردنم می‌باشد، راضی باشند و روح مرا آزاد گردانند تا در کنار شما حاضر شوم و در مجلسی که به یاد شهیدان منعقد کرده‌اید، اجری ببرم.

🌀 شهید محمد علی جلالی (1364-1338 دلیجان)

از همه آشنایان و فامیل‌ها و دانش‌آموزان طلب بخشش می‌نمایم و ان شاء الله خطاها و اشتباهات مرا می‌بخشند.

❦ شهید زمان الله جلوداری (1365-1344 فیروزآباد)

از تمام قوم و خویشان می‌خواهم که مرا حلال نمایند و از همه آن‌ها دعوت می‌کنم که فرزندان‌شان را به علم و ایمان مجهز سازند و همچنین از تمامی دوستان و آشنایان و اهالی روستای زنجیران از بزرگ تا کوچک می‌خواهم که بنده را حلال نمایند و مورد بخشش قرار دهند.

❦ شهید منصور جلوداری (1361-1333 نی‌ریز)

از همگی می‌خواهم که اگر در این مدت زندگی نزد شماها گناهی از من سر زده است و گاهی مطابق میل شما عمل نکرده‌ام، حلالم کنید و برایم طلب مغفرت نمایید.

❦ شهید اسماعیل جمال (1366-1343 سمنان)

در این مدتی که مرا بزرگ کرده‌اید، اگر خطایی از من سر زده از روی جهل و نادانی بوده است که از شما معذرت می‌خواهم و طلب عفو و بخشش و رضایت از شما می‌کنم که اگر شما مرا ببخشید، خداوند هم مرا ان شاء الله خواهد بخشید. از ملت قهرمان و امت حزب الله نیز می‌خواهم که اگر حقی بر گردنم است، مرا ببخشند و مورد عفو قرار دهند.

❦ شهید زین‌العابدین جمال‌زاده جهرمی (1366-1334 فسا)

از خانواده و اقوام و همکاران می‌خواهم که مرا حلال کنند.

❦ شهید حسن جمالی (1361-1334 اهرم)

در اینجا باید از همهٔ برادران و خواهرانم طلب بخشش کنم و از همه تقاضا دارم که آن حقوقی که بر گردن من دارند، ببخشند و مرا حلال کنند.

❦ شهید اکبر جمالی زاده تاج‌آبادی (1362-1337 زرنده)

وصیت من به پدر و مادرم این است: پدر جان و مادر جان! می‌دانم که شما را اذیت کردم، می‌دانم شما را ناراحت کردم، اما از شما طلب عفو و بخشش دارم.

❦ شهید حسین جمشیدی آرائی (1361-1339 آران)

خواهرانم! هیچ موقع زحمتی [را] که برای من کشیدید، از یاد نمی‌برم و امیدوارم که شما مرا حلال کنید و مرا ببخشید. برادرانم! از شما می‌خواهم مرا ببخشید و حلال کنید و مادرم! امیدوارم شیری را که به من دادی، حلال کنی.

❦ شهید خسرو جمشیدیان (1361-1319 شوشتر)

خانوادهٔ محترم! وداع آخر من است، مرا ببخشید و از شما طلب بخشش [دارم] و معذرت می‌خواهم. از تمام قوم و خویشان از طرف این حقیر خداحافظی کنید و از ایشان معذرت‌خواهی کنید و مرا حلالم کنید.

❦ شهید تقی جوکار (1360-1336 ارسنجان)

در پایان هرچه دارم به پدر و مادرم می‌بخشم و اگر کسی طلب از من دارد، از پدرم بگیرد. همهٔ دوستان را می‌بخشم و از آن‌ها می‌خواهم که مرا ببخشند.

🌀 شهید جعفر جهازی (1361-1338 اردبیل)

سلام بر پدر و مادر عزیزم و برادران گرامی ام و خواهران محبوبم. از همه حلالیت می‌طلبم و [می‌خواهم] که مرا ببخشید. واقعاً شماها بر گردن من حق دارید، در صورتی که من حق شما را جبران نکردم. اذیت و آزار زیادی کردم، یعنی از فرمایشاتان اطاعت نکردم. از شما حلالیت می‌خواهم و آرزو دارم حلالم کنید تا اینکه در دادگاه محشر الهی رسوا نشوم و من همه شما را حلال می‌کنم.

🌀 شهید اصغر جهانی مهرآبادی (1366-1339 ابرقو)

از همه شما مردم مهرآباد می‌خواهم مرا ببخشید و به جان زهرا (سلام الله علیها) برایم دعا کنید. من در طول عمرم شاید به جای خدمت به بعضی‌ها ظلم کردم، همه مرا ببخشید. اما پدرم، مادرم، خواهران و برادرانم! اگر من با شما بد رفتاری کردم، اگر خدمت به شما نکردم مرا ببخشید که فعلاً دستم خالی است و چاره‌ای ندارم و محتاج دعای شما هستم.

🌀 شهید خضر چاه‌شوری (1361-1333 بوشهر)

شما بستگان و دوستان همگی مرا حلال کنید.

🌀 شهید محمدرضا چلویان (1361-000 000)

مادر و برادر عزیز! آنقدر به من لطف [داشتید] و برایم زحمت کشیدید که هر چه بگویم کم گفتم و حق زیادی به گردن من دارید، ولی در آخر از شما خواهش می‌کنم که اگر بدی از من دیده‌اید، حلال کنید. ... از تمام دوستان و آشنایان و

همسایگان و ... بخواهید که اگر خدای نکرده بدی از من سر زده بود، حلال کنند و از خدا درخواست کنند که مرا ببخشد.

✎ شهید محمد قاسم حاتمی گل تپه (1366-1347 گل تپه)

شما را به خدا مرا مورد لطف و بخشش خود قرار دهید و از گناهانی که در حق شما کرده‌ام، درگذرید و از خدایمان طلب مغفرت می‌نمایم.

✎ شهید عبدالرضا حاج ولی (1365-1340 تویسرکان)

من از تمام دوستان و آشنایان و دانش‌آموزان دبیرستان و همکاران بزرگوارم خواهش می‌کنم که اگر ناراحتی از دست حقیر دیده‌اند، به بزرگواری خودشان ببخشند و بدانند که اگر کارهایی هم انجام داده‌ام، طبق مسئولیتی بوده که به من محول نموده‌اند.

✎ شهید حسین علی حجتی (1361-1338 نجف‌آباد)

ای پدرم و ای مادرم! خود معترفم که فرزند خوبی نبودم، ولیکن ای پدر و ای مادر! این فرزند حقیر خود را حلال کنید و از خداوند طلب آمرزش برآیم کنید که زیاد گناهکارم و این دم آخر از خداوند می‌خواهم مرا بیامرزد. و اما ای خواهر و ای برادرم! این برادر خود را حلال کنید و این حقیر را فراموش نکنید که خود اعتراف دارم نتوانسته‌ام وظیفه الهی خود را در قبال شما انجام دهم. از تمام همسایگان و خویشان برای من حلالیت بطلبید و آخر برای من طلب آمرزش کنید و راه شهیدان را ادامه دهید، وگرنه مسئول هستید.

❁ شهید حمید حجه فروش (1361-1336 همدان)

مادر و برادر عزیزم! مرا ببخشید که زود رفته‌ام به جبهه؛ زیرا من فکر کردم که وظیفه شرعی من می‌باشد تا کاری که از من در جبهه برمی‌آید، آن را انجام دهم.

❁ شهید محسن حسنی (1359-1335 بهار)

باری پدر و مادر عزیزم و برادران و خواهرانم! از اینکه نتوانستم زحمات شما را جبران کنم، مرا حلال کنید و به شهادت فرزندتان افتخار کنید و بر من آن چنان گریه نکنید که دشمن از نگرانی شما خوشحال باشد و همچنین از کلیه دوستان و آشنایان که احیاناً از من رنجیده‌اند، [می‌خواهم که مرا] حلال کنند. ... اما ای پدر بزرگواریم و مادر عزیزم و خواهران دلبندم و برادران مهربانم و همسر محرم رازم! امیدوارم من را حلال کنید؛ چون شما حق زیادی به گردنم دارید و از همه نیز [برایم] حلالیت بطلبید.

❁ شهید علی حسین زاده (1361-1344 تهران)

از تمام کسانی که مرا می‌شناسند، عاجزانه درخواست می‌کنم بدی‌های مرا عفو نموده و حلالم کنند.

❁ شهید سیروس حسین نژاد (1367-1343 کازرون)

مادر جان! تو را به خدا مرا حلال کنید؛ چون جهت تربیت و بزرگ‌شدن حقیر رنج‌ها و مرارت‌های غیرقابل وصفی را متحمل شده‌اید و پدر جان! شما هم مرا حلال

کنید؛ چون در طول عمر کوتاهم چندان که شایسته است، نتوانستم حقّ فرزندی را ادا کنم. برادران و خواهران عزیزم! مرا ببخشید و از شما حلالیت می‌طلبم.

❦ شهید محمود حسینی (1367-1341 استهبان)

در پایان از کلیهٔ دوستان و آشنایان محترمی که در طول زندگی از حقیر سوءادبی را مشاهده نموده‌اند، می‌خواهم که مرا به خاطر رضایت خداوند متعال عفو نمایند تا خداوند هم به آن‌ها اجری عظیم عنایت فرماید و متقابلاً حقیر هم برای کلیهٔ آنان از قادر متعال توفیق و موفقیت در زندگی دو جهان را خواستارم و در ضمن اگر کسی چیزی از حقیر طلبکار است و به علت فراموشی نتوانستم بپردازم، از منزلمان بگیرد.

❦ شهید محسن حسینی (1365-1331 اراک)

پدر و مادر عزیزم! امید است زحمات سنگین خود را بر من حلال کنید. از برادران و خواهرم می‌خواهم که من را حلال نمایند. از دوستان و آشنایان نیز می‌خواهم که رفتار بد من را بر من ببخشند.

❦ شهید میرزا یحیی حسینی (1365-1343 مشهد)

در پایان، پدرم! این وصیت مرا حتماً شما عملی سازید و [آن] این است که با هر کس رابطه داشته‌ام، از طرف من عذرخواهی کن که نتوانستم با آن‌ها خوش رفتاری کنم و سؤال کنید که شاید به آن‌ها مقروض و به کسی بدهکار باشم و لطف فرموده

و آن را] ادا نمایید و در دفترچه کوچکی صورت و سایلیم را یادداشت کرده‌ام و حساب‌های مدرسه را تا جایی که امکان دارد و می‌توانید پیگیری کنید.

🔖 شهید سیدعلی حسینی مقدّم (1365-1336 سعدآباد)

از همه عزیزان، دوستان، آشنایان و هم‌محلّی‌ها ملتزمانه خواهش می‌کنم که مرا حلال کنند و از سر تقصیرات بنده درگذرند.

🔖 شهید سیدمحمد حسینی مقدّم (1363-000 بوشهر)

از همه هم‌محلّی‌ها خواهش می‌کنم به خاطر خدا از سر تقصیراتم درگذرند و این بنده عاصی را حلال کنند.

🔖 شهید سیداصغر حسینی موسی آبادی (1362-1339 موسی‌آباد)

در پایان از همه آنانی که حقی بر گردنم دارند طلب بخشش دارم، به خصوص از پدر و مادر و برادران و خواهران و همسر خوب و مظلومم، امیدوارم مرا ببخشید و از شما التماس دعا و طلب مغفرت از درگاه خداوند بزرگ را دارم و همه را سلام می‌رسانم.

🔖 شهید سیدحمید حسینی نژاد گوشیک (1366-1348 قائنات)

ای دو خواهر کوچکم که دلیم برای شما تنگ شده است! من شما را بسیار دوست داشتم و از خداوند می‌خواهم که شما نیز مانند دیگر فرزندان شهدا و خواهران شهدا مرا حلال کنید.

﴿ شَهِیدِ عَبْدِ الرَّضَا حَکیمی (1362-1341 برازجان) ﴾

اگر نسبت به شما عزیزان جسارتی کرده‌ام، امیدوارم که مرا ببخشید که ما انسان‌ها خطاکاریم.

﴿ شَهِیدِ اکبر حیدری (1360-1339 خمینی‌شهر) ﴾

از پدر و مادر خود و همهٔ خواهران و برادران خود می‌خواهم که بنده را حلال کنند و اگر خطایی از من دیده و نارضایتی دارند، دست‌نیاز به سوی شما دراز می‌کنم و می‌خواهم مرا ببخشید.

﴿ شَهِیدِ سید محمد حیدری باجگیرانی (1365-1345 تهران) ﴾

سلام من را به پدرم برسان و بگو که من حلالیت می‌کنم، اگر تو هم مرا حلال کنی. مادر تو را به خدا اگر خدا شهید شدن را نصیبم کرد، برایم گریه نکن و سیاه‌نپوش که عذابم زیاد می‌شود و امیدوارم که من، محمد حیدری پسر خوبی برای تو باشم و من را حلال کنی. می‌دانم که من شما را خیلی اذیت کردم که باید ببخشید. مادر تو را به خدا اگر شهید شدم، دوست دارم که جنازهٔ مرا بیاورید ده و توی بیابان نمانم که تو هر شب بر سر قبر من گریه کنی.

﴿ شَهِیدِ علی حیدری پور (1365-1338 سمنان) ﴾

از کلیهٔ برادرانی که حقی بر گردن من دارند و دانش‌آموزانی که من آن‌ها را از خود رنجانده‌ام، عاجزانه می‌خواهم که این بندهٔ حقیر و گناهکار خدا را حلال نمایند.

❖ شهید ابراهیم حیدری دهویی (1363-1340 بافق)

پدر و مادر همسرم! سلام. خیلی دوست داشتم خادم شما باشم و برای شما به عنوان یک فرزند نوکری کنم و امیدوارم خداوند عمر بدهد تا این آرزو را عملی سازم، ولی جنگ است و مبارزه و در این راه شهادت و اسارت وجود دارد، تا کدامین نصیب من شود، ولی در صورت شهادتم از خداوند بخواهید این قربانی را از خانواده شما بپذیرد. من داماد خوبی نبودم و شاید نتوانسته باشم از امانتی که به دستم سپرده‌اید، به خوبی نگه‌داری کرده باشم و از شما عاجزانه می‌خواهم از کوتاهی من درگذرید و حلالم کنید و من شما را به خدا می‌سپارم و بعد از مرگم اختیار همسرم و فرزندم را در اختیار پدر و مادر خودم و شما قرار می‌دهم، فقط رضای خدا را فراموش نکنید.

❖ شهید رضا حیدری زاد (1366-1347 ایلام)

از همه کسانی که از من رنجیده‌اند و حق بر گردن من دارند، طلب بخشش دارم و امیدوارم خداوند مرا با [وجود] گناهان بسیار ببامرزد.

❖ شهید اسفندیار حیدری علمدارلو (1365-1345 فراشبند)

امیدوارم که من را ببخشی و من را مورد عفو خود قرار دهی و خواهر من! صبر تو باعث راحتی من در قبر است. اگر به شهادت رسیدم که در روز قیامت¹ * و خواهرم! تو که تازه پا به خانه ما گذاشتی و من را برادری برای خود می‌دانی، از من شاید بدی دیده باشی که امیدوارم گذشت نمایی و از همه شما طلب عفو می‌کنم. پدر و مادر و برادر و خواهرانم! از شما تقاضای عفو و بخشش می‌کنم و از تمام قوم و خویشان و

1- در اصل وصیت: ناخوانا

آشنایان طلب آموزش و بخشش می‌کنم که اگر کوچک‌ترین گناهی از حقیر دیده‌اند، با قلبی روشن از گناهان من درگذرند و امیدوارم مورد بخشش دوستان و اقوام قرار گیرم.

❦ شهید احمدرضا خالصی (1362-1340 سمنان)

اما شما پدر و مادر عزیزم! می‌دانم در طول زندگی شما را زیاد اذیت و آزار کرده‌ام و در زندگی خود جز دردسر کاری برای شما انجام نداده‌ام. از شما می‌خواهم که مرا ببخشید و از خدا برایم طلب مغفرت کنید.

❦ شهید محمدرضا خالقی موری (1366-1340 یزد)

از پدر و مادر و کلیه اقوام و خویشان و دوستان درخواست عفو و بخشش و طلب مغفرت می‌نمایم.

❦ شهید احمد خان محمدی (1361-1335 اراک)

باری، پدر و مادر و همسر عزیزم! امیدوارم در این چند سالی که مزاحم شما بوده‌ام، به خصوص مادرم که دو سال تمام از شیرۀ جانش به من خورانید، مرا ببخشید و از من راضی باشید تا خداوند ان شاء الله از من راضی باشد. از همسرم نیز می‌خواهم که از تقصیرات من درگذرد و مرا حلال کند.

❦ شهید جهان بخش خبازی شهرکردی (1361-1340 بهبهان)
از خدا برایم طلب بخشش کنید. نکند خدای ناکرده «کبر مقتاً عند الله»¹ باشد.

❦ شهید محمد خدابنده (1365-1342 میانه)
در خاتمه شما را به خدا می سپارم و از شماها تقاضا می کنم که ما را حلال کنید.

❦ شهید علی محمد خدادادی چمگردانی (1361-1332 لنجان)
پدر و مادر عزیزم! شما را به خدا قسم می دهم که مرا حلال کنید و از کلیه
دوستان و خویشاوندان و کسانی که مرا می شناسند، خواهش می کنم حلال کنند.
شاید رحمت پروردگار شامل حال شود و گناهانم را ببخشد. من هدف مشخصی
داشتم و برای رسیدن به هدفم هیچ سری جلوی من نمی تواند مقاومت کند.
پدر، مادر، فرزندان، خواهران و همسر! همه شما را به خدا می سپارم و باز هم
مجدداً از شما حلالیت می طلبم.

❦ شهید فرج الله خسروی (1365-1333 ممسنی)
از تمام قوم و خویشان حلالیت می طلبم. پدر و مادرم! خدا حافظتان، مرا ببخشید
و حلال نمایید که زحمت زیادی در حق من کشیدید و نتوانستم جبران زحمت
کنم.

1- اشاره به «کبر مقتاً عند الله ان تقولوا ما لا تفعلون»؛ سوره صف، آیه 3

❧ شهید قاسم خسروی (1366-1337 داراب)

در پایان هر کسی به هر نحوی در هر جا از من بدی دیده است، به خاطر خون علی اصغر امام حسین (علیهما السلام) گذشت کند ...

❧ شهید قربان خورشیدی (1366-1340 مغان)

از خدا طلب بخشش و از مادر مهربانم تقاضا می‌کنم، با اینکه می‌دانم ناراحت است، زیاد گریه نکند. از شما پدر و مادر عزیز و خواهران و برادران خداحافظی نموده و از شما می‌خواهم که از من راضی باشید و مرا ببخشید و حلالم کنید. خداوند ان شاء الله به شما صبر و تحمل عنایت فرماید.

❧ شهید خیرالله خوش‌اقبال (1365-1345 هریس)

پدر جان! بعد از سلام، امیدوارم که ان شاء الله مرا ببخشی ... و اما مادر مهربانم! امیدوارم که شیر خودت را بر من حلال کنی ... و بعد امیدوارم که همه اهل خانواده خودم مرا حلال کنند.

❧ شهید حسن خوشبخت (1365-1340 بوشهر)

از خواهرانم و برادرانم نیز طلب عفو و بخشش دارم.

❧ شهید یدالله خوشرو (1365-1342 داراب)

پدر و مادرم! ... مرا برای رضای خدا حلال کنید.

﴿﴾ شهید باقر داداش‌پور (1365-1343 میانه)

سخنی چند با مادر عزیز و خانواده گرامی! ضمن سلام به حضورتان ... من از تک تک شما حلالیت می‌خواهم و تقاضای عاجزانه من این است که مرا حلال کنید و من از همه شما فامیل‌ها و دوستان و آشنایان و همسایگان حلالیت می‌خواهم که واقعاً حق برادری و پسری و فامیلی و همسایگی را ادا نکرده‌ام. در پایان از امت اسلام می‌خواهم که مرا حلال کنند؛ زیرا ممکن است در مواردی در استفاده از بیت‌المال کم‌دقتی کرده باشم.

﴿﴾ شهید محمد داندۀ بستان آباد (1364-1342 بستان‌آباد)

پدر و مادر عزیزم! امیدوارم که مرا حلال کنید و از کوتاهی‌ها و تقصیرات [ی] که در مورد شما کرده‌ام، امیدوارم گذشت کنید. و اما ای دوستان عزیزم! در اول امیدوارم که مرا حلال کنید و از تقصیراتم درگذرید. من بنا به خواست الهی از میان شما [یار] بربستم و شما را در مرحله‌ای بس سخت و حساس [تنها] گذاشتم.

﴿﴾ شهید سیدعزت‌الله دآوری (1361-1339 سمیرم)

در پایان از کلیه برادران و خواهران گرامی که از این‌جانب بدی دیده‌اند، خواهش می‌کنم که مرا حلال نمایند.

﴿ شهید کاظم درویشی (1362-1339 تویسرکان) ﴾

شما خواهرانم! حالا اقرار می‌کنم که هیچ یک از وظیفه‌های خود را نسبت به شما انجام ندادم و خود را مدیون شما می‌دانم و امیدوارم شما مرا حلال کنید. همکاران عزیزم! در این مدت 4 سال که با هم در خدمت فرهنگ اسلامی بودیم و با شما در یک سنگر علیه فرهنگ غرب و شرق مبارزه می‌کردیم، در آن زمان از این جانب لغزش‌ها و خطاهایی سر زده است که امید است شما همکاران، مخصوصاً همکارانی که در روستا خدمت می‌کنند، این جانب را حلال کنند. از برادران سعیدی، انصاری و امامی و دیگر برادران تقاضا دارم برای رضای خدا این جانب را حلال کنند و از طرف بنده از بقیه همکاران حلالی بخواهند، مخصوصاً از دانش‌آموزان، این آینده‌سازان انقلاب اسلامی.

﴿ شهید جعفر دشتی (1362-1323 مشگین‌شهر) ﴾

به یاری خدا به شما بیشتر خدمت خواهم کرد و اما خواهشمندم بنده را هر چند گناه دارم، ببخشید و مخصوصاً از پدر عزیزم و مادر عزیزم و برادرانم و خواهرانم [می‌خواهم] هرچه تقصیر و گناه در پیش شما داشتم، حلال نمایید و به بزرگی خودتان ببخشید.

﴿ شهید یوسف دشتی (1365-1344 بندر گناه) ﴾

از تمام عزیزان، خویشاوندان و دوستان که اگر کوچک‌ترین گناه و اذیتی از من نسبت به آن‌ها سر زده، معذرت می‌خواهم و امیدوارم مرا به بزرگی خودشان و به خاطر رضای خداوند ببخشند و حلال کنند.

﴿ شہید محمد علی دھقان پور تفت (1362-1338 تفت) ﴾

مادر بزرگ عزیزم، برادران و خواهران من کہ تمام عمرم برای هیچ کس حتی برای شما نتوانستم مفید واقع شوم! امیدوارم و شدید التماس می‌کنم کہ مرا ببخشید و برایم طلب مغفرت کنید و اگر به فیض عظمای شہادت رسیدم، از خود هیچ‌گونه ناراحتی بروز ندهید.

﴿ شہید رضا دھقان زاده بافقی (1366-1343 بافقی) ﴾

من از همه شما می‌خواهم کہ دعا کنید خداوند من گنہکار را بیامرزد و شما خدا را به خون گلوی علی اصغر (علیه السلام) قسم بدهید تا من عاصی را مورد لطف و مرحمت خودش قرار دهد. من از همه شما می‌خواهم کہ من را حلال کنید. من از اقوام و همسایگان مخصوصاً می‌خواهم کہ اگر از من بدی دیده‌اند، مرا به بزرگی خود عفو کنند و من می‌دانم کہ فرد خوبی نبودم. از ہمگی طلب عفو می‌کنم و از همه می‌خواهم کہ من عاصی را دعا کنند تا خداوند من را ببخشد. از برادرم محمد و خانواده خواهر سکینه و فاطمه و از همه بچہ‌ها حلالیت می‌طلبم و از تمام همسایگان و اقوام و آشنایان و دوستان می‌خواهم کہ مرا حلال نمایند و از اینکه نتوانستم حضوری از آن‌ها حلالیت بطلبم، من را ببخشند.

﴿ شہید رضا دینی (1365-1340 تهران) ﴾

دوستان بسیار عزیزم را به اتحاد و ہمدلی و تقوای الہی و پیروی از مقام والای ولایت سفارش می‌کنم و از آنان نیز حلالیت می‌طلبم بہ آن دلایل کہ می‌دانند.

✎ شهید حسن ذرتی پور (1361-1335 اهواز)

اگر بر شما ناراحتی در این مدت وارد کردم، من را عفو کنید و اگر نافرمانی کردم، پوزشم را بپذیرید. خواهر و برادر! اگر نتوانستم از شما خداحافظی کنم من را ببخشید؛ زیرا وقت نبود که از شما خداحافظی کنم. اگر ناراحتی از من دیدید، من را ببخشید. دوستان و برادران و نزدیکان! از همگی شما طلب عفو می‌کنم. اگر چیزی از من می‌خواهید و من یادم نیست یا ببخشید یا از پدرم مطالبه کنید و یا اگر حرفی و ناراحتی دارید، عفو کنید.

✎ شهید علی‌رضا رابعی (1365-1338 تهران)

پدر و مادرم! باید بگویم آن‌طور که باید فرزند خوبی برای شما باشم، نبوده‌ام و نتوانستم رضایت کامل شما را به دست بیاورم. خواهشی که از شما دارم، این است که در شهادتم طاقت را از دست ندهید و بدانید که این جان مال خدا بوده و فقط چند روزی به امانت نزد شما گذاشته شده بود و حال خدا امانتش را از شما باز ستانده است و خوشحال باشید که امانتدار خوبی بوده‌اید و در نگه‌داری این امانت کوشا بوده‌اید و آن وقت که خدا او را طلب کرد، به صاحب اصلی‌اش بازگردانید. به خاطر همه چیز مرا ببخشید و حلال کنید و از من راضی باشید.

✎ شهید سهراب (حسین) ربانیان (1362-1336 سمنان)

از همه آن‌ها که دینی از ایشان بر گردن من باقی است یا وعده‌ای داده‌ام و عمل نکرده‌ام یا ستمی از حقیر به ایشان رسیده، عاجزانه می‌خواهم که مرا ببخشید و حلالم کنند.

❁ شهید اسماعیل رئوفی (1365-1339 جهرم)

از تمام خانواده‌ام می‌خواهم که مرا حلال کنید و مرا ببخشید و از مردن در راه خدا خوشحال باشید و من راه خود را انتخاب کرده‌ام و این راه را همیشه دوست می‌دارم و ان شاء الله در این راه پیروز شوم.

❁ شهید صولت رئیسی اردلی (1364-1342 اردل)

سفارش‌م به پدر و مادر عزیز و مهربانم: من از شما خواستارم مرا عفو کنید؛ چرا که فرزند خوبی برای شما نبوده‌ام. شما زحمات و محبت زیادی نسبت به من داشتید، اما در عوض من به جز دردسر و ناراحتی هیچ چیز برای شما نداشتم و از خداوند می‌خواهم اجر و ثواب به شما عطا فرماید، ان شاء الله.

❁ شهید سیدعلی راشدی (1359-1335 بروجرد)

من از اینجا خدمت پدر و مادر و دو خواهر و برادرم سلام عرض می‌کنم و امید بخشش و عفو دارم.

❁ شهید موسی ربانی پایهان (1364-1342 قائنات)

اما ای پدر بزرگواری! سلام، سلامی گرم و آتشین که از اعماق درونم برخاسته. امیدوارم مرا ببخشید و حلال نمایید؛ زیرا شما بودید که فرزندی این‌گونه حسین‌وار را پروراندید. ... اما ای خواهران عزیز و مهربانم! سلام علیکم. امیدوارم شاد و خرم باشید و زینب‌وار زندگی نمایید و فرائض دینی را به طور احسن انجام دهید. اگر از برادران احیاناً رنجیده‌خاطر گشته‌اید، مرا عفو نمایید و از من درگذرید.

اما ای اقوام من و ای همشهریان و ای دوستان! سلام علیکم جمیعاً و رحمه الله و برکاته. امیدوارم شاد باشید و اگر شهید شدم و به آرزوی دیرینه‌ام نائل گشتم، محزون و غمگین نباشید؛ زیرا روح مرا غمگین خواهید کرد و اگر از حقیر عاصی رنجیده گشته‌اید، در حقیقت مرا ببخشید.

❖ شهید خداکرم رجب‌پور قهفرخی (1365-1334 شهرکرد)

پدرم و مادرم! مرا حلال کنید که برایم زحمت زیاد کشیدید و مرا بزرگ کردید. اگر خدای ناکرده شما را ناراحت کردم، طلب بخشش دارم.

❖ شهید حسن رجب‌زاده (1365-1333 تهران)

سخنی چند برای پدرم: قبل از هر چیز مرا حلال کن تا خداوند از من درگذرد.

❖ شهید نعمت‌الله رجبی (1361-1323 سمنان)

از تمامی فامیل و منسوبین و دوستان و همسایگان و ملت عزیز ایران انتظار دارم که مرا از دعای خیر فراموش نفرموده و [اگر] خدای نخواست هرگونه لغزش و اشتباهی از من دیده‌اید، با بزرگی خود حقیر را مورد عفو قرار دهید و از خدای خود هم طلب عفو و بخشش را دارم.

❖ شهید برف‌علی رحمانی (1365-1339 فراشبند)

...از تمامی دوستان و آشنایان و اقوام طلب حلالیت برای بنده بنمایید.

﴿﴾ شهید حمیدرضا رحمانی میاندهی (1363-1336 مشهد)

برادران عزیزم! اگر شما را رنجانیده‌ام و یا اذیت کرده‌ام، از تک تک شما طلب عفو [دارم] و از شما حلالیت می‌طلبم و از تمام شما التماس دعا دارم. برادران عزیزم! من از شما خیلی کوچک‌تر هستم و شما استاد من بودید. فقط در کارها خدا را در نظر بگیرید و مرا حلال کنید و اگر ان شاء الله یوسفمان پیدا شد، از او هم برای من حلالیت بگیرید. ... همسرم! اگر در طی این مدت شما را اذیت کرده‌ام، از شما طلب گذشت و حلالیت دارم و اگر قول و وعده‌ای به شما داده‌ام و عمل نکرده‌ام، امیدوارم که مرا عفو نمایید.

﴿﴾ شهید حسن رحمتی (1362-1339 اردستان)

اگر بنده اشتباهی کردم در زندگی و نتوانستم آن روابط اسلامی که باید میان همه باشد را به جا آورم، مرا ببخشید.

﴿﴾ شهید علی محمد رحیمی (1365-1342 فریدون شهر)

از خدا طلب عفو و استغفار برایم کنید، هر آنچه [که] هست و به عقل ناقص بنده حقیر رسیده، می‌گویم. ای برادر عزیز و رنج کشیده و ¹* دیده روزگار! شرمنده‌ام در پیش رویتان. مرا ببخش و حلالم کن، وگرنه روزگارم تباه است. وعده‌مان روز قیامت که ان شاء الله حلالم کنی. از عموم مردم فریدون شهر دعای حق و ... می‌طلبم و طلب عفو دارم.

1- در اصل وصیت: ناخوانا

﴿ شَهِیدِ مُحَمَّدِ رَحیمی (1362-1341 دلجان) ﴾

حلالیت می‌طلبم از کسانی که از من بدی دیدند و من باعث رنجش آن‌ها شده‌ام که خدا می‌داند که مقداری از آن در اثر ناآگاهی که داشتیم، بود. آن‌هایی که بدی و رنجشی دیده‌اند، به پهلوی شکسته فاطمه (سلام الله علیها) ببخشند و اجر آن را از فاطمه (سلام الله علیها) بخواهند.

﴿ شَهِیدِ عَبَّاسِ عَلی رزّاقی (1362-1339 کاشان) ﴾

از پدر و مادر و خواهر و برادر و همه خویشتان و آشنایان طلب حلالیت می‌کنیم و از همه التماس دعا داریم.

﴿ شَهِیدِ محمود رستگار پناه (1361-1340 فارس) ﴾

از همه همشهریانی که از من بدی دیده‌اند، می‌خواهم که از روی لطف و محبت و بزرگواری خویش مرا ببخشند.

﴿ شَهِیدِ هوشنگ رستمیان فرد (1365-1343 شهرکرد) ﴾

از کلیه کسانی که مرا می‌شناسند چه دوستان و چه آشنایان و ... التماس دعا دارم و از آن‌ها برای من حلالیت بطلبید.

﴿ شَهِیدِ جهانگیر رشیدی (1364-1336 گناوه) ﴾

از خواهران و برادران بزرگوار خواهش می‌کنم مرا ببخشند و اگر از این بنده حقیر ناراحتی دارند، به بزرگواری خودشان مرا ببخشند.

﴿ شَهِید نوراﷲه رضائزاد (1361-1336 جهرم) ﴾

ای پدر ارجمندم! مرا حلال کن، از تو می‌خواهم که بعد از من گریه‌ای که بیانگر ضعف شما باشد، نکنید. مادر مهربانم! سلام مرا بپذیر و حلالم کن. مبادا در فقدان من گریه‌ای کنی؛ چون که من در جهت آرزویم در حرکتیم! دعا کن که شهادت نصیبم گردد.

﴿ شَهِید علی‌رضا رضایی (1361-1338 خمین) ﴾

از تمام مردم که به نحوی با من در ارتباط بودند، طلب عفو و بخشش می‌نمایم.

﴿ شَهِید محمّد رضایی (1360-1340 خمینی شهر) ﴾

ای اقوام عزیز و دوستان مهربان که شما چشم امید اسلام هستید! از شما خواهش می‌کنم که اگر کوچک‌ترین ناراحتی از من دیدید، مرا ببخشید.

﴿ شَهِید محمّد جواد رضایی (1366-1347 مشهد) ﴾

هرگاه که وصیت‌نامه را خواندید، از آن جمع بخواهید که اگر بدی از من دیده‌اند، مرا ببخشند و دعا کنند که ایزد منان مرا یکی از شهیدان خودش قرار بدهد.

﴿ شَهِید حبیب‌الله صدرآبادی (1366-1338 یزد) ﴾

از پدر و مادرم می‌خواهم که مرا حلال کنند و [به خاطر] زحماتی که دربارهٔ من متحمّل شده‌اند، از من راضی باشند.

✎ شهید سیدامیر رضوی (1362-1345 مشهد)

با تمام این چیزها از شما برادران التماس دعا و طلب مغفرت دارم.

✎ شهید محمود رضوی قهفرخی (1362-1340 شهرکرد)

ای خانواده گرامی از شما حلالیت می‌طلبم و شما را سلام می‌رسانم و از شما پوزش می‌طلبم و امیدوارم که مرا ببخشید و از همه شما خداحافظی می‌کنم. از کلیه دوستان و آشنایان می‌خواهم که هر اشتباهی از من دیده‌اند، مرا حلال کنند. خود می‌دانم فرد گنهکاری هستم. اولاً از خدا می‌خواهم که مرا ببخشد و بعد از شما برادران و خواهران ایمانی طلب بخشش می‌کنم.

✎ شهید علی محمد رعیت ابراهیم‌آبادی (1363-1341 اشکذر)

با تمام دوستان و آشنایان خداحافظی می‌کنم و از کسی که این وصیت‌نامه را می‌خواند، می‌خواهم که از دوستان و آشنایان و هر کس که از من رنجشی دیده بخواد که مرا حلال کند و ببخشید پدر جان، درست است که بیست سال برای من زحمت کشیده‌اید و تو ای مادر جان! برای بزرگ شدن من زحمت زیادی کشیده‌ای و پیش از اینکه از این درخت میوه‌ای بچینی این درخت قطع شد، مرا حلال کن.

✎ شهید حسن رفویی فریمانی (1364-1344 فریمان)

در اول کلام از همه شما به خاطر همه بدی‌ها و نارسایی‌هایی که از طرف من سر زده است، پوزش می‌طلبم و تقاضای عفو دارم؛ امیدوارم که مرا حلال کنید و از سر تقصیراتم درگذرید.

✎ شهید علی رفیعی (1365-1340 بروجرد)

پدر جان، مادر جان، همسر عزیزم و خواهران گرامی! سلام. امیدوارم مرا ببخشید و عفو نمایید؛ زیرا خداوند بخشنده و مهربان است. پدر جان، مادر جان! این مدت عمر خیلی باعث اذیت شما شدم و برایتان مزاحمت ایجاد کردم، اما از شما خواستارم چون جگر گوشه شما بودم، مرا عفو کنید تا خداوند هم مرا ببخشد. همسر عزیزم! از تو معذرت می‌خواهم اگر برایت شوهر مهربانی نبودم، لذا از تو خواستارم از من راضی باشی.

✎ شهید سیداکبر رفیعی پور (1361-1332 آبادان)

از کلیه برادرانی که خدای نکرده ناراحتی از دست این جانب دیده‌اند، می‌خواهم که به بزرگواری خودشان ببخشند.

✎ شهید حفیظ‌الله رفیعی شهرکی (1365-1341 شهرکرد)

ای مادر گرامی‌ام! از شما معذرت می‌خواهم که برای به ثمر رساندن من شب‌ها نمی‌خوابیدی و روزها از من مواظبت می‌کردی و معذرت می‌خواهم که دیگر بعد از این گونه‌های شما خیس خواهد بود و معذرت می‌خواهم از اینکه شب‌ها بر کنار گهواره من می‌خوابیدی که مرا بخوابانی تا من اذیت نشوم و معذرت می‌خواهم از اینکه وقتی به یاد من می‌افتی، اشک‌هایت جاری می‌شود و معذرت می‌خواهم از اینکه غم‌ها و رنج‌ها را برای به ثمر رساندن من تحمل نمودی و پدر جان! از شما هم معذرت می‌خواهم که برای بزرگ نمودن من روزها در هوای گرم تابستان و در هوای سرد زمستان سختی‌ها را تحمل نمودی تا برای من خوراک و پوشاک و وسایل لازم

را آماده سازی و وقتی به من نگاه می‌کردی، تمام رنج‌ها را فراموش می‌کردی و ای برادران! از شما هم معذرت می‌خواهم که وقتی بستم را در کنار خود خالی می‌بینید، ناراحت می‌شوید و خاطرات شیرین من در خاطر شما مجسم می‌گردد و معذرت می‌خواهم از اینکه وقتی دوستانم را می‌بینید، غم من در قلب شما اثر می‌گذارد. وقتی سخنان من به یاد شما می‌افتد، چهره غمگین شما غمگین‌تر می‌گردد و معذرت می‌خواهم از اینکه وقتی شب تاریک و ظلمانی فرا می‌رسد، تلخی‌های زمان به یاد شما می‌افتد و معذرت می‌خواهم از اینکه وقتی بر سر مزارم می‌روید و وقتی که عکسم را می‌بینید، اشک بر چشمان غم‌انگیز شما جاری می‌شود. معذرت می‌خواهم از اینکه پس از من شیرینی‌های زندگی‌تان تبدیل به تلخی‌ها می‌گردد، اما شما باید همانند زینب (سلام الله علیها) باشید و از این سختی‌ها باکی نداشته باشید. کلیه کسانی که از من بدی دیده‌اند، ببخشند.

🌸 شهید حسین رنجکش (1336-1364) فیروزآباد

در پایان از همسر من می‌خواهم که مرا حلال [کند] و پس از من مبادا گریه و زاری کند تا دشمن شاد بشود و مقاومت بکند و دو فرزندم را سرپرستی نماید. از پدر و مادرم می‌خواهم که مرا حلال کنند و همچنین خواهران و برادرانم و عموهایم و پسرعموهایم مرا حلال نمایند. از کلیه خواهران و برادرانی که در طول زندگی خدای ناخواسته بدی از من دیده‌اند، [می‌خواهم] به خاطر رضای خدا مرا حلال نمایند.

🌸 شهید جهانگیر روابرجنی (1339-1365) بروجن

از همه کسانی که به گردن این‌جانب حق دارند، طلب عفو و گذشت دارم.

🌸 شهید محمدرضا زارع مهرجردی (1345-1365 میلاد)

از همه تقاضای عفو و گذشت دارم و از پدر و مادرم و کلیه آشنایان و دوستان و افراد خانواده و فامیل تقاضای حلالیت دارم.

🌸 شهید ناصر زارعی محمودآبادی (1339-1361 میلاد)

پدر! شاید در بعضی موارد شما را ناراحت کرده باشم و از من آزرده خاطر شده باشی و از من جز زحمت و ناراحتی چیز دیگری ندیده باشی، امیدوارم که از ره لطف و مرحمت مرا ببخشی. همشیره شهربانو! سلام، امیدوارم سلام مرا بپذیری و هرگونه زحمتی به شما داده‌ام و اگر از دستم ناراحتی دیده‌ای، مرا ببخشی.

🌸 شهید محمود زارعیان (1345-1365 بغدادآباد)

از کلیه کسانی که از من حقیر خطایی دیدند، عذرخواهی کرده و طلب بخشش می‌نمایم. برای آمرزش گناهانم دعا کنید.

🌸 شهید سیدنعیم زاهدی (1339-1367 نی‌ریز)

امیدوارم که دوستان و یاران و همه افراد روستا مرا حلال کرده و مرا ببخشند.

🌸 شهید یوسف زرچینی (1336-1363 زرچین)

ای پدر و مادر عزیزم! من برای شما فرزند شایسته‌ای نبودم، امیدوارم با رضایت شما خداوند مرا ببخشد.

✎ شهید سیدعلی زرگر (1366-1337 سمنان)

از همه دانش‌آموزان عزیز که در مناطق کویری معلم آن‌ها بودم، می‌خواهم که مرا ببخشند و با خواندن حمد خود مرا شاد گردانند. از کلیه برادران که از من رنجی دیده‌اند، طلب عفو و بخشش دارم.

✎ شهید احمد زکی (1365-1343 اراک)

از پدر و مادر و برادران و خواهرانم می‌خواهم که مرا حلال کنند و از کلیه اقوام و دوستان و آشنایان و رفقا و خویشان و هر کسی که به هر طریقی این حقیر را می‌شناسند، عاجزانه می‌خواهم که حلال کنند. و از کلیه دانشجویان مرکز تربیت معلم شهید باهنر می‌خواهم که اگر از این حقیر بدی دیده‌اند، به بزرگواری خود ببخشند و مرا حلال کنند.

✎ شهید سیدهادی زمانی ثانی (1361-1338 مرند)

مادر مهربانم! درست [است] که من فرزندی حق‌شناس برای تو نبودم، اما از تو تقاضا دارم که مرا حلال کنی و از اشتباهات ما درگذرید که گذشت مادر، گذشت و بخشش خدا را به همراه می‌آورد.

🕌 شهید محسن زین‌الدین (بوستانه) (1365-1343 جهرم)

در خاتمه از همهٔ کسانی که حقی بر گردن حقیر دارند، تقاضای حلالیت می‌نمایم. باشد که همه ^{1*} خدای بزرگ باشیم، والسلام علی عباد الله الصالحین و الصابرين.

🕌 شهید سیدجلال ساداتی (1365-1343 فسا)

... از شما خواهر مهربانم می‌خواهم که مرا حلال کنی و از دعای خیر خود فراموشم نگردانی، ان شاء الله. از تمام اقوام و خویشان و دوستان می‌خواهم که مرا حلال کنند. ... در آخر از همهٔ مردم و پدر و مادر و برادران و خواهران و کلیهٔ اقوام و دوستان می‌خواهم که مرا حلال کنند. و بنده را از دعای خیر فراموش نکنند.

🕌 شهید فریبرز سالاری (1365-1345 ممسنی)

در آخر از دوستان می‌خواهم که مرا حلال کنند و دعایم کنند.

🕌 شهید ابراهیم سالک غلام‌علی (1366-1346 تهران)

دست بزرگ و کوچک فامیل و تمامی دوستان و آشنایان و خانواده‌ام را می‌بوسم و از همه طلب حلالیت می‌کنم و عاجزانه می‌خواهم که مرا ببخشند، هرچند که اوست آمرزندهٔ مهربان، اما این حق الناس است و باید ادا شود. از کلیهٔ اساتید و معلمان فنی، درسی، دینی و قرآن خود سپاسگزاری کرده و می‌خواهم شاگردانی بهتر از من به

1- در اصل وصیت: ناخوانا

جامعه تحویل دهند و مرا حلال کنند. از دوستان ورزشکارم می‌خواهم که ورزش را هدف قرار ندهند، بلکه وسیله‌ای قرار دهند برای رسیدن به هدف قرب الی الله و مرا حلال کنند. در آخر از کلیه دوستان، آشنایان و خانواده عزیز و مهربانم می‌خواهم که خطاهایم را ببخشند و مرا حلال کرده و برایم دعا کنند تا روحم شادمان و آسوده باشد. ... از کلیه خواهران و برادران عزیزم می‌خواهم که مرا حلال کنند. ... از شما می‌خواهم که مرا حلال کنید و ببخشید تا خدا هم از من بگذرد. ... سلام به خدمت خانواده عزیزم که موظفم دست کوچک و بزرگ شما را ببوسم. ... ای پدر و مادر عزیزم! چه بگویم که زبانم قاصر است؛ زیرا خیلی مدیون شما هستم. از شما حلالیت می‌طلبم به خاطر اینکه نتوانستم حق شما را ادا کنم و بازویی باشم برای گرداندن زندگی و تربیت بچه‌ها. از شما به پاس زحماتی که برایم کشیدید و سختی‌هایی که تحمل نمودید، قدردانی می‌کنم.

🌸 شهید خسرو ساوه‌جی (1365-1339 کرج)

من فقط از تمامی کسانی که نسبت به آن‌ها بدی کرده‌ام، حلالیت می‌طلبم. از دوستان و آشنایان و از بستگان، مادر، زن، خواهر و برادرم که امیدوارم این بنده حقیر را ببخشند.

🌸 شهید نورالله سبزواری (1363-1338 جوشقان‌قالی)

از همه التماس دعا دارم و گناهکارم، دعا کنید که خداوند گناهانم را ببخشد.

﴿﴾ شهید عبدالعزیز ستار پناهی (1364-1331 دیلم)

از خانواده، دوستان، همکاران و همهٔ خواهران و برادران شهرم می‌خواهم که مرا بخشیده و حلال کنند.

﴿﴾ شهید عبدالرحیم سجادی نیا (1367-1345 شوشتر)

مادر و پدر عزیز! ان شاء الله که مرا عفو کنید و از تقصیرات من بگذرید.

﴿﴾ شهید موسی‌الرضا سعدی (1365-1331 شاهرود)

در پایان از تمامی دوستان و آشنایان و فامیل‌ها و همهٔ حضار و شنوندگان حلالیت می‌طلبم و امیدوارم اگر حقی بر گردن من داشته‌اند و ادا نگردیده، مرا ببخشند و همین حالا اعلام می‌دارم که اگر حقی از من به گردن کسی مانده، همه را بخشیدم و از همه راضی هستم، باشد که خداوند نیز از سر تقصیرات این بندهٔ حقیر و گنهکار درگذرد.

﴿﴾ شهید سید محمدرضا سلطانی (1367-1343 تهران)

از تمامی آشنایان و خویشان و همسایگان خداحافظی می‌کنم و از آن‌ها می‌خواهم اگر خوبی و بدی از من دیدند، حلال کنند.

﴿﴾ شهید عباس سلمانی (1365-1339 لنجان)

از اهالی زرین‌شهر کسانی که این حقیر را می‌شناسند یا نمی‌شناسند، طلب حلالیت دارم.

❁ شهید مهرباب سلیمی شهرکی (1362- 1341 شهرکرد)

ای پدر و مادر عزیز! امیدوارم که مرا حلال کنید و به بزرگی خودتان مرا ببخشید و من دیگر بر نمی‌گردم و در عزای من برای مظلومی امام حسین (علیه السلام) و یارانش گریه کنید و کسانی که از من بدی دیده‌اند، به بزرگواری خودشان مرا ببخشند.

❁ شهید ناصر سیار (1366- 1331 آبادان)

از برادرانم خواهشمندم که در تربیت فرزندانم در راه اسلام و علم و دانش کوشش نمایند. از همه اهالی زاهدان مخصوصاً قوم و خویشان و دانش‌آموزان خواهشمندم که بنده حقیر را ببخشند و از همه آنها عذرخواهی می‌نمایم.

❁ شهید مهدی سیفی (1365- 1343 شوشتر)

از پدر و مادر و خواهران و برادران، محمد و همه دوستان و اقوام و آشنایانی که از این جانب ناراحتی دیده‌اند و یا حقی به گردن این جانب دارند، عاجزانه تقاضای عفو و بخشش دارم.

❁ شهید سیف‌الله سینجلی (1365- 1329 محلات)

پدر و مادر عزیزم! سلام علیکم. از شما می‌خواهم حلالم کنید و از خدا بخواهید که از گناهام بگذرد. اگر در زندگی برای شما نبودم، اگر به وظیفه‌ام عمل نکردم، اگر گه‌گاه موجب ناراحتی‌تان شدم و لیاقت خوب بودن در فرزندی را نداشته‌ام، شما به خوبی خودتان ببخشیدم.

❁ شهید غلام حسین شاپوریان (1362-1334 جهرم)

در پایان از برادران عزیز و دوستان خداحافظی می‌کنم و می‌خواهم که مرا ببخشند و برای من طلب مغفرت کنند.

❁ شهید فرهاد شاملو (1365-1342 تهران)

خدمت پدر و مادر عزیزم عرض می‌کنم [که] من را به خاطر بدی‌هایی که به شما کرده‌ام، ببخشید و از اینکه در دنیا برای شما کاری نتوانستم انجام دهم، امیدوارم مرا عفو کنید؛ زیرا ما باید راضی به رضای خداوند باشیم و این را مطمئن باشید که اگر خداوند نخواهد برگگی از درخت نمی‌افتد. از تمام اقوام و فامیل‌ها می‌خواهم که این حقیر را حلال کنند.

❁ شهید اکبر شاه‌قلیان قهفرخی (1365-1335 شهرکرد)

پدر، مادر، همسر، همشهریان و همکاران عزیز! امید است که مرا حلال کنید.

❁ شهید سید تقی شاه‌مرتضی (1363-1343 دامغان)

از شما به خاطر قصور بی‌حد حلالیت می‌طلبم و از شما می‌خواهم که برایم دعا کنید. برادرانم! از شما نیز طلب بخشش می‌کنم که برادر خوبی برای شما نبودم و شما را خیلی اذیت کردم، به بزرگی خویش مرا عفو و از درگاه خداوند برایم طلب مغفرت نمایید. از همه نزدیکان و فامیل که آن‌ها نیز حق بزرگی بر گردن من داشتند، می‌خواهم که مرا حلال کنند و از خداوند برایم استغفار نمایند. از تمامی برادران و خواهران که به هر نحوی حقیر را می‌شناسند، می‌خواهم که برایم به درگاه

خداوند دعا کنند که خداوند از سر تقصیراتم بگذرد. از تمامی دوستان نزدیکم که عمری را با هم بودیم و می‌دانم که هیچ خیری برای شما نداشتم جز اتلاف وقتتان، هرچند [که] من درس‌ها گرفتم [از شما] و یک‌یک شما برای من *¹ بودید که مجال آوردن نام شریف هر کدامتان نیست، می‌خواهم که قصورم را ببخشید و هرگاه به یادم افتادید، برایم دعا کنید و تنها سخنی که با شما دارم اینکه خدا را همیشه مدنظر داشته باشید و از یکدیگر بگذرید، همان‌طور که می‌خواهید خدا از شما بگذرد.

✽ شهید محمدرضا شبانی (1365-1340 مشهد)

از امت حزب الله درخواست عفو و بخشش دارم؛ چون تنها مسئله‌ای که از شهید قبول نمی‌شود و خداوند نمی‌تواند از آن بگذرد، حق الناس است. به امت حزب الله می‌گویم و حاضرین به غایبین برسانند که هر کس حقی بر گردن من دارد، در زاهدان به خانواده‌ام واقع در انتهای خیابان مهر شهید زینلی و در بیرجند به خانۀ پدریم مراجعه نماید و حقّ خود را مطالبه [کند] و از من بگذرد. بدهکارهایم [هم] به همین صورت به خانواده‌ام مراجعه کنند و این امر را انجام دهند. امت حزب الله بیرجند! همه شما بر گردن من حق داشتید؛ چون از امکانات آن محیط استفاده نموده بودم، ولی در محیط دیگری به خدمت مشغول بودم. از حقوق خود که بر گردن من باقی است، بگذرید و از همه زمین‌ها و از همه چیز بگذرید، به خصوص مغازه‌داران شهرستان نسبت به داد و ستدها مرا ببخشند. از کلیۀ اساتیدی که در رابطه با آموزش و پرورش و تربیت بدنی با آنها سر و کار داشته‌ام، خواهانم که از گناه غیبت و تهمت و افترای من چشم پوشند.

1- در اصل وصیت: ناخوانا

آدمی ممکن‌الخطاست و اگر در طول زندگی چه به بد و چه به خوب از شماها نام برده‌ام، خداوند مرا ببخشد و شما هم از گناه من درگذرید.

❁ شهید غلام‌رضا شجاعی (1361-1338 شیراز)

از تمام دوستان عزیزم که از من ناراحتی و دلتنگی داشته‌اند، طلب بخشش می‌کنم. امیدوارم که مرا دعا کنند و به یاد خود زنده نگاه دارند و به یاد تمام شهیدان قرآن بخوانند.

❁ شهید مختار شریفی افشرد (1362-1345 تبریز)

مادر! میدان جنگ امتحانی بود که دادم و قبول شدم، یعنی شهید شدم. پس مادر! شما به برادرانم و خواهرانم دل‌داری دهید، ان شاء الله که شیرت را حلالم کنی.

❁ شهید طالب شکفته (1361-1337 لار)

امیدوارم پدر و مادرم و برادرهایم و خواهرانم و تمامی دوستان و آشنایان و اقوام مرا ببخشند و مرا حلال کنند و دعاگو باشند.

❁ شهید سلطان‌مراد شکوهی (1362-1341 فریدن)

از همهٔ دوستان و آشنایان¹ طلب عفو و بخشش دارم و به قرآن رجوع کنید تا پیروز باشید.

1- در اصل وصیت: تقاضا دارم و طلب عفو بخشش دارم...

✎ شهید ابوالفضل شمالی (1361-1336 تهران)

بنده گنهگار، ابوالفضل شمالی، سراپا تقصیرم. شرم می‌کنم، خجلم در برابر خدا و خلق خدا. من بیچاره در مقابل افراد فامیلم از شما التماس می‌کنم، خواهش می‌کنم و خاک پای شما را می‌بوسم. از همسرم شروع می‌کنم، همسرم! از تو طلب عفو می‌کنم. من برای راحت شدن فکر و خیالم و به خاطر راحت‌طلبی‌ام به تو چه بدی‌ها که نکردم، همه آن عذاب‌هایی که روحی و جسمی از من کشیدی، همه در نظرم هست و در مقابل آن‌ها احساس عجز می‌کنم. اگر مرا نبخشی چه کنم؟ تو را قسم به خون پاک شهدا مرا ببخش تا مستوجب عذاب خدا نشوم. مادر عزیزم، عزیز جان! اگر مرا نبخشی من چه کار می‌توانم بکنم؟ عزیز جان! به تو هم خیلی بدی کردم و تو می‌دانی.

✎ شهید حبیب الله شمس (1361-1339 اراک)

تو ای پدر گرامی و ارجمندم! می‌دانم که فرزند لایقی برایت نبودم و از زحماتی که برایم در این مدت و [در این] چند سال که از عمرم گذشت کشیدی، تشکر [می‌کنم] و شاید با این یک کلمه هم نشود تشکر نمود، ولی به هر حال امید آن دارم که مرا ببخشی و اگر شما را اذیت و آزار نمودم، معذرت می‌خواهم.

✎ شهید حسین شهبابی فرد (1365-1345 ساوه)

پدر و مادرم! امیدوارم که [با] قلم و این [زبان] قاصر بتوانم دل شما پدر و مادرم را به دست آورم که احترام شما را به جا نیاوردم و دیگر اینکه نسبت به شما پدر و مادرم مرتکب [خطا] شدم، به هر صورت پدر و مادر عزیز! من

نتوانستم دلم را با یک وصیت‌نامه کلی راضی کنم و تصمیم گرفتم برای اینکه شما مرا حلال کامل کنید و از دست من دیگر دلخور نباشید، برای [تان] در یک وصیت‌نامه جدا از شما جداگانه حلال‌خواهی و خواهش کنم که مرا صددرصد حلال کنید و امیدوارم معذرت‌خواهی من در مورد گناهانم نسبت به شما مورد قبولتان باشد. ضمن اینکه مرا حلال می‌کنید، از تمامی آشنایان برایم حلالیت بگیرید و از طرف من از آنان کمال معذرت‌خواهی را بنمایید و سعی کنید که رضایتشان را جلب نمایید و اما شما برادران و خواهرانم: محسن و مجید و زهرا و زهره و مریم کوچولو! در این میان از یک‌یک شما که بر گردن شما حق برادری دارم، حلالیت صددرصد می‌خواهم و امیدوارم هر کدام شما برادران و خواهران عزیزم مرا ببخشید که نسبت به شما حق برادری به جا نیاوردم و برای شما برادری بد بودم، مرا حلال کنید و ببخشید.

﴿ شهادت‌نامه شهید عباس شیرینی (1360-1337 همدان) ﴾

بیش از این نمی‌توانم و لیاقت ندارم که از شما قدردانی کنم و می‌دانم اگر مرا حلال نکنی و از من راضی نباشی تمام اعمالم و رفتارم و عبادت ناقابل‌م در پیشگاه الهی ارزش ندارد و این [را] هم می‌دانم که در طی زندگانی‌ام صدایم را از صدایت بیشتر کردم و باعث ناراحتی‌ات شدم که وقتی این‌ها را به یاد می‌آورم، بسی ناراحت می‌شوم و می‌گویم اگر مرا نبخشد دیگر چه کنم؟ روحم را در عذاب می‌بینم، ولی گاهی به خودم می‌آیم [و می‌بینم] که خداوند در قلب تو ای مادر! مهر و گذشت قرار داده و تو با آن قلب پاکت بر من گذشت می‌کنی که امیدوارم هر چه کردم و خدا از آن ناراضی بود، حلالم نمایی.

❦ شهید علی‌رضا صابر جهرمی (1365-1344 جهرم)

رفیقانم و ای کسانی که مرا به طریقی می‌شناسید! اگر خطایی از من دیده‌اید، از شما می‌خواهم که مرا ببخشید و از صمیم قلب حلال کنید؛ زیرا که بشر به هر حال خاطی است و خطا از او سر می‌زند.

❦ شهید بهروز صابری خرزوقی (1365-1344 آبادان)

در آخر از تمام مردم مسلمان طلب حلالیت دارم. به امید فرج آقا امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف)، امام و فقیه عالی‌قدر و سقای مجروحین، معلولین و جانبازان. طلب بخشش از خداوند [را دارم].

❦ شهید علی‌اکبر صادقی (1364-1339 شاهرود)

از عوض من از همسایه‌ها برای من حلالیت بطلبید و دادن خیرات را در مورد رفتگان و مخصوصاً این‌جانب فراموش نکنید.

❦ شهید عباس صالح کندی (1364-1337 قم)

اما برادران عزیز و خوب من! امیدوارم هرچه بدی به شما کردم، مرا ببخشید که من بد بودم و شما خیلی باگذشتید، لذا امیدوارم حالا هم مرا عفو کنید و ان شاء الله از رهروان راه مقدس شهدا باشید.

خواهر جان! من شرمندۀ شما هستم در برابر محبت‌های شما. خواهران! من بی‌تفاوت بودم، لذا از شما طلب معذرت می‌نمایم که عذر مرا بپذیرید و ببخشید و حلال کنید. از خدیجه و علی خوب مواظبت کنید و با اخلاق اسلامی آن‌ها را بیشتر

آشنا کنید. من از کلیه فامیل‌ها و دوستان و آشنایان و همسایگان می‌خواهم که بدی‌های مرا ببخشند و مرا عفو کنند. من حساب سالم را هم کرده‌ام و رسیدهای آن در کیفم هست، لطف کنید و اقدام کنید. بدهکاری‌هایم را نوشتم و [در] منزل هست و طلبکاری‌های من هم هست. شما اقدامات لازم را به عمل آورید، (الآن یادم نیست) که بنویسم.

✽ شهید محمدعلی صالح آبادی (1365-1345 سبزوار)

اما پدر و مادر عزیزم! می‌دانم فرزند خوبی برایتان نبودم، ولی امیدوارم به بزرگواری خود از این حقیر راضی باشید و دعای خیر برای فرزند خود بنمایید. این را هم بدانید که اگر به فیض شهادت نائل شدم و خداوند به من لطف نمود، در قیامت با شما خواهم بود و به برادرم و خواهرانم نیز می‌گویم که از من راضی باشند و برادرم [که] در جوار حضرت معصومه (سلام الله علیها) [است] برای این حقیر دعای خیر بکند و از همه اقوام و خویشان و اهل روستا می‌خواهم من را حلال کنند.

✽ شهید مهران صالحی شفا (1362-1338 تهران)

از شما طلب حلالیت می‌کنم و می‌دانم که هیچ‌گاه نتوانسته‌ام اندکی از محبت‌های بی‌دریغ شما را جبران کنم.

✽ شهید علی محمد صباغ‌زاده (1361-1336 همدان)

پدر و مادر خوبم! اگر خدای نکرده شما را ناراحت کردم، مرا ببخشید؛ زیرا نمی‌خواهم با نارضایتی شما از دنیا بروم.

🔖 شهید محمدرضا صباغی (1365-1345 ملایر)

پدر و مادر مهربانم! مرا ببخشید که اسباب زحمت شما شده‌ام. به خدا خجالت می‌کشم که باعث غمگینی و ناراحتی شما می‌شوم. به خدا من به آزار و اذیت شما راضی نیستم که برای من ناراحت شوید، به هر حال مرا ببخشید که اسباب زحمت شما شدم.

🔖 شهید عبدالرسول صحرائیان (1361-1319 جهرم)

مادر جان! از اینکه چنین فرزندی را تربیت و پرورش داده‌اید، افتخار کن. اگر من شهید شدم، مرا حلال کن. ... از همسر من که به مدت 14 سال با من بوده و هست و زحمت‌ها و ناراحتی‌های فراوان تحمل کرده، سپاسگزارم و امید است مرا حلال فرماید و نسبت به تربیت فرزندان در راه خداوند متعال و اسلام عزیز دریغ نفرماید. [همسر من!] در نماز شبت دعای خیر برای امام امت و رزمندگان عزیز و شادی روح شهدا را فراموش نفرمایید. اگر من شهید شدم، برایم بیش از سه روز مشکی نپوش. اگر زیاد به خود رنج بدهید یا گریه کنی، روح مرا اذیت می‌کنید. اگر من نتوانستم آن‌طور که اسلام فرموده راحتی و آسایش شما را فراهم کنم، مرا ببخشید و حلال کنید.

🔖 شهید صادق صفدری (1360-1335 کنگاور)

اگر گناهی در حق تو کرده‌ام، به خاطر خدا مرا ببخش؛ چون اگر تو مرا نبخشی خدا مرا نمی‌بخشد و به پدرم بگویند که من خدمتی برای تو نکرده‌ام، ولی از او می‌خواهم به خاطر هر که می‌پرستد، مرا ببخشد.

✎ شهید سیدصفی‌الدین صفوی (1361-1337 زنجان)

از کسانی که حق بر گردن این‌جانب دارند، می‌خواهم که به حق شهدای کربلا و به حق زهرای اطهر (سلام الله علیها) عفو نمایند.

✎ شهید نجف‌قلی صفیان بلداجی (1359-1335 بروجن)

من از پدرم عذر می‌خواهم؛ زیرا من نتوانستم وظایفم را نسبت به ایشان انجام دهم. امیدوارم که از سر تقصیرات من درگذری.

✎ شهید حسن صمدزاده قهفرخی (1361-1334 فرخ‌شهر)

از پدر و مادر عزیزم می‌خواهم که حقشان را بر من حلال کنند. همسر باوفا و ارجمندم! گرچه آن‌طور که می‌بایست برای تو باشم نبودم، لکن تقاضا دارم که مرا حلال کنی.

✎ شهید غلام‌رضا طادی بنی (1365-1344 شهرکرد)

مادر عزیزم! از دور دست شما را می‌بوسم و امیدوارم که به خاطر زحماتی که برای فرزندت کشیده‌ای، مرا ببخشی. من نمی‌دانم چه بگویم و چه بنویسم. آخر با این چند کلمه چه می‌شود گفت و چگونه می‌توان با چند جمله ناقص زحمات 21 سال شما را به تحریر درآورد؟ ان شاء الله [که خداوند] اجر شما را خواهد داد.

﴿ شَهِید ابوالحسن طاهری آشتیانی (1365-1338 آشتیان) ﴾

استغفار می‌کنم از گناهانم و امیدوارم که خدای تواب و رحیم مرا ببخشد و از گناهانم درگذرد و من که خود را پاک نمی‌دانم، امیدوارم پاکم گرداند و اگر از این دار فانی چشم بربستم، کوله‌بارم سبک باشد.

﴿ شَهِید مهدی طهماسبی (1361-1338 زنجان) ﴾

من در طول زندگی زودگذرم خیلی بدی‌ها نمودم و از همه ملت ایران می‌خواهم که مرا ببخشند و حلالم نمایند.

﴿ شَهِید لطیف طیبی (1365-1340 خرمی) ﴾

خوب عزیزان! همه شما را به خدا می‌سپارم. از کلیه برادران و خواهرانی که از من حقیر تاکنون رنجیده‌اند، می‌خواهم مرا مورد عفو قرار دهند.

﴿ شَهِید محرم‌علی عابدی طاهر (1365-1349 همدان) ﴾

مادر عزیز! می‌دانم که در بزرگ کردن من چقدر خون‌دل خورده‌اید و زجر کشیده‌اید. مادر مهربانم! اگر نتوانستم آن‌چنان که باید و شاید وظیفه فرزندی را ادا کنم، مرا ببخشید و حلالم کنید. پدر بزرگوام! می‌دانم که شما را خیلی اذیت کرده‌ام و غیر از من دیگر فرزندی ندارید و آن‌طوری که باید وظیفه فرزندی را برای شما ادا کنم، نتوانستم. امیدوارم که شما هم مرا ببخشید و حلالم کنید.

❁ شهید علی اصغر عاقل (1362-1342 استهبان)

در خاتمه از تمام کسانی که به نحوی با من مرتبط می‌باشند، حلال‌بودی می‌طلبم و از آن‌ها می‌خواهم که در مقابل خواسته‌ی خداوند بزرگ صابر باشند و به رضای خدا راضی باشند و هیچ‌گونه بی‌تابی از خودشان نشان ندهند که «أنا لله و أنا الیه راجعون»¹.

❁ شهید حسین عامری (1361-1339 داراب)

از پدر و مادرم و همه‌ی کسانی که به نحوی با من آشنا بوده‌اند، می‌خواهم که مرا حلال کنند.

❁ شهید حسن عبادی (1365-1341 کربلا)

از همه‌ی همکاران و دوستان عزیزم و اقوام و خویشان و همسایگان و به خصوص برادران و خواهران عزیزم می‌خواهم که از خدا برایم طلب مغفرت کنند و مرا حلال کنند و از پدر و مادر مهربانم می‌خواهم که [هرچند] فرزند خوبی برایتان نبودم، ولی برایم از خدا طلب مغفرت کنید و مرا حلال کنید.

❁ شهید کرامت‌الله عباسی (1367-1339 سوریان)

از دوستانم می‌خواهم که مرا به خاطر بارهایی که آنان را رنجانده‌ام، به بزرگواری خودشان ببخشند و در سنگر مدرسه کوشا باشند.

1- سوره بقره؛ آیه 156

✎ شهید احمد عبدالهی (1362-1343 فریدن)

امید است شما سروران گرامی و باتقوا از سر تقصیرات و خطاهای این‌جانب و تندی‌های من گنهکار نسبت به خودتان درگذرید و ناراحتی‌هایی را که برای شما ایجاد نمودم، به بزرگی و لطف و کرم‌تان ببخشید.

✎ شهید علی اصغر عبدوئی (1364-1336 گناوه)

من در پایان از همهٔ دوستان، برادران و آشنایان خود می‌خواهم که چنانچه از طرف این حقیر به شما کوچک‌ترین بی‌احترامی یا اذیت و آزاری رسیده، مرا ببخشند.

✎ شهید اسدالله عبدی (1365-1342 خمین)

از کلیهٔ دوستان و آشنایان، مدرسان و معلمان، فامیلان و همسایگان، برادران و خواهران خواهم‌شمندم چنانچه لغزشی از بنده سر زده، ببخشند و عفو کنند و در شهادتم به جای تسلیت به خانواده‌ام تبریک گویند و در شهادتم گریه و زاری نکنند، چه بسا [که] فغان شما موجب شادی دشمنان می‌شود. پدر و مادرم! امیدوارم که سلام مرا بپذیرید و مرا حلال کنید و از من راضی باشید تا خدا نیز از من راضی باشد.

✎ شهید اسماعیل عبدیلی انهر (1361-1341 ارومیه)

ای پدر جان! می‌دانم چقدر در راه بزرگ کردن و پرورش دادن فرزندت از اوان کودکی زحمت کشیدی، خصوصاً زحمت‌های تو در دوران تحصیلم هیچ

وقت از یادم نمی‌رود و می‌دانم که چقدر از من ناراضی هستید؛ زیرا آن‌طوری که باید و شاید نتوانستم وظیفهٔ خودم را نسبت به شما ادا کنم. برای خدمت به شماها آرزو داشتم، ولی در هر حال باید تسلیم سرنوشت و قضا و تقدیر الهی شد. مرا برای رضای خدا ببخشید.

✽ شهید خسرو عربیان (1361-1341 دامغان)

از شما می‌خواهم که این گفته‌ها را عامل باشید و از خدا می‌خواهم که من هم عامل به گفتارم باشم و از تمامی مردم که با من تماس داشتند، طلب حلالیت و آمرزش می‌خواهم.

✽ شهید سعید عزیزمحمدی (1362-1337 ده البرز)

پدر ارجمندم! سلام. پس از سلام امیدوارم که مرا ببخشی. اگر در طول این زندگی کوتاه از این حقیر بدی دیدی، امیدوارم که به بزرگی خودت مرا ببخشی ... از کلیهٔ دوستان و آشنایان و همسایگان مخصوصاً پسرخاله‌های عزیزم جمشید و داود و میثم و رضا و غلام‌علی و احمد و دایی و زن‌دایی و خاله‌ها همگی طلب بخشش می‌نمایم و امیدوارم که مرا حلال نمایند. هرگاه مرا یاد نمودند با فاتحه‌ای روحم را شاد نمایند. ... برادرانم، جواد آقا برادر بزرگم! امیدوارم که این برادر حقیرت را ببخشی و هرگونه جسارتی از این‌جانب دیدی، مرا ببخشی. برادرم مسعود آقا! امیدوارم اگر برای شما برادر خوبی نبودم، مرا ببخشی و حلالم نمایی. برادرم یحیی جان! امید است که این برادرت را [که] اگر توهینی از بنده دیدی، ببخشی و این تو هستی که باید اسلحهٔ مرا به دست گیری و نگذاری اسلحهٔ من بر زمین بماند و با

دشمن دین و خدا جهاد نمایی. ... مادرم! تو زحمت فراوان کشیدی تا مرا بزرگ کردی و شبها نخواستیدی تا من بخوابم. خلاصه رنج‌های فراوان کشیدی تا مرا بزرگ کردی و از تو معذرت می‌خواهم که نتوانستم خدمات شما را جبران کنم. دشمن بیش از این مهلت ندارد و اسلام به خون احتیاج داشت، امیدوارم که مرا حلال نمایی. باز هم می‌گویم واقعاً برایم زحمت کشیدی، مرا ببخش.

✎ شهید حجت‌الله عسگری (1365-1321 ارک)

همسرم! ضمن عرض سلام، امید است مرا حلال کنید. اگر خواستید با فرزندانم زندگی کنید، از تربیت اسلامی آنان غفلت نکنید و خودت نیز درس بخوان. خدا را فراموش نکن، قرآن را یاد بگیر و بخوان و بدان عمل کن.

✎ شهید محمدمراد عسگری داربسی (1362-1336 کنگاور)

مخصوصاً مادر عزیز! تو را به جان فاطمه زهرا (سلام الله علیها) قسم می‌دهم بنده را از ته قلب حلال فرمایید و همچنین از کلیه خانواده [می‌خواهم] بنده را عفو فرمایند.

✎ شهید مهران عشقی (1365-1337 فیروزآباد)

مرا به بزرگواری خودتان ببخشید و اشتباهات مرا پای مکتبم نگذارید و دعا کنید تا خداوند گناهان مرا ببخشد. ان شاء الله که خداوند موفق و مؤیدتان بدارد.

شهِید سیدداود علوی (1365-1342 سراب)

مادر مهربان! فرزند گناهکارت را به خاطر زحمات و مشقتی که در طول زندگی‌اش متحمل شده‌ای، ببخش و حلال کن. ضمناً از پدر عزیزم نیز می‌خواهم که حقیر را مورد عفو و گذشت خود قرار دهند. هرچند می‌دانم که لایق بخشش نیستم، ولی [به خاطر] مهر و عطوفتی که از اوان کودکی از آن پدر بزرگوار مشاهده کرده‌ام به گذشت آن پدر عزیز امیدوارم. از برادران و سروران گرامی‌ام و از تمامی فامیل و وابستگان و دوستان و آشنایان می‌خواهم که اگر خطا و بدی از بنده حقیر مشاهده کرده‌اند، بنده حقیر را مورد عفو خود قرار دهند و از همگی حلالیت می‌طلبم.

شهِید ناصر علوی فیلی (1367-1342 بغداد)

از کلیه کسانی که بر من حق دارند، خصوصاً دوستان گرامی و عزیزم و اقوام گرامی‌ام حلالیت می‌طلبم و امیدوارم که مرا ببخشید و حلال کنید. از اینکه به دلایلی نتوانستم نام یک یک شما را بنویسم و حلالیت بطلبم، معذرت می‌خواهم و امیدوارم که عذر مرا بپذیرید. خداوند شما را توفیق خیر عطا کند.

شهِید علی اصغر علی پور (1364-1339 گناباد)

من چگونه و با چه زبانی می‌توانم از زحمات شما پدر و مادرم تشکر کنم، ولی در هر حال مرا حلال نمایید و از شما تشکر می‌کنم که مرا خوب تربیت نمودید که این توفیق نصیبم شد.

﴿ شَهِیدِ حَمیدِ رِضا عَلیِ مُحَمَّدی (1362-1338 ا.ر.ا) ﴾

از شما پدر و مادر عزیزم معذرت خواهی و تشکر می‌کنم. امیدوارم که مرا حلال کنید و همچنین از کلیهٔ مردم خیرآباد و دوستانم طلب بخشش می‌نمایم و آرزوی موفقیت برای آنان می‌نمایم.

﴿ شَهِیدِ مُحَمَّدِ رِضا عَلیِ مُحَمَّدی (1362-1333 دامغان) ﴾

از پدر و مادرم تقاضای عفو دارم و [به خاطر اینکه] چندین بار از من تقاضای ازدواج کردید و من رد کردم، عذر می‌خواهم.

﴿ شَهِیدِ عَبّاسِ عَلیِ غَفاریِ مِهابادی (1360-1331 تهران) ﴾

از تمام فامیلان و دوستان حزب اللهی حلالیت می‌طلبم و از خدای بزرگ برای من طلب آمرزش نمایید.

﴿ شَهِیدِ اِسْماعیلِ غَفرائی (1361-1336 مرد) ﴾

سلام گرمم بر پدر و مادر عزیز و مهربانم که بسیار عزیز و بزرگ هستند و از حضور مبارکشان طلب عفو و بخشش می‌کنم و امیدوارم که تمام خطاها و اشتباهات مرا که در حق آنان مرتکب شده‌ام ببخشند؛ زیرا که بخشش از بزرگان است. هیچ وقت مادر بزرگ و پدر بزرگ را از یاد نبرید و همیشه سعی کنید که بیشتر مواظب آن‌ها باشید و پی در پی به دیدار آن‌ها بروید و سلام مرا به خدمت شریفشان برسانید و طلب عفو و بخشش کنید. از خاله‌هایم [می‌خواهم] که مرا

بخشند. از اقوام می‌خواهم که مرا عفو کنند و ببخشند و از خواهر و برادر مهربانم طلب بخشش می‌کنم.

❦ شهید نصرالله غفرانی (1362-1338 گناباد)

همه شما عزیزان را به خداوند متعال می‌سپارم و از شما طلب مغفرت می‌کنم. ... برادرانم حسین و محمد و همسر عزیزم و فرزندم رضا و خواهرانم ربابه و معصومه و زهرا و منصوره و اکرم و سعید و مهدی و عموهاییم و دایی‌ها و عمه‌ها همگی را سلام برسانید و به آن‌ها بگویید مرا دعا کنند و مرا حلال بنمایند. صدیقه جان! اگر در مدت کوتاهی که با هم زندگی کردیم از دست من ناراحتی دیدی و من نسبت به تو و فرزندم کوتاهی کردم، امیدوارم که مرا حلال کنی.

❦ شهید سعید غلامی سرحقی (1365-1343 تهران)

مرا ببخشید که شماها را همیشه اذیت کردم و محبتی در حق شما عزیزان نکردم.

❦ شهید محمدحسین فاضلی (1365-1330 نجف)

تقاضایم از همه به خصوص از شاگردانم این است که جهت آمرزش گناهانم از خداوند طلب مغفرت و رحمت بنمایند و برایم قرآن و نماز بخوانند.

❁ شهید یعقوب فتحی وند محمود آباد (1362-1339 م‌مرد)

شما ای دوستان! در فراق من ناراحت نباشید، مگر شما نمی‌خواستید من به سعادت ابدی برسم. شما سعی کنید راه این شهیدان را بپیمایید و نگذارید مادرم تنها بماند و ناراحت شود. او را دلداری دهید و همه شما حلالم کنید. ای مادرم! مرا حلال کن و من در مقابل این خدمات شما در روز قیامت تو را شفاعت خواهم کرد. از زن برادرانم بخواه که مرا حلال کنند و شما ای برادران و خواهر گرامی‌ام! در غیاب من ناراحت نباشید و خدا را شکرگزار باشید و نگذارید مادرم ناراحت و تنها باشد. همه شما حلالم کنید.

❁ شهید غلام حسین فر بود (1362-1336 شیراز)

به خواهرم می‌گویم برای اینکه گناهانم کمتر شود و خدا آن‌ها را ببخشد، حجاب را حفظ کند و دیگران را به آن توصیه کند. از برادران می‌خواهم که سربازان امام خمینی باشند و جز [به] فرمان او که فرمان خداست، عمل نکنند. از همگی شما التماس دعا دارم و حلال‌بودی می‌طلبم.

❁ شهید علی اصغر فرح‌بخش (1365-1343 کرمانشاه)

از همه رفقا و دوستان هم‌مسجدی و مدرسه و محیط درس در قبال الطافشان شرمنده و شاکرم و از همه خطاهایم نسبت به آن‌ها حلالیت می‌طلبم، خصوصاً افرادی که از من خطا دیده و بزرگوار [آنها] و صبور [آنها] از خطای من گذشت کرده‌اند.

﴿﴾ شهید محمود فرخی (1360-1329 جهرم)

پدر و مادر و خواهران و برادران و همسر و نوید من! همگی مرا حلال کنید؛ چون شاید خدای بزرگ شهادت را به من لطف کند.

﴿﴾ شهید اسماعیل فرخی (1364-1334 آباہ)

امیدوارم همه شما که بر من حق بزرگ دارید و من نتوانستم که وظیفه خود را انجام دهم، مرا ببخشید و حلالم کنید و از مادرم می‌خواهم به خاطر رضای خدا بی‌تابی نکند و مرا حلال کند.

﴿﴾ شهید پرویز فروردین (1365-1320 000)

از همه برادران و خواهران طلب عفو می‌نمایم، مخصوصاً از پدر و مادرم که مدت‌ها رنج و زحمت زیادی را متحمل شدند، بخشش می‌خواهم.

﴿﴾ شهید محمد‌های فرهادی (1365-1342 مشهد)

پدر و مادر عزیزم! شما برای من زحمات زیادی کشیدید. من که قادر نبودم جبران زحمات شما را بکنم، ان شاء الله که خداوند به شما اجر زحماتتان را بدهد. از شما طلب حلالیت دارم.

﴿﴾ شهید بهلول فرهادی عطالو (1365-1348 اهر)

به تمام برادرانم وصیت می‌کنم که از بنده ناراضی نباشند و گناهان بنده را ببخشند و پدر و مادرم! [به خاطر اینکه] در راه بنده زحمتهای زیادی کشیده‌اید و

بنده را به این سن و سال رسانده [اید] و بنده آزار و اذیت‌های زیادی کرده‌ام، عذر می‌خواهم. بنده را ببخشید و مادرم! شیرت را برای بنده حلال کن که دیگر تو را نمی‌بینم.

❁ شهید علی فقیه (1340-1365 خورموج)

برادران و خواهران عزیز! شما هم مرا ببخشید. دوستان و آشنایان! از اشتباهات و گناه‌های من درگذرید و مرا عفو کنید. صحبت دیگرم با همهٔ مربیان و آموزگاران محترم این است که به بزرگی و شرافت و عظمت خود من گناهکار را ببخشید و از رفتارهای بد این‌جانب گذشت نمایید و اگر احیاناً در جایی سوءتفاهمی صورت گرفته، مرا ببخشید.

❁ شهید مجتبی فقیهی (1343-1364 قم)

اما شما ای خواهرانم! اولاً از شما می‌خواهم که بدی‌های مرا ببخشید و ثانیاً به شما می‌گویم که سعی کنید از فاطمه زهرا (سلام الله علیها) و زینب کبری (سلام الله علیها) درس بگیرید و از فراغ من به هیچ وجه به خودتان ناراحتی راه ندهید، خداحافظ.

❁ شهید حسین فلاح (1332-1366 شهری)

از همهٔ دوستان و آشنایان بالأخص پدر و مادرم حلالیت می‌طلبم.

🌀 شهید مهدی فولادی (1361-1338 گرمسار)

مادر جان! مرا ببخش و حلالم کن. ای همسر عزیزم! از تو می‌خواهم که مرا ببخشید. اگر اخلاق خوبی در خانه نداشتیم، حلالم کن.

🌀 شهید محمدابراهیم فیاضیان (1365-1338 فردوس)

پدر عزیز و مادر دلسوز و مهربانم! شما سال‌ها در رشد و تربیت من زحمت کشیدید و شب‌بیداری‌ها کشیدید و من نتوانستم این زحمات و خدمات بیکران شما را جبران نمایم و آن‌طور که باید و شاید وظیفهٔ فرزندی را ادا نمایم. ممکن است شماها را ناراحت و اذیت کرده باشم، به این خاطر از شما عفو و گذشت می‌خواهم.

🌀 شهید عبدالرحیم فیروزی (1365-1340 فسا)

در پایان از تمام کسانی که به گونه‌ای بر من حقی دارند، خصوصاً پدر و مادرم حلال‌بودی می‌طلبم و از زحماتی که ایشان در پرورش و تربیت من متحمل شده‌اند، تشکر و قدردانی می‌نمایم و امیدوارم خداوند متعال به آن‌ها اجر و مزد عطا فرماید، و گرنه برای فداکاری‌ها و مشقات والدین جز خالق متعال قدرت دیگری توان جبران را ندارد.

🌀 شهید سیدعلی فیض‌حسینی (1361-1335 مرند)

از تمامی اهل خانواده و فامیل و دوستان انتظار حلال کردن خود را دارم و می‌خواهم که مرا دعا کنند تا بلکه بیشتر مورد لطف خدا قرار گیرم. از تمام خویشان، دوستان، آشنایان درخواست حلالیت می‌نمایم.

﴿ شَهِید میرحسَن فیضِ حَسیَنی (1365-1340 مَرند) ﴾

پدر و مادرم! گذشته از این محبت‌ها، از اینکه من نتوانستم حق پدر و مادری را ادا کنم عذر خواسته و حلالیت می‌طلبم و امیدوارم که مرا در دعا فراموش نکنید.

﴿ شَهِید علی‌باز قَائِدی (1361-1340 داراب) ﴾

سلام به برادرانم. برادران! شما مرا حلال کنید که رضای شما را هم نتوانستم جلب کنم.

﴿ شَهِید حشمت‌الله قاسمی (1360-1336 سنقر) ﴾

مادر عزیزتر از جانم! هر وقت به قبرستان رفتی، روی قبر پدرم برو [و] از او بخواه مرا حلال کند.

﴿ شَهِید عباس قاسمی (1361-1337 استهبان) ﴾

در صورتی که شهید شدم و بعد از اینکه مرا دفن کردید و همه برگشتید، پدرم بر سر قبرم بماند و من را تسکین دهد که از گناهانم می‌ترسم، شاید خدا مرا بیامرزد. دوستان و آشنایان را سلام برسانید و برایم حلالیت بطلبید. باز می‌گویم پدرم، مادرم! مرا حلال کنید.

﴿ شَهِید عبدالرضا قاضی‌زاهدی (1360-1339 خمین) ﴾

از طرف من از تمام فامیل و همسایگان حلالیت بطلبید، بگویید که ما را حلال کنند. ثانیاً از من به فرزندم محمد نصیحت که از طریق سپاه یا بسیج انتقام این

شهیدان راه حق را بگیرد، ثالثاً پدر و مادر و خواهران مرا حلال کنند و برادران عزیز! شما هم می‌توانید به یاری حسین زمان بشتابید. سربازان را یاری کنید. خواهرانم نرگس و ملک! شما هم مانند زینب (سلام الله علیها) که راه برادرش را ادامه داد، راه مرا ادامه دهید و به همه بگویید که به چه خاطر برادران شهید شد¹ و ای همسر گرانبها! اولاً مرا حلال کن و از پدر و مادرت خداحافظی کن و حلالیت بطلب و بگو که مرا حلال کنند.

✎ شهید عباس علی قدرتی (1365-1341 سمنان)

اگر این جانب به کسی اسائه ادبی نموده‌ام و از من کسی ناراحتی دارد، درخواست عفو می‌نمایم.

✎ شهید حسن قدرتیان (1367-1337 اهرم)

از همه اقوام و همکاران و دوستان و آشنایان از بوشهر، اهرم، کنگان، جم و ریز می‌خواهم مرا حلال کنند.

✎ شهید حشمت‌الله قربانی (1365-1343 فیروزآباد)

از کلیه قوم و خویشان و دوستان و بستگان می‌خواهم که هر بدی از من دیده‌اند، مرا ببخشند و در صورتی که از این سفر بازنگشتم، از همه کسانی که مرا می‌شناسند

1 - در اصل وصیت: شما هم مانند زینب (سلام الله علیها) راه مرا که به چه خاطر شهید شدن برادران را بگویید

و از من ناراحتی دیده‌اند عاجزانه می‌خواهم که من را ببخشند. پدر و مادر گرامی! امیدوارم که مرا ببخشید [به خاطر] هر بدی و ناراحتی که از من دیده‌اید.

❁ شهید رجب‌علی قربانی موبنی (1365-1338 قزوین)

از کلیه کسانی که به آنها ستم روا داشته و یا به طرق مختلف موجبات آزار و اذیت آنان را فراهم کرده و باعث هتک حرمت و ناراحتی شده‌ام، پوزش طلبیده و رضایت آنها را با تمام شرمندگی خواهانم.

❁ شهید ابراهیم قلی‌زاده فرسا (1362-1330 فردوس)

باز مجدداً [از] پدر و مادرم و همسر و فرزندانم و از همه شما حلالیت می‌خواهم. سلام مرا به همه دوستان و قومان به خصوص همسایگان برسانید و از همه آنها حلالیت می‌خواهم و نیز به تمام مردم باغستان سلام می‌رسانم و سفارش می‌کنم از تفرقه و غیبت پرهیز کنند و به فکر مرگ و قیامت باشند. دنیا محل گذر است و خود را آماده کنند و هر یک از این بنده عاصی خداوند نگرانی دارد، به بزرگواری خود مرا ببخش و حلالم نماید؛ چون سراسر زندگی بنده در آن سامان، آزار و اذیت و دردسر برای شما مردم شریف باغستان بوده است.

❁ شهید عباس قنبرزاده (1365-1345 تهران)

از تمامی کسانی که با این گنهکار معترف آشنایی داشته‌اند و این وصیت‌نامه به دستشان برسد یا نرسد، حلالیت [می‌طلبم]. برادران و خواهران عزیزم [از شما] معذرت می‌طلبم و از شما می‌خواهم که مرا ببخشید. همچنین پدر و مادرم!

می‌خواهم [بدانید] که بدون خداحافظی باز من به جبهه عازم شدم و از شما و تک تک قوم و خویشان حلالیت می‌طلبم.

✽ شهید احمدعلی قنبری (1362-1339 بیرجند)

در هر حال از خداوند باری تعالی طلب مغفرت می‌نمایم و از شما خانواده محترم می‌خواهم که مرا حلال نمایید. به دوستانم بگویید که خیلی معذرت می‌خواهم که نتوانستم از شما حلال‌بودی بخواهم و امیدوارم که مرا حلال کنید.

✽ شهید محسن قنبری (1365-1341 تهران)

از برادرانم حسن آقا و یوسف آقا هم عذرخواهی می‌کنم که نتوانستم برادری خوب برای آن‌ها باشم؛ چرا که وظیفه سنگینی در برابر شما داشتم که فرصت نداشتم انجام دهم. ان شاء الله خدا مرا ببخشد و شما هم مرا می‌بخشید. خواهر عزیزم! امیدوارم که شما هم مرا ببخشید. [شما] خواهری مهربان، دلسوز، باایمان و مطیع بودید. خداوند تبارک و تعالی هم از شما راضی خواهد بود، زحمات دخترم را خیلی کشیدی و [من] فرصت قدردانی نداشتم. مرا ببخشید، ان شاء الله اجر شما با ابا عبدالله (علیه السلام).

✽ شهید یوسف قویم (1365-1334 فردوس)

قبلاً از همه برادران و خواهران حلالیت می‌طلبم و اگر دینی بر من داشته‌اند، انتظار عفو و بخشش دارم.

شَهِید اسماعیل کاردان (1362-1339 داراب)

ای پدر و مادر و ای خواهر و برادر و ای مردم شریف! هر کدامتان [که] بر گردن من حق دارید، شما را به خدا حلالم کنید و از خدا می‌خواهم که همه شما را سعادت‌مند نماید. ... اما پدر و مادرم! اولاً از شما می‌خواهم که حلالم کنید و از بدی‌هایم بگذرید و ثانیاً اگر شهید شدم، ناراحت نشوید و زاری و بی‌قراری نکنید و صبر پیش گیرید که خدا صابران را دوست دارد. برادرم غلام! برایم فراوان زحمت کشیدی و علی‌جان! به من فراوان محبت کردی، حلالم کنید.

شَهِید علی کارگر بلداجی (1361-1333 بروجن)

به خواهران عزیزم بگوئید مرا ببخشند که نتوانستم از آن‌ها خداحافظی کنم و ناراحت نباشند، ان شاء الله ما پیروزیم. از شما پدر و مادر و خواهران و برادرانم می‌خواهم که برای من گریه نکنند و کاری که انجام می‌دهید، برای من [این باشد که] دعا و نیایش نمایند تا آمرزیده شوم.

شَهِید محمدرضا کاظمی (1364-1342 کرمان)

از پدر و مادر دلسوز و شکسته‌دل و برادران و خواهران عزیزم و سایر اهل خانواده و بستگانم طلب عفو و بخشش دارم و از همگی التماس دعا دارم.

شَهِید سیدجلال کاظمی قهفرخی (1366-1330 شهرکرد)

برادر و خواهری که به زیارت می‌آیید! بدانید من اگر حق مادی یا معنوی بر شما داشته‌ام عفو کردم، تو نیز از آنچه بر من داری درگذر، حتی در منزل نیز بنویسید از

همه حلالیت می‌طلبم و از همه عذر می‌خواهم که نمی‌توانم یادی از آن‌ها در این نامه بکنم.

❁ شهید محمدحسن کاویان (1365-1344 داراب)

در آخر از همگی شما برادران و دوستان می‌خواهم که مرا حلال کنید و از اقوام و دوستان و خانواده خود می‌خواهم که مرا حلال کنند و برای من گریه نکنند.

❁ شهید مسعود کرباسیان و رنامخواستی (1361-1341 اصفهان)

از آن چشمان گریان تقاضا دارم که مرا حلال کرده و برایم از خدا طلب عفو نمایند. باشد که مرا ببخشید، مرا حلال کرده و برایم از خدا طلب عفو نمایید؛ زیرا در پستی و بلندی و در امواج و سوسه‌های شیاطین بی‌شک غیبت و یا تهمت زده‌ام. فراموش نکنید مرا و حلال کنید.

❁ شهید غلامرضا کریمی حارث‌آبادی (1361-1334 شهری)

از پدر و مادر همسر می‌خواهم که مرا ببخشند و [اگر] قصور و کوتاهی در من بوده، از خدا بخواهید که مرا ببخشد.

❁ شهید مراد کریمی (1364-1342 فارس)

از قوم و خویشان و سایر برادران و خواهران گرامی می‌خواهم که اگر بدی از بنده حقییر دیده‌اند، برای رضای خداوند هم که شده مرا عفو کنند و ببخشند. در پایان آرزوی ظهور امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) و طول عمر برای امام امت و

پیروزی رزمندگان اسلام و شفای معلولین و آزادی اُسرا و آرزوی صبر برای خانواده [ام را دارم].

✎ شهید حسین قلی کریمی دورهانی (1365-1345 تهران)

چقدر گناه دارم و آن قدر حق [دیگران] به گردن دارم که نمی دانم چگونه و از کی حلالیت بطلبم و تنها از خدا می خواهم که مرا ببخشد و از همهٔ دوستان و آشنایان حلالیت می طلبم.

✎ شهید فرود کریمیان (1361-1342 بروجن)

از پدر و مادر و برادرانم و کلیهٔ اقوام و دوستانم طلب حلالیت و بخشش می نمایم.

✎ شهید مهدی کشاورز (1362-1338 اصفهان)

مادر عزیزم، برادران و خواهرانم! امیدوارم که از من راضی و خشنود باشید و مرا ببخشید. امیدوارم بتوانید از تقدیر من و [با] جسم ضعیف خود در راه اسلام و امام عزیزمان رضایت خدا را فراهم کنید.

✎ شهید احمد کشاورز (1366-1340 فراشبند)

... مادر عزیزم! می دانم که تو خیلی برایم زحمت کشیده‌ای و خیلی سختی‌ها را متحمل شده‌ای. از شما می خواهم اگر بدی از فرزندت دیده‌اید، ببخشید. از دوستان و اقوام و خویشان نیز می خواهم که اگر بدی از بندهٔ حقیر دیده‌اند، به خاطر خدا ببخشند.

﴿ شَهِید حَسَن عَلی کَلَاهِمال (1365-1344 شوشتر) ﴾

از تمام دوستان و آشنایان و خانواده‌ام می‌خواهم که مرا ببخشند و اگر از من بدی دیده‌اند، مرا حلال نمایند.

﴿ شَهِید مُحَمَّد باقر کوثری (1365-1341 اقلید) ﴾

سلام [بر] پدر و مادرم، سلام بر پدرم و برادر و خواهرانم. امیدوارم که اگر ناراحتی از دست من داشتید، به بزرگی خود ببخشید و من از شما حلالیت می‌طلبم.

﴿ شَهِید ابوالقاسم کهن (1367-1342 بوشهر) ﴾

من از شما عاجزانه و خالصانه می‌خواهم که مرا ببخشید و حلالم کنید؛ چون نسبت به شما خیلی بد بودم و برعکس من خوبی‌های زیادی از شما دیدم. ای همسر، برادران و خواهران گرامی‌ام! از اینکه در مدت عمر خود شما را همیشه ناراحت می‌کردم، عاجزانه و خالصانه می‌خواهم که مرا ببخشید و حلالم کنید. اگر شما خانواده گرامی‌ام از من راضی نشوید، خدا هم از من راضی نخواهد شد و مرا نخواهد بخشید.

﴿ شَهِید عبدالمجید کیانی شاهوندی (1364-1347 ایذه) ﴾

برای آخرین بار از پدر و مادر و فامیل‌ها و دوستان و آشنایان می‌خواهم که مرا حلال کنند.

❦ شهید محمود گرجی (1361-1337 بهشهر)

اگر نتوانستم از برادران بسیجی و فامیل‌ها حلالیت بگیرم، از شما می‌خواهم از گناهانم درگذرید و مرا بیمارزید.

❦ شهید جواد گلشنی منفرد (1360-1339 زنجان)

اما حق الناس را که خدا هیچ وقت آن را نمی‌بخشد، از مؤمنین و پیروان خط امام متقاضی هستم و امیدوارم هر حقی، اعم از مادی و معنوی (غیبت، بهتان، سوءظن و توهین) بر گردن من دارند، به خاطر خدا بر من بیخشند که بخشش از صفات مؤمنین است و اگر کسانی بر من حقی ندارند، با طلب مغفرت از خدا برای من، حقی بر گردن من بگذارند و از ناحیه خدا مأجور شوند.

❦ شهید علی گودرزی (1365-1349 فریدن)

ای مادرم! [به خاطر] آن زحمتهایی که برای من کشیده‌ای و من نتوانستم آن‌ها را جبران کنم، مرا حلال کنید.

❦ شهید حیدر گودرزی (1362-1339 ممسنی)

مادر عزیز و خواهران مهربانم! سلام مرا بپذیرید و حلالم کنید. ... پدر ارجمندم! مرا حلال کن.

﴿﴾ شهید آیت‌الله گودینی (1362-1333 کنگاور)

به پدر و مادرم سلام عرض می‌کنم و امیدوارم که مرا حلال کنند و من [در] این مدتی که زندگی کردم، نتوانستم حق یک ساعت زحمات پدر و مادرم را ادا کنم. امیدوارم که مرا ببخشند و همچنین از برادرم و خواهرانم می‌خواهم که مرا حلال کنند و در ضمن از همسر مهربانم که زحمت بسیاری برای من کشیده، کمال قدردانی را دارم و امیدوارم که او هم مرا حلال کند و سخن دیگرم با فرزندانم می‌باشد که من حق پدری را درباره شما به جا نیاوردم و از شما تقاضا دارم که مرا حلال کنید.

﴿﴾ شهید عباس گیمدیل (1361-1333 سوسنگرد)

چنانچه شهادت شامل حال این‌جانب حقیر بشود، مدیون برادران و بستگان خود هستم و از آن‌ها می‌خواهم که مرا ببخشند و ما را حلال کنند، چنان‌که از من ناراحتی یا دلخوری داشته باشند.

﴿﴾ شهید مختار مالکی مهابادی (1365-1342 اردستان)

در پایان از همه شما طلب عفو و بخشش و مغفرت می‌نمایم، بالأخص پدر و مادر عزیزم که ان شاء الله خداوند به شما صبری جمیل^۱ و اجری عظیم عنایت فرماید.

1- در اصل وصیت: جلیل

شَهِیدِ مُحَمَّدِ رِضَا مَبِین (1364-1340 نی‌ریز)

از تمامی کسانی که با آن‌ها در رابطه بودم می‌خواهم که مرا حلال کنند و اگر خدای نکرده ناراحتی از این حقیر دیده‌اند، به خصوص قوم و خویشان مرا حلال کنند و شما ای پدر و مادر زحمتکش و عزیزم! نمی‌دانم چگونه از شما حلال‌بودی بطلبم؛ چون هیچ وقت نشد که با شما خوش رفتاری کنم و به حرفتان باشم. تو را به خدا از من راضی شوید و مرا ببخشید و از خداوند بخواهید که این هدیهٔ ناقابل که امانت خودش بوده را از شما قبول کند.

شَهِیدِ مَجیدِ مَحَبِّیِ مَراد (1362-1339 تهران)

به نام کسی که مرگ و میر تمام موجودات دست اوست، پس به خود آییم و برای آخرت توشه بگیریم که در هر کجا که باشیم، در هر زمانی و در هر مکانی، در هر مقامی و هر اندازه ثروت داشته باشیم و هر اندازه قدرت، در آخر مرگ به سراغمان می‌آید و مرگ در انتظار ماست که خداوند می‌فرماید: «کل نفس ذائقه الموت»¹؛ «هر نفسی طعم مرگ را خواهد چشید» و ثروتی که اندوخته‌ام با خود نمی‌توانم به گور ببرم... من از پدر و مادرم تشکرمی‌کنم که مرا تربیت کرده‌اند و امیدوارم که مرا ببخشند.

1- سوره آل عمران؛ آیه 185

﴿﴾ شهید احد محسنی (1365- 1341 کنگاور)

برادران عزیز، دوستان گرامی! می‌خواهم که مرا حلال کنید؛ زیرا ممکن است پشت سر شما غیبت کرده باشم، زیرا بشر معصوم نیست و همچنین تقاضا دارم از کلیه عزیزان که از خداوند متعال برای ما طلب مغفرت کنند.

﴿﴾ شهید علی‌رحم محمدی (1364- 1348 فارسان)

پدرم! ببخشیدم و از طرف من از کلیه آشنایان و دوستان معذرت‌خواهی بکنید.

﴿﴾ شهید محمد محمدی (1361- 1337 خمین)

مادرم! مرا حلال کن. مثل خواهرم باش و مانند کوه بایست و احسان و مهدی را آماده کن. برادران و خواهران! مرا ببخشید. راه را خوب تشخیص دهید.

﴿﴾ شهید عباس محمدی (1363- 1338 دلیجان)

یگانه خواهر مهربانم، ای خواهری که از کودکی به مانند زینب (سلام الله علیها) قهرمان بودی و مسئولیت خانه بی‌مادرم را به عهده گرفتی! می‌دانم که شما را بسیار اذیت کردم. امیدوارم که مرا ببخشی و بعد از مرگم هم به مانند زینب (سلام الله علیها) رفتار کنی، ان شاء الله. در پایان هم از همه همشهریان حلالیت می‌طلبم و می‌خواهم از کلیه دوستان و آشنایان و همکاران حلالیت بطلبم و می‌خواهم که از سر تقصیرات من بگذرند.

✎ شهید عبدالرضا محمدی باغملائی (1360-1329 بوشهر)

از قول حقیر از همه برادران و خواهرانی که حقی بر گردنم دارند، بخواهید تا مرا ببخشند. بدهی به هیچ کس ندارم و طلبکاری‌هایم را پدر می‌داند. اگر مسلمانی ادعایی کرد با دلیل، بپردازید.

✎ شهید سیدابوالفضل محمدی شیخ‌شسانی (1363-1343 شهرکرد)

از تمام دوستان و آشنایان حلالیت می‌طلبم و تمنا دارم که خطاهای مرا نادیده بگیرند و این حقیر را ببخشند؛ زیرا این‌جانب طاق‌سؤال و جواب را در جوار الله در روز قیامت ندارم. پدر و مادر مهربانم! شما زحمات زیادی در طول عمرم برای من کشیده‌اید. از شما و برادران و خواهرانم حلالیت می‌طلبم؛ زیرا که تک تک شما در این چند سال برای من زحمت کشیدید و تمام زحمات من بر دوش شما بود.

✎ شهید امیرمحمد محمودزاده (1367-1343 قم)

از همه حلالیت می‌طلبم. از دانش‌آموزان و دوستان و همکاران و همه و همه حلالیت می‌طلبم و اگر حقی بر من دارند، به بزرگواری خود عفو نمایند و اگر باعث رنجش شدم، مرا ببخشند.

✎ شهید مجید محمودی (1362-1338 شهرابک)

از هر کسی به هر عنوان که از من ناراحت شده، طلب عفو می‌کنم.

🌀 شهید محمدحسین محمودی (1362-1341 استهبان)

از تمام افراد خانواده و تمام افرادی که مرا می‌شناسند و در جبهه با من بودند، حلال بودی می‌طلبم و طلب مغفرت می‌کنم.

🌀 شهید جان علی محمودی (1361-1339 دماوند)

خدمت پدر و مادرم سلام. پس از عرض سلام، سلامتی شما را از درگاه خداوند متعال خواستارم. پدر و مادر عزیزم! از شما می‌خواهم مرا حلال کنید. بیشتر مقصودم تو هستی، مادر! شیرت را حلالم کن که من عزم سفر دارم. مادر! می‌روم تا راه کربلا را باز کنم و تو ای همسرم! مرا حلال کن و خواهران و برادران! مرا حلال کنید؛ چون من به جبهه می‌روم و آنجا مرگ وجود دارد.

🌀 شهید نقدعلی محمودی دانالو (1362-1342 عجب شیر)

برادرانم و خواهرانم! من شما را اذیت نمودم و آن‌چنان که باید خدمتی در حق شما نکرده‌ام، اما امیدوارم راه مرا ادامه داده و اسلام را یاری دهید و از خدا کمک بجویید و در خاتمه می‌خواهم که حلالم نموده و از تمام سروران و دوستان و آشنایان و فامیل‌ها برای بنده آمرزش و حلالیت بخواهید.

🌀 شهید هدایت‌الله محمودیان (1365-1333 کازرون)

برادرانم! حلالم کنید. شاید در طول زندگی آن برادری که باید می‌بودم نبودم، مخصوصاً برادر بزرگم که همیشه در حقم پدری کرده است. ... از تمام عزیزانی که مرا می‌شناسند، از تمام کسانی که حقی بر گردن من دارند خواهش می‌کنم سر قبر

من اگر آمدند برایم طلب مغفرت کنند. از خدا می‌خواهم که گناهانم را ببخشد. از کسانی که من غیبتشان کردم، از کسانی که من ندانسته و نفهمیده پشت سرشان حرف زدم می‌خواهم که مرا حلال کنند. ... از تمام عزیزان و دوستانی که من شاید کم و بیش سر کلاس‌ها با آن‌ها صحبت کرده‌ام، در جلسه‌ها یا با آن‌ها صحبت کرده‌ام خواهش می‌کنم که اگر خدای ناخواسته کوچک‌ترین حرفی زده‌ام که مایهٔ رنجشان شده‌ام، مرا حلال کنند.

❁ شهید حسن مدد (1340-1361 شیراز)

در خاتمه از همهٔ افراد، دوست و خویشان و آن‌هایی که بر من حقی دارند، حلال‌بودی می‌طلبم. حلالم کنید، التماس دعا.

❁ شهید بهروز مرادی قهدریجانی (1337-1367 خرمشهر)

مادر عزیزم! امیدوارم که هرچه از من [یدی] دیده‌ای به بزرگی خودت ببخشی.

❁ شهید حمیدرضا مزینی (1338-1362 تهران)

برادران و خواهران حزب الله! امیدوارم همان‌طوری که خدا با فضل خود با من رفتار کرد، شما هم مرا عفو کنید. باشد که روسفید شوم. دعا کنید شهیدی باشم مثل هفتاد و دو تن یاران امام حسین (علیهم السلام). همچنین اگر ظلم و خطا و اشتباهی از من سر زده، مرا عفو کنید.

﴿﴾ شهید ابراهیم مشهدی زاده (1361-1332 شوشتر)

از همهٔ برادران التماس دعا دارم و اگر غیبتی از آن‌ها کرده‌ام، ان شاء الله در همین لحظه مرا می‌بخشند.

﴿﴾ شهید سعید مصطفی بنا (1365-1341 تهران)

این جانب از پدر و مادر و برادر و همهٔ خویشان و دوستان [حلالیت] می‌طلبم و امیدوارم خطاهای من را به بزرگی و خوبی خودشان ببخشند. بار دیگر از پدر و مادرم به خاطر زحمات طاقت‌فرسایشان در تربیت و پرورش من تشکر و قدردانی می‌کنم. امیدوارم با شهدا محشور شوید.

﴿﴾ شهید محمدرضا مصلی نژاد (1365-1340 فسا)

برادرم! می‌دانم در راهی قرار گرفته‌ای که سعادت در آن موج می‌زند. پاسدار اسلام به‌راستی نگهبان ارزش‌های والا در جمهوری اسلامی است. هر چند به خاطر دفاع از آرمان انقلاب جانباز شدی، ولی در دردها و رنج‌ها و فشارها صبور و بردبار باش تا خدای مهربان اجر کارهایت را چندین برابر گرداند. اگر نسبت به شما کوتاهی کردم، مرا ببخش. ... در پایان از برادر و خواهرانم و تمامی دوستان و آشنایانم، خصوصاً مادر زجرکشیده و غم‌دارم و بالأخص همسر عزیز و مهربانم حلالیت می‌طلبم.

✎ شهید حسین مظاهری (1363-1337 همدان)

شما ای پدر و مادرم! چه بگویم که شرمندهام که نتوانستم وظیفهام را نسبت به شما انجام دهم، امیدوارم که من عاجز را حلال نمایید. شما مرا با تمام فشارها و سختی‌ها بزرگ نموده‌اید و شبانه‌روز زحمت کشیدید و شب‌نخوابی‌ها کشیده‌اید و من نتوانستم تلافی کنم، مرا ببخشید.

✎ شهید حسن معتمدی (1361-1338 اصفهان)

... من نتوانستم برای شما فرزندی خوب باشم، نتوانستم به شما عزیزان خدمت کنم. من از این گناه بزرگی که انجام داده‌ام، از درگاه خداوند پاک و شما عزیزان معذرت می‌خواهم و امیدوارم که گناه مرا ببخشید.

✎ شهید مسعود معتمدی دهکردی (1362-1331 آبادان)

از برادرانم که نتوانستم حق برادری را در مقابل آن‌ها ادا کنم، طلب بخشش دارم و از برادران کوچک‌ترم (از لحاظ سنی) که نتوانستم حداقل راهنمای کوچکی برایشان باشم، بیشتر عذر می‌خواهم و امیدوارم که آن‌ها نیز مرا ببخشند.

✎ شهید جواد معتمدی محمدآبادی (1361-1340 اصفهان)

ای پدر و ای مادر مهربانم! اگر من برای شما فرزند خوبی نبودم و نتوانستم زحمات شما را جبران کنم، مرا ببخشید و حلالم کنید و هیچ ناراحتی نداشته باشید که فرزندان را فدای اسلام کردید، بلکه افتخار کنید و با عکس‌العملتان در برابر شهادت من مشت محکمی بر دهان یاهوگویان و منافقان از خدا بی‌خبر بنزید. ...

برادران و خواهرانم! اگر برادر خوبی برایتان نبودم و اگر ناراحتی از من دارید، مرا ببخشید و حلالم کنید و شکر خدای را به جا آورید که به برادرتان توفیق شهادت را داد، اگر چه او لایق شهادت نبود.

🌸 شهید عبدالعلی معصومی (1339-1363 سنقر)

مادرم! اگر برایت فرزند خوبی نبوده‌ام، مرا ببخش و حلالم کن. در مقابل زحمات شرمندهام که نتوانستم گوشه‌ای از آن‌ها را جبران کنم. از تو می‌خواهم که مانند مادر وهب وقتی سرم را برایت آوردند، بگویی چیزی را که در راه خدا داده‌ام پس نمی‌گیرم. و شما ای پدر عزیز و ارجمندم! خیلی حق به گردنم دارید، امیدوارم که حلالم کنی و در درگاه خداوند برایم طلب مغفرت نمایی. باشد که خداوند مرا ببخشد و بیامرزد.

🌸 شهید مهرداد معلّم (1344-1365 تبریز)

پدر! من خیلی کوچک‌ترم که چنین نصیحت‌هایی به شما بکنم، ولی خب باید ببخشی پدر عزیزم. خانواده را اول به خدا و سپس به شما می‌سپارم. مادرم! می‌دانم همیشه باعث ناراحتی شما بودم. شما را اذیت کردم، ولی خواهش می‌کنم مرا حلال کنید و برایم دعا کنید. خانواده عزیزم! قدر امام و انقلاب را بدانید.

❖ شهید محمد مهدی مقرب (1367-1339 جهرم)

از کلیه دوستان و آشنایان عاجزانه می‌خواهم که مرا حلال کرده و برایم طلب مغفرت از درگاه ایزد متعال فرمایند. خداوند ان شاء الله به همه صبر و اجر عظیم عنایت بفرماید.

❖ شهید محمد تقی ملک احمدی (1361-1339 اصفهان)

از تمام دوستان و آشنایان حلالیت می‌طلبم و امیدوارم اگر از این بنده حقیر رنجیده و مورد اذیت واقع شده‌اند، مرا ببخشند.

❖ شهید خسرو (مهدی) ملک قصابی (1364-1344 تهران)

کسانی که در طول مدت با هم بودن بدی و قصوری از ما دیده‌اند، به دیده اغماض بدان بنگرند و قلم عفو بر جرایمان بکشند.

❖ شهید علی رضا منتظری سفیددشتی (1365-1347 شهرکرد)

... از خواهر و برادرانم نیز حلالیت می‌طلبم و از کلیه مردم گهرو و کسانی که با آنها ارتباط داشته‌ام، حلالیت می‌طلبم و اگر بدی از من دیده‌اند، ان شاء الله حلال کنند.

❖ شهید بیوک منیری سرابی (1365-1332 سراب)

پدر و مادر گرامی! در راه تربیت من زحمات و ناراحتی‌های فراوان متحمل شده‌اید و من ذره‌ای از همه محبت‌های شما را نتوانسته‌ام جبران کنم. از شما

می‌خواهم که به بزرگواری خود عفو کنید. از برادران و خواهران طلب عفو می‌کنم، از آن‌ها می‌خواهم که همواره خدا را به یاد داشته باشند.

✽ شهید رضا موحد (1362-1321 اردستان)

برادران و خواهران! دنیا می‌گذرد و برای آخرت کار کنید. از همدیگر درگذرید و با مهر و محبت زندگی کنید و مرا حلال کنید که همه شما را آزردم، خصوصاً خواهر بزرگ‌تر که بسیار در حق من زحمت کشید، مرا حلال کنید. ... از تمام اقوام و فامیل، خصوصاً آن‌هایی که با لطف خودشان به دیدار من آمدند و من نتوانستم خدمتشان برسم که حق صلۀرحم [را به جا آورم، می‌خواهم که] مرا ببخشند و حلال کنند و از دیگران هم برایم حلالیت طلب کنند.

✽ شهید سیدمصطفی موسوی (1361-1333 اراک)

اما پدر و مادر مهربانم! حلالم کنید. می‌دانم زحمات بی‌حدی برایم کشیده‌اید و آن دین پدر و مادری را به جای آورده‌اید، اما من شرمسارم [که] نتوانستم فرزند لایقی برایتان باشم. ببخشید اخوی‌ها و همشیره‌هایم، حلالم کنید.

✽ شهید حسین مولایی (1366-1348 میانه)

سلام بر تو ای مادر گرامی و پدر عزیز، امیدوارم مرا ببخشید و حلالم کنید.

✎ شهید جمشید میرزایی (1362-1342 میانه)

اما بعد از خانواده، از بقیه اهل فامیل و دوستان و آشنایان و همه کسانی که مرا می‌شناسند، می‌خواهم بدی‌هایی که من در قبال آن‌ها کرده‌ام را بخشیده و مرا حلال کنند.

✎ شهید حسن ناودل (1365-1322 زنجان)

برادر جان! من از اینکه شما را از رفتن به جبهه مطلع نساختم بی‌نهایت شرمسارم، ان شاء الله که خواهید بخشید. متأسفانه از محسن و سعید و افخم و منیر هیچ‌یک خداحافظی نکردم، امیدوارم که گناه حقیر [را] عفو نمایید. از توران خانم و خانواده‌شان حلالیت بطلبید مخصوصاً از دادا و معصومه خانم که خیلی ناراحتشان کرده بودم، حلالیت بطلبید.

✎ شهید منصور نجّارپور (1361-1338 خمینی‌شهر)

[از] برادران و دوستانی که با من در رابطه بوده‌اند، می‌خواهم که اگر از من اشتباهی یا خطایی دیده‌اند که دیده‌اند مرا به خاطر رضای خدا حلال کنند.

✎ شهید محمد نجیب (1362-1342 استهبان)

در پایان از تمام دوستان، قومان و همشهریان می‌خواهم که اگر خلافتی از من دیده‌اند، مرا ببخشند و مرا حلال کنند.

🌀 شهید اصغر نصرآبادی (1360-1338 سمنان)

از تو مادرم و برادرم می‌خواهم از من رضایت داشته باشید و شما افتخار کنید که در پیش فاطمه زهرا و زینب (سلام الله علیهما) روسفید هستید.

🌀 شهید همایون نصیری هرچگانی (1364-1344 شهرکرد)

از همهٔ دوستان و آشنایان و اقوام می‌خواهم از آن لحاظ که حق‌الناس (تهمت‌ها، بی‌احترامی‌ها) از جانب خدا بخشیدنی نیست، خودشان باید حلال کنند و ببخشند که فردای قیامت شرمندهٔ آن‌ها و درگاه الهی نباشم، پس غیبت‌ها و دل‌آزردگی‌ها را بر من ببخشید. ... از همهٔ دوستان و آشنایان و خویشاوندان دور و نزدیک و اهالی محترم روستای هرچگان عاجزانه می‌خواهم که چنانچه حقی بر گردن بندهٔ حقیر دارید، ببخشید و حلال کنید. پدر و مادرم! عرض می‌کنم که شما زحمات زیادی برای ما کشیدید و در حقیقت ثمرهٔ عمر شما بودم، خوشحال باشید که ثمرهٔ عمر خود را تقدیم خدا کردید. اگر چنانچه در ادای حق شما قصوری نمودم، مرا ببخشید و حلال کنید.

🌀 شهید اصغر نقدی (1364-1344 کبودرآهنگ)

پدر و مادر عزیز! مرا ببخشید و حق پدری و مادری را بر من حلال کنید و از تمام دوستان و آشنایان برایم حلالیت بطلبید.

✎ شهید محمد مهدی نقی (1336-1366) (فارس)

در پایان از همه اقوام و خویشان، بستگان، همسایگان، دوستان و از امت حزب الله و همیشه در صحنه می‌خواهم [که] هر خوبی و بدی که از من دیده یا شنیده‌اند، به بزرگی خود ببخشند و از خداوند متعال برایم طلب مغفرت و آمرزش کنند و از خداوند برایم حلالیت بطلبند.

✎ شهید غلام‌رضا نگهداری (1342-1365) (نیریز)

اولاً از پدر بزرگوار و مادر مهربان و فداکار که هستی خویش را برای بنده صرف نموده‌اند، عاجزانه تقاضای عفو و بخشش دارم. امید است فرزند ناقابل خود را ببخشند و حلال کنند. بنده فرزند شایسته‌ای برای شما نبودم و نتوانستم و نخواهم توانست دین خود را نسبت به شما ادا نمایم، لذا خواهشمندم مرا ببخشید و از صمیم قلب حلال کنید.

✎ شهید محمود نور علی (1345-1365) (تویسرکان)

پدر و مادر عزیزم! امیدوارم مرا که در زندگی جز رنج و زحمت برای شما [چیزی] فراهم نکرده‌ام، ببخشید و از صمیم قلب مرا حلال کنید. پدر! اگر در زندگی هیچ برای تو نکرده‌ام، مرا حلال کن.

✎ شهید غلام‌رضا نوروزی (1346-1364) (دزفول)

پدر و مادر عزیزم! از شما تشکر می‌کنیم که به خاطر من زحمات بسیاری کشیدید. اگر در خانه با شما بد رفتاری کرده‌ام و شما راناراحت کرده‌ام، مرا به بزرگی

خودتان ببخشید. برادرانم، محمدرضا و غلام‌علی و تو خواهرم! اگر در خانه از من بدی یا ناراحتی دیده‌اید، مرا ببخشید.

❁ شهید حیدرقلی نوروزی (1365-1345 ایذه)

پدر مهربانم! مرا ببخش و حلالم کن؛ چون تو برای من زحمت‌ها کشیدی و برای من شب‌نخوابی‌ها کشیدی و من هیچ‌گونه کاری برای تو انجام ندادم و می‌دانم که از دستم ناراضی هستی. باری پدر جان! می‌دانم که برایم چه رنج‌ها کشیدی تا [مرا] به اینجا رساندی و منتظر بودی تا نتایج این همه زحمات که برای من انجام دادی را ادا نمایم، اما این محصول حاصل نشد. امیدوارم که مرا به بزرگی خودت ببخشی و حلالم کنی. پدر جان! من در نزد تو یک امانتی بودم که خداوند به تو داده بود، چه بهتر که این امانت را در راه خدا دادی و باید افتخار کنی که فرزندت چنین راهی را انتخاب کرد و به شهادت رسید.

❁ شهید تقی نوری (1365-1343 همدان)

ای عزیزانم! آن قدر برایم زحمت کشیده‌اید، آن قدر شما را اذیت کرده‌ام که دیگر زبان عذرخواستن ندارم. شما مادر عزیز! به خاطر زهرا (سلام الله علیها) از این فرزند عاصی و گنهکار درگذر و حلالش کن. از خدا بخواهید که او را در قهر و غضب خود نسوزاند.

✎ شهید اسدالله نیازی شهرکی (1364-1342 شهرکرد)

برادرم ذبیح الله! ... مرا ببخش. اگر یک موقعی دنبال حرف شما نرفتم، اگر موقعی بدی دیده‌ای، مرا ببخشید. این شما هستید که مرا می‌توانید در قبر راحت گذارید. این شما هستید که می‌توانید روحم را نورانی‌تر کنید. مرا ببخش اگر برادر از من بدی دیدی. مرا ببخش شما یک سرباز خدا هستید. شما یک پیام‌آور شهید هستید. شما خیلی مسئولیت دارید. مرا ببخشید. خداحافظ.

حفیظ الله برادرم و شما خواهرانم، ای زینب‌های زمان! مرا ببخشید، من خیلی غریب هستم؛ مرا ببخشید. به شما خواهرانم سلام می‌رسانم و می‌خواهم که مرا ببخشید و از خدا موفقیت شما را خواستارم. ماه بیگم، صدیقه، نسرین، احترام، سلامت‌ان می‌رسانم، مرا ببخشید. خداحافظ.

✎ شهید محمدجواد نیک‌سرشت (1364-1343 جهرم)

حضور محترم خانواده گرامی خود یک به یک سلام عرض می‌کنم و طلب حلال‌بودی می‌طلبم.

✎ شهید علی‌اکبر نیکو (1364-1336 سمنان)

برادران و دوستان و برادران کوچک‌تر و بزرگ‌ترم، به خصوص آن‌هایی که در کنار من بودند و در ورزش کار می‌کردیم! اگر از بنده حقییر بدی دیده‌اید، از شما می‌خواهم که مرا ببخشید و حلالم کنید.

✎ شهید جواد وادی پور (1361-1338 تهران)

پیامم برای خانواده‌ام این است: اول از اینکه برای شما فرزند خوبی نبودم، می‌بخشید و عذر می‌خواهم از اینکه آن چنان که شایسته است نیکی در حقّتان نکردم و وظیفه شرعی را انجام ندادم.

✎ شهید ظهراب وظیفه چوپانکره (1364-1341 مراغه)

تو ای مادر مهربانم! می‌دانم که می‌دانی هرگز بنده نتوانسته‌ام حقّ فرزندى شما را به جای آورم. مادرم! چون رضایت مادر خیلی مهم است و مادر حتی روح فرزند می‌باشد، گناهان مرا ببخش.

✎ شهید حبیب هادیلو (1362-1342 اهر)

پدر جان! از شما می‌خواهم که مرا ببخشی؛ زیرا من فرزند شایسته‌ای برای شما نبودم و از اینکه بعضی مواقع از دستورات شما سر باز زدم و یا حقّی از شما ضایع کردم، معذرت می‌خواهم. امید دارم که حلالم کنی تا خدا هم از من راضی باشد. مادر جان! تو مرا با هزار امید و آرزو بزرگ کردی و دلخوشی‌ات این بود که فرزند خوبی برایت باشم، ولیکن من فرزند خوبی برای شما نبودم. مادر جان! از اینکه شما را گاه و بی‌گاه ناراحت کردم، مرا ببخش و حلالم کن؛ زیرا اگر شما از من راضی نباشید، خدا هم از من راضی نخواهد بود.

﴿ شَهِید سَیدمَحسن هانی طَبایی (1361-1341 اردستان) ﴾

چند سخنی با پدر و مادر عزیزم؛ من از شما شرم‌منده‌ام و تقاضای عفو و بخشش می‌نمایم؛ چون که نتوانستم در طول زندگی خود کمترین کاری در جهت جبران زحمات شما انجام دهم... از دوستان و آشنایان می‌خواهم اگر خطایی از من دیده‌اند، مرا ببخشند و تا می‌توانند در ادامهٔ راهم کوشا باشند.

﴿ شَهِید رضا هَمّتی (1365-1337 سمنان) ﴾

سخنی با همکاران بسیار گرانقدر و دانش‌آموزان بسیار عزیزم که مدّتی را با هم در کنار هم بودیم؛ اینکه اگر رنجش و ناراحتی از ما دیده‌اند، ما را ببخشند و حلال‌کنند. از تو مادر و خواهر و برادران و همسر و فرزندان و همسایگان و همچنین افراد فامیل و دیگر امت حزب الله و برادران عضو بسیج (نوّاب صفوی)؛ به خاطر قصور در کارها طلب عفو و حلالیت می‌کنم.

﴿ شَهِید مصطفی هندوزاده (1361-1336 کرمان) ﴾

از خواهر و برادران نیز طلب بخشش دارم که نتوانستم برادر خوبی برایشان باشم.

﴿ شَهِید علی حسین یاراحمدی (1361-1340 نی‌ریز) ﴾

ای پدر و ای مادر و ای برادر و ای خواهر! به جرأت می‌توانم بگویم مدیون شما هستم که فکر نکنم بتوانم اگر صد سال هم در این دنیا باشم جبران کنم. بهتر این تشخیص دادم که با همکاری جند الله و حزب الله و رهبری روح الله راه مسدود کربلا و نجف را بگشاییم و شما که عاشق نام علی (علیه السلام) و امام

حسین (علیه السلام) هستید و برایشان اشک می‌ریزید، از نزدیک آن‌ها را زیارت کنید و هنگامی که زیارت کردید، از خدا بخواهید تا لطفش شامل حال ما شود که شما مرا ببخشید.

🌀 شهید علی اصغر یاری بروجنی (1364-1340 بروجن)

از جانب ما از دوستان و آشنایان حلالیت بطلبید که این بنده فقیر حقیر دستش خالی است. برادر خوبی نبوده‌ام و کمتر صلۀ رحم به جا می‌آوردم، حلالم کن. از بچه‌های برادر و خواهرم و از دوستان و خویشان و آشنایان، از همه طلب حلالیت می‌نمایم.

🌀 شهید حسین یحیایی (1365-1343 سمنان)

از همه عزیزان طلب حلالیت می‌کنم. همه عزیزانم و بستگانم و خویشاوندان و همسایگان و آشنایان و دوستان همه و همه از شما طلب بخشش و حلالیت می‌نمایم. از دوستان معلّم و از دوستان دانش‌آموزم نیز طلب بخشش می‌کنم که امیدوارم تندی و بدی و خشونت و کلاً هر فعل بد را که دیده‌اند، بر من فقیر و بدبخت ببخشند که خدا ان شاء الله به همه شما پاداش خیر عنایت فرماید.

🌀 شهید نواز الله یعقوبی (1365-1342 اقلید)

من از خداوند می‌خواهم اگر در انجام رسالت معلّمی‌ام کوتاهی داشته‌ام، مرا ببخشد و امیدوارم که اگر خودم خدمتی نکرده‌ام چنانچه افتخار شهادت را داشته‌ام، خونم خدمتی به جامعه و اسلام بکند.

شہید مسیب یوسفی وردنجانى (1361-1337 فارسان) ❁

پدر و مادر عزیز! از اینکه نتوانستم هنگام رفتن به جبهه به حضورتان برسم و
حالیّت بطلبم عذر می‌خواهم و امیدوارم به بزرگواری خودتان حلالم کنید.

